

ТЕХНОЛАБ доо Скопје

Екологија, безбедност и заштита при работа, технологија, природа

П.фах 827; Бул. К. Ј. Питу бр. 28/3 лок. 24, Скопје; тел/факс: 02 2 448 058; 070 384 194
www.tehnolab.com.mk; e-mail: tehnolab@tehnolab.com.mk

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ЗА ГЕНЕРАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАД КРИВА ПАЛАНКА, ПЛАНСКИ ПЕРИОД 2019 – 2029

Изработувач:
„ТЕХНОЛАБ“ доо Скопје
Д и р е к т о р
М-р Магдалена Трајковска Трпевска
дипл. хем. инж.

Нарачател:	Општина Крива Паланка
Назив на планскиот документ:	Генерален Урбанистички План за град Крива Паланка, плански период 2019 – 2029
Документ кој се изработува:	Извештај за стратегиска оцена на животната средина
Изработувач:	Друштво за технолошки и лабораториски испитувања, проектирање и услуги ТЕХНОЛАБ, ДОО, Скопје
Раководител на тимот за изработка на Извештајот за СОЖС	М-р Магдалена Трајковска Трпевска, дипл. хем. Инж Експерт за стратегиска оцена на животната средина Експерт за оцена на влијание врз животната средина
Одговорен експерт:	Александра Каракашова Сачкарска, дипл. инж. жс Експерт за стратегиска оцена на животната средина Експерт за оцена на влијание врз животната средина
Соработници:	Бранкица Костова, дипл. маш. инж. Игор Ивановски, дипл. економист
Период на изработка:	Ноември, 2022 год.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ПОТВРДА
за положен стручен испит за стекнување на статус експерт за
стратегиска оцена на животната средина

ТРАЈКОВСКА-ТРПЕВСКА Левко МАГДАЛЕНА,

дипломиран инженер по хемија од Скопје, родена на 19.07.1955 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 04.06.2009 година, го положи **стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина**, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина** и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде **вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина** што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животната средина ("Службен весник на Република Македонија" број 53/05, 81/05, 24/07 и 159/08).

<p>Министерство за животна средина и просторно планирање</p> <p>Министер, Др. Неџати Јакупи</p> 	 М.П.	<p>Комисија за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животната средина</p> <p>Претседател, М-р Јадранка Иванова</p>
---	---	---

Број 07-2037/36
29.01.2009, година

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Скопје

Број 07-1836/16
18.11 2010 година

ПОТВРДА
за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратемиска оцена на животната средина

КРАКАШОВА Јован АЛЕКСАНДРА дипломиран инженер за животна средина од Берово, родена на 22.10.1979 година, во Штип, Република Македонија, на ден 04.08.2009 година го положи стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратемиска оцена на животната средина, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратемиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со статус на експерт за стратемиска оцена на животната средина и ги исполнува условите утврдени во член 88 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде вклучена во Листата на експерти за стратемиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 88 од Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ бр.53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10 и 124/10).

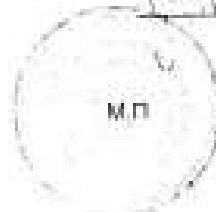
Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер,
Dr. Nexhal Jakupi

Комисија за полагање на стручен испит
за стратемиска оцена на животната
средина

Претседател,
M-p Jovanka Ivanova

18.11.2010

СОДРЖИНА

1.0. ВОВЕД	4
2.0. ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА (СОЖС)	5
2.1. Цели на стратeгиската оцена на животна средина	5
2.2. Придобивки од имплементација на стратeгиска оцена на животна средина	6
2.3. Правна рамка на постапката за СОЖС	6
2.4. Интеграција на постапката за планскиот документ со СОЖС	7
2.5. СОЖС методологија	7
2.5.1. СОЖС процедура	7
2.5.2. Одредување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста	8
2.5.2.1. Учество на јавноста	9
2.5.3. Клучни елементи на извештајот за СОЖС	11
3.0. ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ / ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ	12
3.1. Преглед на содржината на планскиот документ	12
3.2. Главни цели на планскиот документ	14
3.3. Опис на планскиот опфат	16
3.4. Намена на земјиштето	22
3.4.1. Сегашна состојба на планскиот опфат	23
3.4.2. Плански концепт за просторен развој	28
3.4.3. Планирани наменски зони	29
3.5. Нумерички показатели	39
3.5.1. Нумерички показатели за наменски зони на ниво на Блок	39
3.5.2. Нумерички показатели за сообраќај и инфраструктура-сообраќаен систем	44
3.5.3. Нумерички показатели за водоснабдување и одведување отпадни води	44
3.5.4. Нумерички показатели за електроенергетска инфраструктура	44
3.5.5. Нумерички показатели за електронско-комуникациска инфраструктура	45
3.5.6. Нумерички показатели за гасификациска инфраструктура	45
3.6. Врска со други релевантни планови и програми/плански документи	45
4.0. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО И ОКОЛУ ПЛАНСКИОТ ОПФАТ	58
4.1. Географска положба	58
4.2. Рељефни и геолошки карактеристики	59
4.2.1. Рељефни карактеристики	59
4.2.2. Геолошки карактеристики	60
4.3. Педолошки карактеристики	61
4.4. Хидролошки карактеристики	64
4.5. Сеизмички карактеристики	66
4.6. Климатски карактеристики	66
4.7. Природни вредности	67
4.8. Биодиверзитет	69
4.9. Културно и историско наследство	72
4.10. Квалитет на амбиентниот воздух	74
4.11. Управување со отпад	74
4.12. Население и демографски карактеристики	77
4.13. Образование, социјална и здравствена грижа и осигурување	78
4.14. Стопански карактеристики	79
4.15. Сообраќајна инфраструктура	81
4.16. Хидротехничка инфраструктура	82

4.17. Електроенегетска, електронско-комуникациска и гасификациска инфраструктура	82
5.0. МОМЕНТАЛНИ ПРОБЛЕМИ СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО И ОКОЛУ ПЛАНСКИОТ ОПФАТ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ	84
5.1. Состојба без имплементација на планскиот документ	89
6.0. ОБЛАСТИ ШТО СЕ ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИ	91
7.0 ЦЕЛИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ПОСТАВЕНИ НА НАЦИОНАЛНО И МЕЃУНАРОДНО НИВО	94
7.1 Цели на заштита на животната средина на планскиот опфат	94
8.0 ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	98
8.1. Влијанија врз населението и човековото здравје	98
8.2. Влијанија врз квалитетот на воздухот	99
8.3. Влијанија врз почвата	100
8.4. Влијанија врз квалитетот на водите	100
8.5. Влијанија предизвикани од зголемена бучава	101
8.6. Влијанија предизвикани од создавањето на отпад	101
8.7. Влијанија врз биодиверзитетот и природното наследство	101
8.8. Влијанија врз културно-историското наследство	102
8.9. Влијанија врз пределот и пејсажот	102
8.10. Влијанија од несреќи и хаварии	103
8.11. Прекугранични влијанија	103
9.0 ПРЕДВИДЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА, НАМАЛУВАЊЕ И НЕУТРАЛИЗАЦИЈА НА НЕГАТИВНИТЕ ВЛИЈАНИЈА	104
9.1. Мерки за намалување на влијанијата врз населението и човековото здравје	105
9.2. Мерки за намалување на влијанијата врз воздухот	106
9.3. Мерки за намалување на влијанијата врз почвата	107
9.4. Мерки за намалување на влијанијата врз водите	108
9.5. Мерки за намалување на влијанијата предизвикани од зголемена бучава	109
9.6. Мерки за намалување на влијанијата од создадениот отпад	109
9.7. Мерки за намалување на влијанијата врз биодиверзитетот и природното наследство	110
9.8. Мерки за намалување на влијанијата врз културно-историското наследство	112
9.9. Мерки за намалување на влијанијата врз пределот и пејсажот	113
9.10. Мерки за заштита и спасување	114
10.0 АЛТЕРНАТИВИ	123
11.0 ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	126
12.0 НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ	129
13.0 ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ	133
14.0 РЕЗИМЕ ОД ЈАВНА РАСПРАВА	134
КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА	135
ПРИЛОГ 1. Законодавство за животна средина	137
ПРИЛОГ 2. Одлука за неспроведување на постапка за СОЖС, Формулар и Решение од МЖСПП	140

Листа на Табели

Табела 1. Улична мрежа во ГУП за град Крива Паланка.....	44
Табела 2. Усогласеност на ГУП за град Крива Паланка со други стратешки и плански документи	46
Табела 3. Површина и типови на почви во предметното подрачје	63
Табела 4. Просечен состав на отпадот во општина Крива Паланка.....	77
Табела 5. Активни деловни субјекти по сектори на дејност според НКД Рев.2, по општини, по години, состојба 31 декември 2021г.....	79
Табела 6. Вкупна регистрирана потрошувачка, мерена на високонапонска 110kV ..	83
Табела 7. Вкупна регистрирана потрошувачка, мерена на 35kV	83
Табела 8. Моментални проблеми со животната средина во планскиот опфат.....	84
Табела 9. Општи и посебни цели на СОЖС.....	95
Табела 10. Анализа на можните влијанија и мерки за нивно ублажување	116
Табела 11. Мониторинг план.....	127

Листа на слики

Слика 1. СОЖС процедура.....	8
Слика 2. Вклучување на јавноста во СОЖС постапката	10
Слика 3. Плански опфат – ГУП за град Крива Паланка, 2019-2029	17
Слика 4. Поделба на блокови– ГУП за град Крива Паланка, 2019-2029	18
Слика 5. Систем на населби и сообраќајна мрежа	35
Слика 6. Водостопанска и енергетска инфраструктура	39
Слика 7. Местоположба на општина Крива Паланка	59
Слика 8. Геолошка карта на пошироката област	61
Слика 9. Педолошка карта на подрачјето.....	63
Слика 10. Користење на земјиштето.....	64
Слика 11. Хидролошка карта на подрачјето.....	65
Слика 12. Сеизмичка карта на подрачјето.....	66
Слика 13. Реонизација и категоризација на просторот за заштита.....	68
Слика 14. Сообраќајна инфраструктура во разгледуваното подрачје.....	82
Слика 15. Идентификувани меѓународно значајни подрачја на Осоговските Планини	93

1.0. **ВОВЕД**

Изработката на Генерален урбанистички план за град Крива Паланка, општина Крива Паланка за плански период 2019-2029 година е законска обврска и се изработува во согласност со одредбите од Законот за просторно и урбанистичко планирање и Програмата за изработка на урбанистички планови и локална урбанистичка планска документација во општина Крива Паланка за 2019, 2022, 2021 и 2022 година.

ГУП за град Крива Паланка, општина Крива Паланка за плански период 2019-2029 година е изработен согласно Годишната програма за финансирање на изработка на урбанистички планови, регулациски планови на генерални урбанистички планови, урбанистичко-планска документација и урбанистичко-проектни документации за 2018 година; точка 11, Годишна програма за финансирање на изработка на урбанистички планови, регулациски планови на генерални урбанистички планови, урбанистичко-планска документација и урбанистичко-проектни документации за 2019 година и точка 129, Годишна програма за финансирање на изработка на урбанистички планови, регулациски планови на генерални урбанистички планови, урбанистичко-планска документација и урбанистичко-проектни документации за 2020 година.

ГУП за град Крива Паланка е изработен во согласност со одредбите на Уставот на Република Македонија, Законот за просторно и урбанистичко планирање, Законот на новата територијална организација на Република Македонија, како и на постојната организација на просторот и неговото досегашно користење.

Основна цел на изработката на ГУП за град Крива Паланка е континуитет на урбаниот развој на општината, преку правилно насочување на развојот на градот, во смисла на негова социо-економска ревитализација, насоченост кон излезот од културната маргинализација, економска неатрактивност, стопанска и сообраќајна неефикасност и унапредување на квалитетот на животната средина.

Нарачател на ГУП за град Крива Паланка, општина Крива Паланка, плански период 2019-2029 год. е Министерството за транспорт и врски, а изработувач е Агенцијата за планирање на просторот.

Согласно Законот за животната средина ГУП за град Крива Паланка, плански период 2019 – 2029, претставува плански документ за кој е потребно да се спроведе постапка за Стратегиска оцена на животната средина.

Изработката на овој Извештај за Стратегиска оцена на животната средина е доверена на Друштвото за технолошки и лабораториски испитувања, проектирање и услуги „ТЕХНОЛАБ“ ДОО Скопје.

Извештајот за Стратегиската оцена на животната средина е изработен во согласност со Уредбата за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина (Сл. Весник на РМ бр.153/07).

Постапката за спроведување на процесот на Стратегиска оцена на животната средина ќе обезбеди информирање на јавноста и на сите заинтересирани страни и нивните мислења ќе бидат земени во обзир при оформување на финалниот документ.

2.0. ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА (СОЖС)

Стратегиската оценка на животната средина (СОЖС) претставува систематски процес со кој се врши оценување на последиците врз животната средина од предложениот плански документ. СОЖС зема предвид одредени превентивни мерки, што овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на „стратегиски акции“ или политики, планови и програми.

СОЖС треба да обезбеди високо ниво на заштита на животната средина, спроведување на насоките од релевантни стратешки и плански документи и интегрирање на целите на животната средина во подготовката и усвојувањето на сите плански документи, а во насока на промовирање на одржлив развој.

СОЖС претставува важен инструмент за постигнување на одржлив развој во јавното планирање и креирање на политики. Крајна цел, а воедно и придобивки од СОЖС постапката е:

- Подобрување на процесот на планирање преку интегрирање на аспектите на животната средина уште во фазата на подготовката и пред усвојувањето на планските документи
- Да овозможи вградување на аспектите на животната средина во процесот на урбанистичкото планирање;
- Да ја зголеми ефикасноста при донесување на одлуки во однос на заштита на животната средина;
- Да обезбеди интегриран приод и високо ниво на заштита животната средина;
- Да овозможи учество на јавноста и консултирање со јавноста во процесот на донесување на одлуки;
- Промовирање и интегрирање на принципите на одржлив развој во планскиот документ;

2.1. Цели на стратегиската оценка на животна средина

Целта на стратегиската оценка на животната средина е да осигура дека информациите за значајните влијанија врз животната средина од планскиот документ се вклучени и се достапни до донесувачите на одлуките, во текот на подготовката на планскиот документ и пред неговото донесување.

Постапката се спроведува уште во фазата на планирање со цел сите идентификувани влијанија, односно соодветните мерки за елиминирање или контрола на влијанијата да се предвидат во најраната фаза на подготовката на документот. Заради тоа, СОЖС е клучна компонента во одржливиот развој, фокусирана на заштитата на животната средина.

СОЖС има за цел да обезбеди рамка за дејствување врз процесот на одлучување уште во најрана фаза кога планските документи се подготвуваат (кои пак најчесто предвидуваат индивидуални проекти).

Главни цели на СОЖС се:

- Обезбедување механизам за идентификација, опис, проценка и известување за влијанијата на планскиот документ врз животната средина;
- Спречување, намалување и неутрализирање на негативните влијанија врз животната средина.

- Консултации и вклучување на заинтересираните страни, одговорни тела, органи на власта и јавноста уште во раната фаза на подготовка на планскиот документ;
- Обезбедување мислење од јавноста и земање предвид на тие мислења во конечната верзија на планскиот документ;
- Следење на значајните влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ од страна на надлежните органи, со што ќе се овозможи идентификација на непредвидените негативни влијанија во раната фаза на имплементација на планскиот документ и преземање мерки за подобрување на состојбата, кога тоа е потребно.

2.2. Придобивки од имплементација на стратегиска оцена на животна средина

Придобивките од спроведувањето на стратегиската оцена за животна средина се:

- Интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- Меѓусекторска соработка;
- Земање предвид на националните, регионалните и локалните потреби и цели;
- Земање предвид на целите за заштита на животната средина;
- Подигнување на јавната свест за влијанијата врз животната средина од планските документи. Бидејќи секогаш не е возможно да се елиминираат негативните влијанија од одреден проект, оваа постапка помага во обезбедување на мерки за намалување на негативните влијанија што не може да се елиминираат;
- Поддршка при вклучувањето на мерливи индикатори, што ќе овозможи ефективен мониторинг на имплементацијата на планскиот документ.

2.3. Правна рамка на постапката за СОЖС

Правната основа за спроведување на постапка за стратегиска оцена на животната средина е дадена во поглавје X од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 39/16, 99/18).

СОЖС постапката се спроведува на плански документи што се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката, индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето, на Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратегиски, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

Постапката на СОЖС е уредена со следните подзаконски акти:

1. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Службен весник на РМ“ 153/07 и 45/11);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиската оцена на животната средина („Службен весник на РМ“ 153/07);

3. Правилник за составот на комисијата и начинот на нејзината работа, програмата и начинот на полагање на стручниот испит, висината на надоместокот за полагање на стручниот испит и на надоместокот за воспоставување и одржување на листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина и начинот на стекнување и губење на статусот на експерт за стратегиска оцена на животната средина, како и начинот и постапката за вклучување и исклучување од листата на експерти („Службен весник на РМ“ 129/07);
4. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Службен весник на РМ“ 144/07);
5. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Службен весник на РМ“ 147/07 и 45/11);
6. Правилник за начинот на спроведување на прекугранични консултации („Службен весник на РМ“ бр. 110/2010), и
7. Правилник за формата, содржината и образецот на одлуката за спроведување односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување односно неспроведување на стратегиска оцена. („Службен весник на РМ“ бр. 122/11).

Преглед на националното законодавството за животна средина и ратификуваните конвенции е даден во ПРИЛОГ 1.

2.4. Интеграција на постапката за планскиот документ со СОЖС

СОЖС постапката се спроведува паралелно со подготовката на планскиот документ и треба да обезбеди високо ниво на заштита на животната средина, спроведување на насоките од релевантни стратешки и плански документи и интегрирање на целите на животната средина во подготовката и усвојувањето на стратегии, планови и програми (плански документи), а во насока на промовирање на одржливиот развој.

2.5. СОЖС методологија

2.5.1. СОЖС процедура

Стратегиската оцена на животната средина претставува формална и систематска оцена на значајните влијанија врз животната средина кои би произлегле со имплементацијата на предвидениот планскиот документ врз животната средина, но пред носење на одлуката за негово усвојување. Процесот на стратегиска оцена на животната средина се спроведува во неколку фази/чекори:

Проверка: утврдување дали планскиот документ ќе има значителни влијанија врз животната средина и дали е потребно спроведување на СОЖС, односно донесување на Одлука за спроведување, односно неспроведување на СОЖС;

Определување на обемот: определување на обемот на информации и нивото на детали кои ќе бидат содржани во Извештајот за СОЖС.

Извештај за СОЖС е главниот механизам за известување во врска со описот и евалуацијата на значителните влијанија (позитивни и негативни) врз животната средина од имплементација на планскиот документ, како и активностите за спречување, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значителните негативни влијанија.

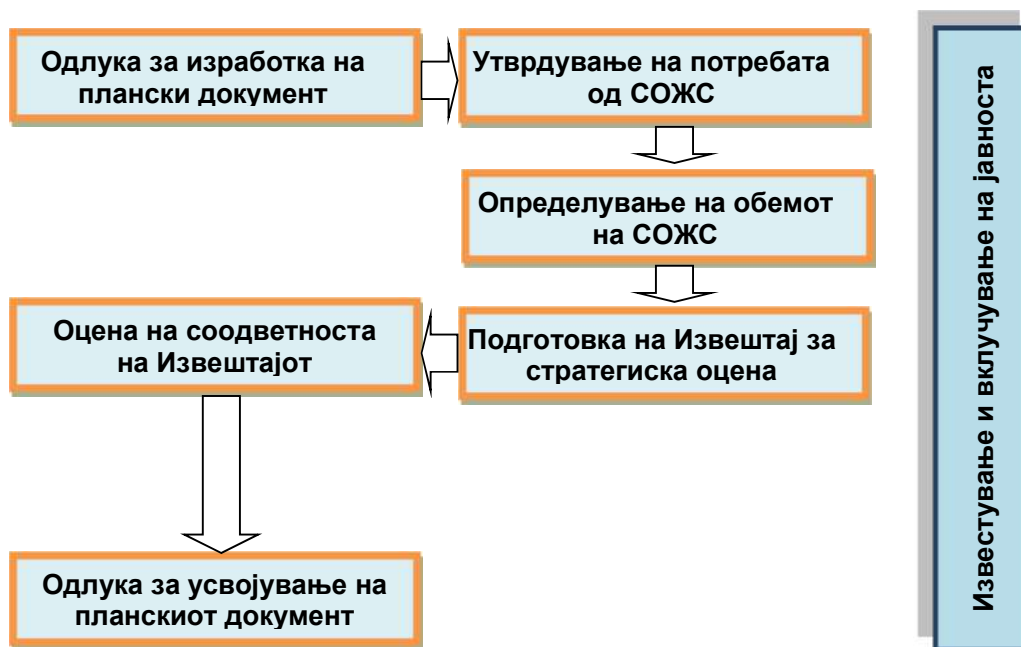

Консултации со јавноста: опфаќа консултација со страните и засегнатата јавност во текот на определувањето на обемот на СОЖС, Нацрт Извештајот за СОЖС и ставање на истите на јавен увид (објавување).

Прифаќање: обезбедување информации за одобриениот плански документ, односно колку од коментарите добиени во текот на консултациите биле земени предвид, објавување на одлуката за усвојување на планскиот документ и извештај од консултации со јавноста и како стратегиската оценка влијаела врз усвојувањето на документот

Мониторинг на значајните влијанија врз животната средина во рана фаза за да им се овозможи на одговорните власти да преземат мерки за подобрување во текот на имплементацијата на планските документи.

Процесот на стратегиска оценка претставен по фази е даден на сликата подолу во текстот.

Слика 1. СОЖС процедура

2.5.2. Одредување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста

Спроведување на постапката следува по утврдување на потребата за спроведување на СОЖС по пат на скрининг процедура каде врз основа на пропишани критериуми и документи се определува дали планскиот документ би можел да има значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето. Врз основа на тоа, органот што го подготвува планскиот документ е должен да донесе одлука за спроведување или неспроведување на стратегиска оценка во која се образложени причините за спроведувањето, односно неспроведувањето согласно критериумите утврдени во прописот.

Општина Крива Паланка подготви Одлука и Формулар за неспроведување на стратегиска оценка за планскиот документ (со архивски број 29-2705/1 од 08.07.2022

год.) и ги достави до Министерство за животна средина и просторно планирање. Од страна на МЖСПП е добиено Решение (со архивски број УП1-15-1340/2022 од 15.07.2022 год.) со кое општина Крива Паланка се задолжува за спроведување на постапка за стратегиска оцена на влијанието на животната средина од урбанистичкиот план за град Крива Паланка, општина Крива Паланка.

Во ПРИЛОГ 2 дадени се: Одлука и Формулар за неспроведување на постапка за СОЖС од општина Крива Паланка и Решение од МЖСПП за спроведување на постапка за стратегиска оцена за Генерален урбанистички план за град Крива Паланка, плански период 2019-2029 година.

2.5.2.1. Учество на јавноста

Вклучувањето на јавноста во постапката за стратегиска оцена на животна средина е задолжителна, а начинот на нејзиното учество е пропишан со законодавството за животна средина (член 65 од Законот за животна средина и Уредбата за учество на јавноста¹).

Јавноста се вклучува во постапката на следниот начин:

- а) пристап до информации поврзани со постапката, објавени во јавноста (одлука за спроведување или неспроведување на СОЖС и формулар);
- б) учество на јавна расправа, вклучување во јавни дискусии и можност писмено да ги поднесува своите мислења;
- в) преку механизмот за пристап до правда, односно јавноста може да влијае врз донесувањето одлуки преку поднесување жалби.

Главните цели на учеството на јавноста се:

- Да се добие локално и традиционално знаење што би можело да биде корисно при донесувањето на одлуките;
- Да помогне во размислувањата за алтернативите и мерките за ублажување;
- Да осигура дека главните влијанија не се занемарени, а придобивките се максимални;
- Да го намали конфликтот преку рано идентификување на „проблематичните“ прашања;
- Да ја подобри транспарентноста на целокупниот процес за СОЖС и да ја зголеми довербата на јавноста во целокупниот процес.

Јавноста може да учествува во СОЖС преку основни консултации - обезбедување на основни информации и можности за коментирање, па се до поголеми ангажмани, како што е член на тимот за подготовка на СОЖС и процесот на планирање, во зависност од големината и обемот на планскиот документ.

Методите за вклучување на јавноста што имаат поголема веројатност за добри резултати се оние кои што се насочени во вистинскиот правец и интензивни, кои по потреба вклучуваат организирање на работни групи и консултации помеѓу членовите на групите.

Пред започнувањето на постапката за донесување на планскиот документ, доносителот е должен да ја информира јавноста за изработката на планскиот документ, со цел да овозможи учество во неговата изработка.

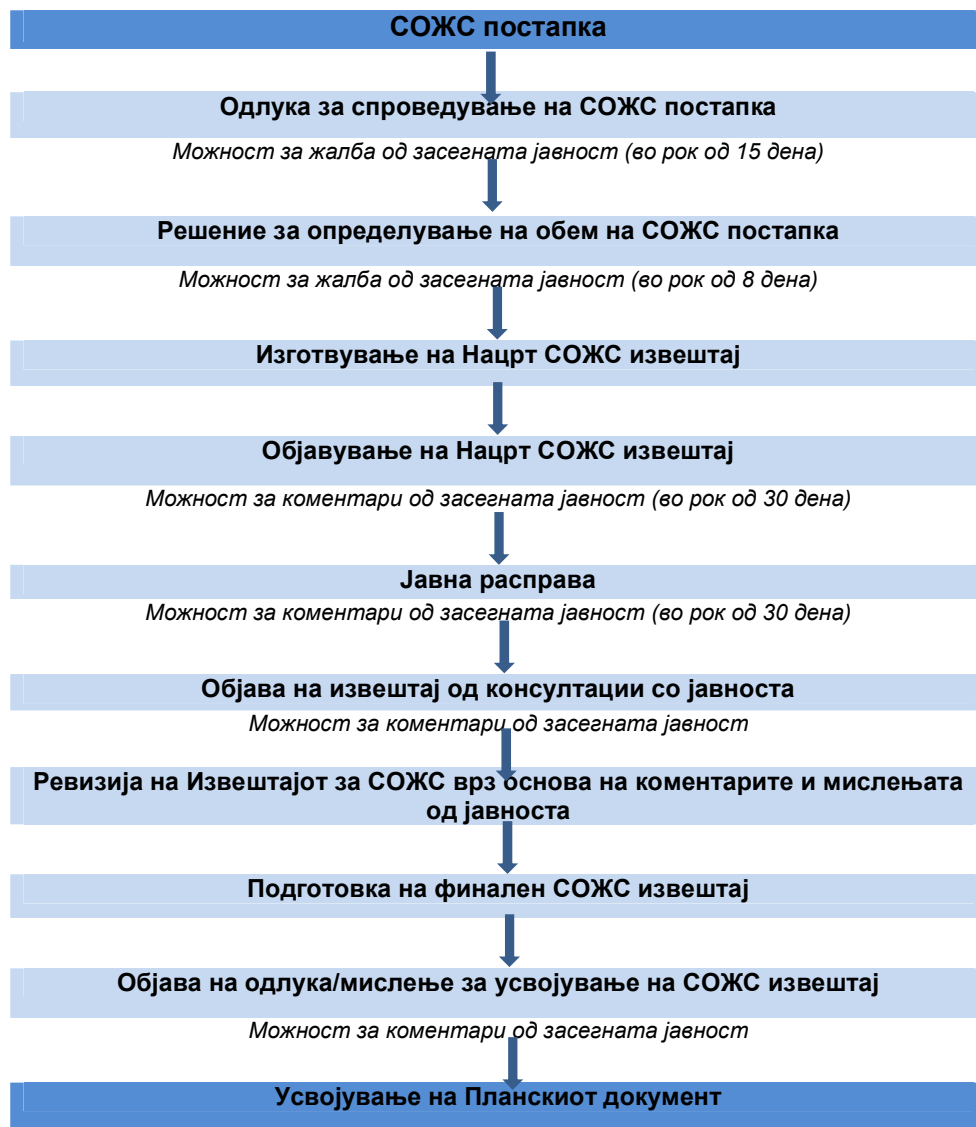
¹ Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (Сл.весник на РМ бр.147/08)

Согласно одредбите, доносителот на планскиот документ е должен да организира најмалку една јавна расправа, која се одржува најмалку петнаесет (15) дена од денот на објавување и ставање на увид на јавноста на предлог планскиот документ и на извештајот за стратегиска оцена на животната средина, а најдоцна пет (5) дена од денот на истекот на рокот за јавниот увид, кој најчесто е триесет (30) дена.

МЖСПП, органите на централната и локалната власт, јавноста и други правни и физички лица имаат право да достават свое мислење до изготвувачот на планскиот документ и изготвувачот на извештајот за стратегиска оцена на животната средина во рок од триесет (30) дена од денот на објавување на Нацрт/предлог плански документ и Нацрт извештајот за стратегиска оцена на животната средина.

На следната слика е даден приказ на начинот на вклучувањето на јавноста во постапката за стратегиска оцена на животна средина.

Слика 2. Вклучување на јавноста во СОЖС постапката

2.5.3. Клучни елементи на извештајот за СОЖС

Содржината на Извештајот за СОЖС е дефинирана во Уредбата за содржината на извештајот за СОЖС² и Директивата за СОЖС, кој се состои од:

- Краток преглед на содржината, главни цели на планскиот документ и поврзаност со други релевантни планови или програми;
- Информации за моменталната состојба на животната средина и што најверојатно би се случило без имплементација на планскиот документ;
- Веројатни значајни влијанија врз животната средина, вклучувајќи и прашања, како што се биолошка разновидност, население, човеково здравје, фауна, флора, климатски фактори, материјални добра, културно наследство, вклучувајќи архитектонско и археолошко наследство, предел, како и меѓусебна зависност на овие фактори;
- Мерки за заштита, намалување и колку што е можно повеќе неутрализирање на значајните негативни влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ;
- Опис на предвидените мерки во врска со мониторингот, а во согласност со законските обврски;
- Преглед на причините за избор на алтернативи и опис на начинот за спроведување на оцената, вклучувајќи и каква било потешкотија (како што се технички потешкотии или недостаток на знаење/вештини) при собирање на потребните информации;
- План за мониторинг на животната средина, чија главна цел е следење на резултатите од применетите мерки за ублажување во текот на спроведувањето на планскиот документ и дали во текот на имплементацијата на планските цели, се имплементирани и целите за заштита на животната средина и соодветното делегирање на надлежностите;
- Извештајот за стратегиска оцена ги содржи заклучоците од оцената на можните значителни влијанија врз животната средина од планскиот документ

² Сл.весник на РМ 153/07

3.0. ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ / ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ

3.1. Преглед на содржината на планскиот документ

Генерален урбанистички план се донесува за плански опфат за населено место-град, утврдено со Закон. Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка, општина Крива Паланка, плански период 2019-2029 год. е изработен согласно Член 10 од Законот за просторно и урбанистичко планирање.

Неговата содржина се состои од:

- **Документациона основа**
- **Планска документација**

Во текстуалниот дел од **Документационата основа** опфатени се следните содржини:

- Цел и предмет на изработка на Генерален урбанистички план;
- Методологија;
- Површина и опис на границите на планскиот опфат со географско и геодетско одредување на подрачјето;
- Историјат на планирањето и уредувањето на подрачјето на планскиот опфат и негова околина;
- Податоци за природни чинители кои можат да влијаат на развојот на територијата во рамките на планскиот опфат (географски податоци, релјефни услови, наклон и експозиција на терените; геотектонски и инженериско-геолошки карактеристики; сеизмички карактеристики; климатски и микроклиматски услови; хидрографија и хидрологија; заштита на животната средина; заштита на природното наследство);
- Податоци за создадените вредности и чинители кои ја синтетизираат состојбата на животот на човекот и начинот на употреба на земјиштето во рамките на планскиот опфат (културно–историски вредности; демографски карактеристики; економски карактеристики; сообраќајни карактеристики);
- Инвентаризација и снимање на изградениот градежен фонд и вкупната физичка структура (намена на просторот и содржини);
- Инвентаризација на постојното природно наследство, постојни споменички целини, градби од културно – историско значење и културни предели;
- Инвентаризација на изградена комунална инфраструктура (сообраќајна инфраструктура; водостопанска инфраструктура; електро-енергетска, електронско-комуникациска и гасификациска инфраструктура);
- Анализа на степенот на реализација на важечкиот урбанистички план;
- Анализа на можности за просторен развој со програмска проекција на видот, просторната локација, темпото и обемот на мерките и содржините на просторниот развој;
- Извод од план од повисоко ниво (Услови за планирање тех.бр.У13111 и Услови за планирање тех.бр.У13111i – Измена)

Во Нумеричкиот дел се опфатени:

- Намена на земјиште: Нумерички показатели во однос на постојни наменски зони на ниво на плански опфат;
- Сообраќајна инфраструктура: Нумерички показатели за сообраќајната мрежа;
- Водостопанска инфраструктура: Нумерички показатели за примарната водоснабдителна мрежа и за канализациска мрежа;
- Електро-енергетска инфраструктура: Нумерички показатели за електро-енергетска инфраструктура; електронско-комуникациска инфраструктура и гасификациска инфраструктура.

Во делот - Графички прилози се опфатени:

- Извод од Просторен План на Република Македонија 2002-2020, Тех. бр. Y13111 (Карта бр. 20, 22, 23, 24), M=1:250000;
- Извод од Просторен План на Република Македонија 2002-2020, Тех. бр. Y13111i (Карта бр. 20, 22, 23, 24), M=1:250000;
- Извод од постоен Урбанистички План – ГУП Крива Паланка M=1:250000;
- Извод од Урбанистичко-планска документација која граничи со плански опфат, M=1:250000;
- Збирен графички прилог со нанесени плански решенија од донесена Урбанистичко-планска документација M=1:250000;
- Ажурирана геодетска подлога со граница на плански опфат M=1:5000;
- Инвентаризација на изграден градежен фонд, вкупна физичка супраструктура на земјиштето и зеленилото во планскиот опфат M=1:5000;
- Инвентаризација на вкупна изградена комунална инфраструктура M=1:5000;
- Инвентаризација на постојни споменички целини, градби од културни предели.

Во текстуалниот дел од Планската документација опфатени се следните содржини:

- Вид на план, назив на подрачјето на планскиот опфат и плански период;
- Опис на планскиот концепт за просторниот развој и хармонизацијата на просторот на подрачјето во рамките на планскиот опфат (просторна организација; демографски развој; планирани наменски зони);
- Опис на планските решенија за изградба, на наменската употреба на градежното земјиште парцелирано за изградба и на градежното земјиште за општа употреба (урбанистички параметри на ниво на плански опфат; граница на зони според намена на земјиштето; намена на земјиштето; услови за движење на лица со попреченост; зеленило и процент на озеленетост; намена и користење на градежното земјиште за јавна употреба);
- Опис на плански решенија за изградба на сообраќајната и комуналната инфраструктура (сообраќаен и нивелациски план; водостопанска инфраструктура; електро-енергетска, електронско-комуникациска инфраструктура; гасификациска инфраструктура);
- Мерки за заштита на културното наследство, природата и животната средина, мерки за заштита и спасување;
- Општи услови за изградба и користење на земјиштето и градбите и посебни услови за детално планирање на просторот во границите на опфатите на блоковите (општи услови за изградба, посебни услови за градење, урбанистички параметри, режим на користење на земјиштето и градбите во блоковите во ГУП за град Крива Паланка.

Во **Нумеричкиот дел** се опфатени:

- Нумерички показатели за наменски зони на ниво на блок;
- Билансни показатели кои споредбено покажуваат нумерички вредности од планското решение и од постојната состојба од документациона основа.

Во делот - **Графички прилози** се опфатени:

- Положба во пошироко опкружување и сообраќајна поврзаност, M=1:25 000;
- Регулациски план, M=1:5 000;
- План на намена на земјиштето, M=1:5 000;
- Сообраќаен и нивелациски план, M=1:5 000;
- План на водоводна, фекална и атмосферска инфраструктура, M=1:5000;
- План на електро-енергетска, електронско-комуникациска и гасоводна инфраструктура, M=1:5 000;
- План на споменици на култура и споменички целини, M=1:5 000;
- Синтезен план, M=1:1 000

3.2. Главни цели на планскиот документ

Основна цел на изработката на Генералниот урбанистички план на град Крива Паланка е правилното насочување развојот на градот, во смисла на негова социо-економска ревитализација, што ќе се постигне со унапредување на урбаната структура на градот, насоченост кон излезот од културната маргинализација, економската неатрактивност, стопанската и сообраќајна неефикасност и унапредување на квалитетот на животната средина.

Генералниот урбанистички план ги дефинира основните решенија на идниот развој на градот во контекст на организација на просторот, неговата намена, користење и уредување. Планот ќе претставува основа за понатамошна изработка на детални урбанистички планови и/или проектни документации на поделни градски целини и опфати предвидени со овој документ.

Општите цели и задачи на планот произлегуваат од општите цели на развојот на нашето општество и макро-економската политика на земјата и се следните:

- Дефинирање на оптимален модел за рационална, функционална и хумана организација на просторот на градот, во корелација со неговото опкружување;
- Оптимализација на големината, структурата и функциите на градскиот организам во сообразност со условите и можностите на градот и реална процена на физичките можности за идни интервенции во урбаното ткиво на градот;
- Преиспитување на границите на урбаниот простор, а со тоа и дефинирање на планскиот опфат на ГУП во корелација со рационално користење на земјиштето во градот и зачувување на земјоделското земјиште;
- Преиспитување на границите на урбаниот простор, а со тоа и дефинирање на планскиот опфат на ГУП во корелација со рационално користење на земјиштето во градот и зачувување на земјоделското земјиште;
- Обезбедување на соодветна комплементарност на еколошките, економските, социјалните и културните аспекти во планираниот развој на градот;
- Рамномерен развој на содржини и функции, рамномерна просторна разместеност на стопанските и нестопанските капацитети, интеграција на различни содржини доколку меѓусебно не се загрозуваат;

- Создавање на оптимална структура на производни дејности и сектори, и вклучување на еколошки преференци во развојот на индустријата и нејзина алокација;
- Преиспитување на постојните просторни услови и зони за селективен развој на индустријата, развој на чиста и незагадувачка индустрија, техничко-технолошки прогрес и иновации пред се на пропульзивните гранки;
- Урбана реконструкција и обнова како модел на решавање на субурбаните простори и застарените и напуштените (доколку ги има) индустриски комплекси во градското подрачје;
- Остварување на пазарно компетитивно производство;
- Просторна организација која ќе овозможи рамномерен развој на урбаните единици на градот Крива Паланка, врз критериуми базирани на принципите на одржлив развој;
- Обнова, реконструкција и ревитализација на стариот станбен фонд;
- Дефинирање на сообраќаен модел со оптимални решенија во минимизирање на временско - трошковната дистанца;
- Активирање, ревитализација и планирање на нови простори погодни за развој на туризмот;
- Заштита на историскиот идентитет на градот;
- Усогласување на јавниот интерес за заштита на културното наследство и негово активно вклучување во современите текови на животот како фактор на одржлив развој;
- Планирање на заштита и развој на зеленилото, како и негување на постојното градско зеленило;
- Зголемување на искористувањето на алтернативните извори за производство на енергија;
- Воспоставување на интегрирано управување со отпад и финансиски самоодржлив систем за управување со отпадот;
- Воспоставување на институционален механизам за имплементација на планските решенија, соодветен мониторинг и континуирано планирање

Врз основа на планските услови кои се посебни за Генерален урбанистички план, се издвојуваат и дефинираат следните посебни цели:

- Контролирано просторно ширење на градот и заштита на природните ресурси во и вон границите на планскиот опфат;
- Делимитирање на градските делови (блокови) кои претставуваат препознатливи урбанистички целини и нивно претварање во атрактивни средини за живеење
- Вклопување и меѓусебно дополнување на различните градски наменски зони со почитување на нивните особености, елиминирање на нивното меѓусебно негативно влијание и поттикнување на нивно комбинирање во мешани наменски зони кога станува збор за компатибилни намени;
- Оформување на сообраќаен систем кој ќе обезбеди безбедно, рационално и ефикасно движење на луѓе низ градот;
- Оформување на рационален и ефикасен систем на комунална инфраструктура кој ќе го зголеми опсегот и ќе го подигне нивото на опслужување со системите на комуналната инфраструктура;
- Создавање на квалитетна и безбедна животна средина преку контрола на процесите на деградација на природната и создадената животна средина, како и поттикнување на нејзиното унапредување и нејзина заштита;
- Валоризација на најзначајните природни и создадени потенцијални вредности, односно природното и недвижното културно наследство, заштита

на просторот од некомплементарни активности, зачувување на основните ресурси и нивно одржливо користење за туристички цели.

3.3. Опис на планскиот опфат

Границата на планскиот опфат се простира во повеќе катастарски општини и тоа: КО Крива Паланка, КО Дрење, КО Варовиште, КО Кошари, КО Дурачка Река, КО Мартиница, КО Конопница, КО Градец и КО Лозаново.

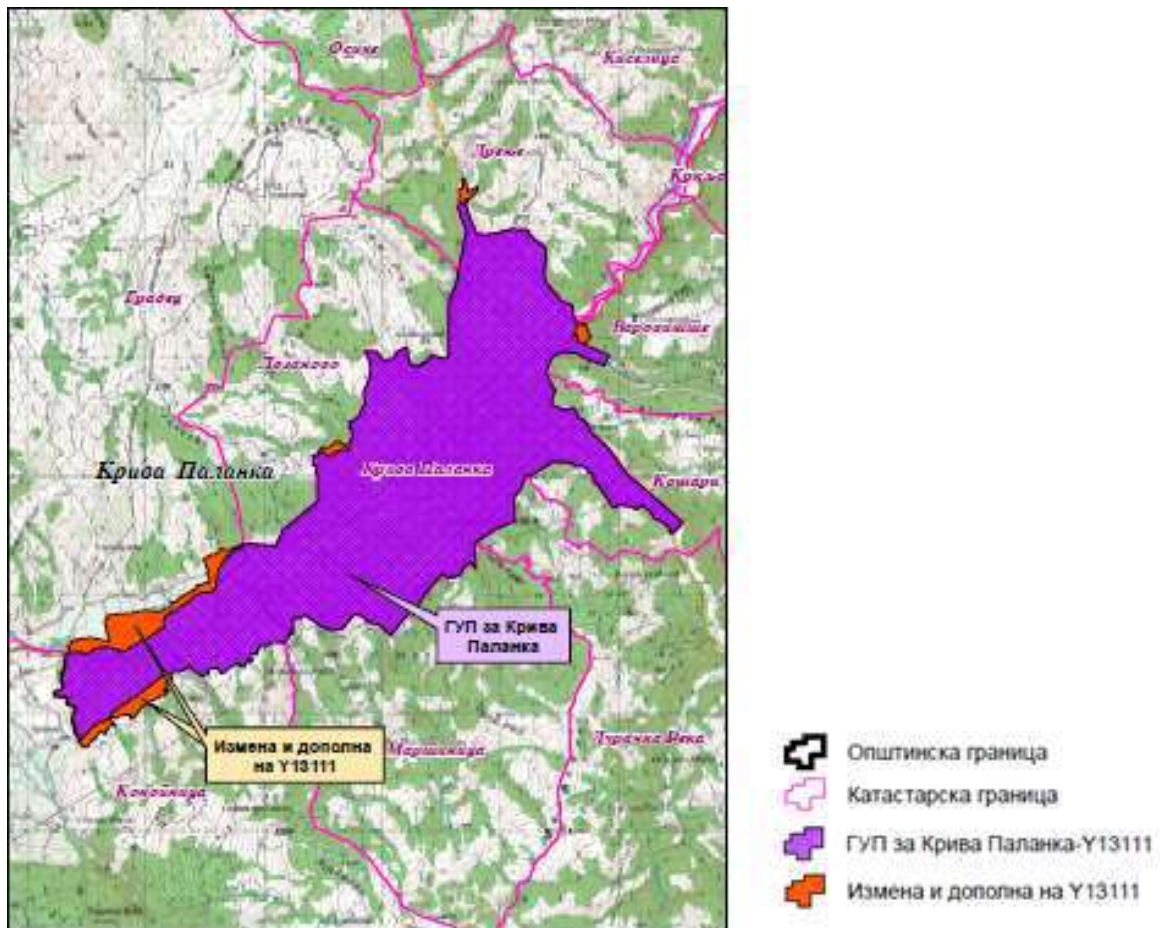
Границата на планскиот опфат на ГУП Крива Паланка е дефинирана како граница на урбаното подрачје на градот Крива Паланка и зафаќа површина од **659,061 ha** и се протега во границите помеѓу:

- на север се граничи со КО Дрење и дел навлегува во КО Дрење,
- на северозапад се граничи со КО Лозаново и КО Градец и дел навлегува во КО Лозаново и КО Градец,
- на запад и југ граничи со КО Конопница и дел навлегува во КО Конопница,
- на југоисток граничи со КО Мартиница и дел навлегува во КО Мартиница,
- на исток граничи со КО Дурачка Река, КО Кошари и КО Варовиште, а дел навлегува во КО Варовиште.

Планскиот опфат, има површина од 659,061 ha и лежи на територијата која како крајни точки ги има следните координати:

- Површина: 6590613.8062 m²
- Периметар: 22322.1718 m'

Изработката на Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка, врз основа на претходната планска документација (ГУП 2011-2021г.) ќе овозможи дефинирање на параметри за понатамошна изработка на Детални урбанистички планови со утврдени општи и посебни услови. Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка ќе утврди блоковска поделба со утврдени параметри за планирање и разработка на блоковите со Детални урбанистички планови. Со овој Генерален урбанистички план се одредуваат основните наменски употреби на земјиштето врз основа на одобрената планска програма.

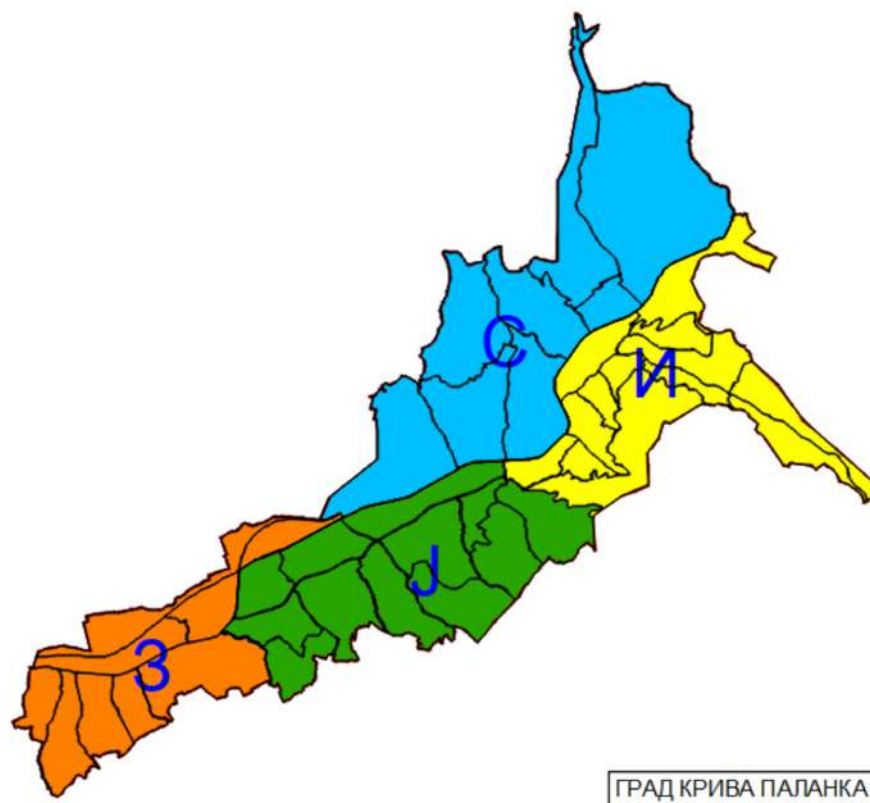
Слика 3. Плански опфат – ГУП за град Крива Паланка, 2019-2029

Планскиот концепт е заснован на основна просторна распределба првенствено на реони, па понатаму на блокови во границите на планскиот опфат на градот, при што се дефинирани вкупно 42 (четириесет и два) блокови распределени во 4 (четири) реони: И (исток), З (запад), С (север) и Ј (југ).

Утврдените реони како територијални единици, се со следната површина:

- Реон Исток (И) = 133,481ha;
- Реон Југ (Ј) = 165,979ha;
- Реон Север (С) = 244,744ha;
- Реон Запад (З) = 114,856ha.

Во реон И се утврдени вкупно 13 блокови, во реон З се утврдени 9 блокови, во реон С се утврдени 8 блокови и во реон Ј се утврдени 12 блокови. Утврдените блокови со граници на опфат, површина, наменски зони, сообраќајна мрежа, нумерички показатели и дефинирани заштитни појаси се дефинирани урбанистички единици за понатамошна разработка на Генералниот урбанистички план со Детални урбанистички планови. Границите на блоковите ќе претставуваат граници на Деталните урбанистички планови.

Слика 4. Поделба на блокови– ГУП за град Крива Паланка, 2019-2029

Границата на **блокот И 01** кој зафаќа површина од 17,166 ha е оформена од север по граница на КП 607/3, КП 606/1, КП 606/2, КП 606/3, КП 606/4, КП 606/5, КП 606/6, КП 611/6, КП 611/5, КП 611/3, КП 611/2, КП 611/4, КП 29, по осовина на Крива Река, од запад ја сече КП 4608, од југ ја сече КП 4608 па продолжува по граница на КП 308, КП 306 и од исток по граница на КП 305, КП 303, КП 4607/1 и КП 648.

Границата на **блокот И 02** кој зафаќа површина од 7,120 ha е оформена од север ја сече КП 4608, од запад ја сече КП 4608, од југ ја сече КП 4608 и од исток ја сече КП 311/1.

Границата на **блокот И 03** кој зафаќа површина од 13,525 ha е оформена од север по граница на КП 311/1, на запад по граница на КП 2343, ја сече на ул. „8ми Октомври“, па продолжува по граница на КП 2270, на југ по осовина на Дурачка Река и на исток по граница на КП 2459, КП 2361, КП 2360, КП 2359, ја сече КП 2494.

Границата на **блокот И 04** кој зафаќа површина од 12,366 ha е оформена од север по граница на КО Кошари, од запад ја сече КП 2494, па продолжува по граница на КП 2493, КП 2360, КП 2458, од југ по осовина на Дурачка Река и од исток по граница на КО Кошари.

Границата на **блокот И 05** кој зафаќа површина од 10,636 ha е оформена од север по осовина на Дурачка Река, од запад ја сече КП 2427, од југ по граница на КО Кошари и од исток по граница на КО Кошари, па продолжува по осовина на Дурачка Река.

Границата на **блокот И 06** кој зафаќа површина од 5,188 ха е оформена од север по осовина на Дурачка Река, од запад по граница на КП 2260/1, од југ ја сече КП 4597 и од исток ја сече КП 2429.

Границата на **блокот И 07** кој зафаќа површина од 4,083 ха е оформена од север по осовина на Дурачка Река, од запад по ул. „Никола Тесла“, од југ по граница на КП 2214 и од исток ја сече КП 4597, па продолжува по граница на КП 2259, КП 2258, КП 2262.

Границата на **блокот И 08** кој зафаќа површина од 10,233 ха е оформена од север по осовина на Крива Река, од запад по осовина на Крива Река, па продолжува по Дурачка Река, од југ по осовина на Дурачка Река и од исток по ул. „8ми Октомври“.

Границата на **блокот И 09** кој зафаќа површина од 4,567 ха е оформена од север по осовина на Дурачка Река, од запад ја сече КП 1493/1, па продолжува по ул. „Борис Кидрич“ од југ по граница на КО Кошари и од исток по граница на КП 2195, ја сече КП 419/67, па продолжува по граница на КП 2209 и по ул. „Никола Тесла“.

Границата на **блокот И 10** кој зафаќа површина од 8,192 ха е оформена од север по осовина на Дурачка Река, од запад по осовина на Крива Река, на југ по осовина на дол Нимулија, од исток по КП 2196/5, КП 3048, КП 3047/1, КП 3046/2, КП 3046/1, КП 2196/3, КП 3041/2, КП 3040/2, КП 3038/2, КП 3039/3, КП 3039/2, КП 4598 и кон север по постоен локален пат (КП 4626 и КП 1935/2).

Границата на **блокот И 11** кој зафаќа површина од 29,399 ха е оформена од север по осовина на локален пат (КП 4597), од исток по граница на КО Кошари и КО Дурачка Река, од југ ја сече КП 4635 и КП 2196/1, од запад ја сече КП 4636, се движи по КП 2196/2, КП 2989, КП 2990, КП 2986/1, КП 2991/1, КП 2991/4, КП 2991/3, КП 2993, КП 4634, КП 3013, КП 3025, КП 3027, КП 3028, КП 3032, КП 3030, КП 4599/2, КП 2196/5, КП 3048, КП 3047/1, КП 3046/2, КП 3046/1, КП 2196/3, КП 3041/2, КП 3040/2, КП 3038/2, КП 3039/3, КП 3039/2, КП 4598, КП 2195, ги сече КП 4628, КП 2210, КП 2211 и КП 2213, па по осовина на постоен локален пат.

Границата на **блокот И 12** кој зафаќа површина од 4,519 ха оформена е од север по ул.„Орце Николов“, од исток по осовина на дол Нимулија, од југ по КП 3030, КП 3032, КП 3028, КП 3027, КП 3025, КП 3013, КП 2998, КП 2993, КП 2991/3, КП 2991/4, КП 2991/1, КП 2986/1, КП 2990, КП 2989, КП 2196/2, на запад ги сече КП 4636 и КП 4637.

Границата на **блокот И 13** кој зафаќа површина од 6,481 ха оформена е од север по осовина на Крива Река, од исток по осовина на дол Нимулија, се движи кон југ и ја сече КП 2823, на југ ги сече КП 4637 и КП 4636, се движи по КП 2961/1, КП 3128, КП 3129/1, ја сече КП 3100 и на запад по осовина на дол Единство.

Границата на **блокот Ј 01** кој зафаќа површина од 15,619 ха е оформена од север по осовина на Крива Река, на исток по осовина Житен склад дол, на југ по ул.„Св.Јоаким Осоговски“, на запад по осовина на Скрљавски дол.

Границата на **блокот Ј 02** кој зафаќа површина од 6,182 ха е оформена од север по осовина на ул.„Св.Јоаким Осоговски“, на исток ги сече КП 4600, КП 3504/1, КП 3490, КП 3509, КП 4641, на југ ги сече КП 3565, КП 3575/6, КП 3575/5, КП 3575/1, се движи по КП 3580, КП 3579/3, КП 3579/1, КП 3579/4, КП 3578/1, КП 3577, КП 3576, КП 4332, КП 4331, КП 4319, ги сече КП 4602, КП 4081, се движи по КП 4096, КП 4095, КП 4098/4, КП 4099/4 и на запад по осовина на Житен склад дол.

Границата на **блокот Ј 03** кој зафаќа површина од 17,395 ха од север ги сече КП 3509, КП 3490 и КП 3504/1, по осовина дол Единство, ја сече ул. Единство, по граница на КП 3127 и КП 3118 и ја сече КП 2961/1 на исток ги сече КП 4636 и КП 4635, на југ по граница на КО Мартиница, на запад по КП 4424, КП 4420, ги сече КП 4425, КП 4381, КП 4641 и КП 3509.

Границата на **блокот Ј 04** кој зафаќа површина од 15,578 ха е оформена од север по КП 4089, КП 4090, КП 4091, КП 4094, КП 4093, ги сече КП 4081 и КП 4602, по КП 4325/2, КП 4328, КП 4333, КП 4334, КП 3575/1, ги сече КП 3575/1, КП 3575/5, КП 3575/6, КП 3565, на исток продолжува по ул. „Единство“, на југ по граница на КО Мартиница, на запад ја сече КП 4295/1 и од запад по осовина на Житен склад дол.

Границата на **блокот Ј 05** кој зафаќа површина од 15,663 ха е оформена од север ја сече КП 3968, КП 4240/2, продолжува по КП 4240/1, КП 4239/1, КП 4237, КП 4236, КП 3973/6, ги сече КП 4650/1, КП 4651 и КП 4224/1, продолжува по КП 4224/2, ги сече КП 4217, КП 4270/1, КП 4278/9, КП 4278/1, па продолжува по КП 4295/4, на југ ја сече КП 4295/1 и продолжува по граница на КО Мартиница, на запад по осовина на Скрљавски дол.

Границата на **блокот Ј 06** кој зафаќа површина од 18,551 ха е оформена од север по ул. „Св.Јоаким Осоговски“, од запад по осовина на Скрљавски дол, на југ ја сече КП 4240/2, се движи по КП 4239/1, КП 4237, КП 4236, КП 3973/6, ја сече ул. „д-р Наско Тамбурков“ (КП 4650/1), ја сече КП 4224/1, се движи по КП 4224/2, ги сече КП 4217, КП 4270/1, КП 4278/9, КП 4278/1, се движи по КП 4290/1, КП 4290/2, КП 4295/1, на исток се движи по осовина на Житен склад дол.

Границата на **блокот Ј 07** кој зафаќа површина од 16,112 ха е оформена од север по ул. „Св.Јоаким Осоговски“, од исток по осовина на Скрљавски дол, на југ КП 167, КП 168, КП 177, КП 178, КП 176, КП 160, КП 145/2, КП 149, КП 138/4, КП 138/1, КП 138/8, КП 4517/1, КП 4518, КП 4519/2, КП 4520, КП 4525, од запад по КП 4524/1, КП 4648, КП 3898, КП 3899, КП 3900/1, КП 3896/3, КП 3896/4, КП 3896/2, КП 3896/1 и ја сече КП 3894/2.

Границата на **блокот Ј 08** кој зафаќа површина од 12,023 ха е оформена од север по осовина на Крива Река, на исток по осовина на Скрљавски дол, на југ по ул. „Св.Јоаким Осоговски“ и на запад по КП 3774/1, КП 3774/2 и ја сече КП 3766.

Границата на **блокот Ј 09** кој зафаќа површина од 17,786 ха е оформена од север по ул. „Св.Јоаким Осоговски“, од исток ја сече КП 3894/2, па продолжува по КП 3817, КП 3897/1, КП 4527, КП 4526, на југ по КП 4526, КП 4528, КП 4530, КП 6, КП 7, КП 22, КП 21, КП 25, КП 27, КП 30, КП 19/1, КП 55, КП 39, од запад по КП 39, КП 38, КП 37, КП 36, од запад по осовина на Мини дол – Белево.

Границата на **блокот Ј 10** кој зафаќа површина од 10,493 ха е оформена од север ги сече КП 6843/5, КП 6840/15, КП 6839/2, па продолжува по КП 6838, КП 6837, КП 6833, КП 6832, КП 6831, КП 6830, КП 6813, КП 6814, КП 6815, КП 6816/2, ја сече КП 7826/1, па продолжува по КП 131, КП 133, КП 6796, КП 6793, потоа ги сече КП 6793 и КП 6791/1, па продолжува по КП 6793, од исток по осовина на Мини дол – Белево, од југ по КП 141, КП 145, КП 147, КП 140, КП 150, КП 151, КП 152, КП 153, КП 154, КП 155, КП 156, КП 173, на запад по КП 172, КП 173, КП 170, КП 167, КП 6826, КП 6835, КП 6833, КП 6836, КП 6842/6 и КП 6841.

Границата на **блокот Ј 11** кој зафаќа површина од 10,742 ха е оформена од север по осовина на осовина на улица „Св.Јоаким Осоговски“, од запад по сервисна улица

„А“, од југ по КП 6874, КП 6872/1, КП 6869, КП 6867, КП 6858, КП 6857, КП 6841 и се движи кон исток по осовина на КП 6842/5, КП 6840/15, КП 6839/2, КП 6839/1, КП 6838, КП 6837, КП 6833, КП 6832, КП 6831, КП 6830, КП 6813, КП 6814, КП 6815, КП 6816/2, ја сече КП 7826/1, од исток по КП 131, КП 133, КП 6796, КП 6794, ги сече КП 6793 и КП 6791/1, по КП 6790/1, КП '796/2 и по осовина на Мини дол – Белево.

Границата на **блокот Ј 12** кој зафаќа површина од 9,829 ха е оформена од север по осовина на Крива Река, од запад по сервисна улица „А“, од југ по осовина на улица „Св.Јоаким Осоговски“ и од исток по КП 6655, КП 6654/1, КП 6651/1, КП 6649/2, КП 6649/1, КП 6648, КП 6647, КП 6642, КП 6641/1, КП 3773, КП 3772/3, КП 3772/2, КП 3772/1 и ја сече КП 3766.

Границата на **блокот С 01** кој зафаќа површина од 79,809 ха е оформена од север и исток по граница на КО Дрење, од запад по сервисна улица „Б“ и од југ по осовина на Крива Река.

Границата на **блокот С 02** кој зафаќа површина од 29,292 ха е оформена од север по граница на КО Дрење, од запад по граница на КО Дрење и КО Лозаново, од југ по КП 153/1 и од исток по сервисна улица „Б“.

Границата на **блокот С 03** кој зафаќа површина од 7,481 ха е оформена од север по граница на КО Дрење, од запад по граница на КО Дрење и КО Лозаново, од југ по граница КП 153/1 и од исток по сервисна улица „Б“.

Границата на **блокот С 04** кој зафаќа површина од 21,062 ха е оформена од север по граница на КО Лозаново, од запад по осовина на Бојанов дол, од југ ја сече КП 950, по граница на КП 584, КП 585/1, ја сече КП 873 и продолжува по осовина на Крива Река и од исток ја сече КП 4611, па продолжува по граница на КП 153/1.

Границата на **блокот С 05** кој зафаќа површина од 23,042 ха е оформена од север ја сече КП 950, па продолжува по граница на КП 219, КП 218, КП 585/2 и ја сече КП 873, од запад по осовина на Бојанов дол и од југ и исток по осовина на Крива Река.

Границата на **блокот С 06** кој зафаќа површина од 24,149 ха е оформена од север по граница на КП 1180, КП 1181, КП 1177, КП 1176, КП 1175/1, КП 1165, КП 1164, КП 1160, КП 1162/4, КП 1137, КП 1517/4, КП 942, КП 943, КП944 и КП 939, од запад по осовина на Куков дол, од југ по осовина на Крива Река и од исток по осовина на Бојанов дол.

Границата на **блокот С 07** кој зафаќа површина од 26,766 ха е оформена од север и од запад по граница на КО Лозаново, од југ по граница на КП 1179, КП 1178, КП 1110, КП 1111, КП 1163/3, КП 1162/1, КП 1136, КП 1135/1, КП 945/4, КП 945/2, КП 946/6 и КП 946/3 и од исток по осовина на Бојанов дол.

Границата на **блокот С 08** кој зафаќа површина од 33,139 ха е оформена од север по граница на КП 746, КП 745, КП 744/1 КП 740, па продолжува по граница на КО Лозаново, од запад по граница на КО Лозаново, од југ по сервисна улица „А“ и продолжува по осовина на Крива Река и од исток по осовина на Куков дол.

Границата на **блокот З 01** кој зафаќа површина од 7,500 ха е оформена од север, запад и исток по сервисна улица „А“ и од југ по осовина на Крива Река.

Границата на **блокот З 02** кој зафаќа површина од 17,055 ха е оформена од север по граница на КО Лозаново, па продолжува по граница на КП 9299, КП 9314/1, КП

9316/1, КП 9325/1, КП 9296, КП 9288, КП 9295/1, КП 9294 и КП 9293/1, од запад по граница на КП 9335/2, КП 9344, КП 9345, КП 9353, КП 9354, КП 9352/2, КП 9355/1, КП 9356, КП 9357/2, КП 9357/1, КП 9390, КП 9391, 9402, КП 9246, КП 9247/1, КП 9430/2, КП 9430/1, КП 9438, КП 9452/1, КП 9455, КП 9458, КП 9459, КП 9464, КП 9465, КП 9466, КП 9470, КП 9477, КП 9481/1, КП 9484/2, КП 9491/2, КП 9508/2 и КП 9509/2, од југ по осовина на Крива Река и од исток по сервисна улица „А“.

Границата на **блокот 3 03** кој зафаќа површина од 10,334 ха е оформена од север по осовина на Крива Река, од запад по граница на КП 6578, па продолжува по осовина на КП 6983/2 и од југ и исток по сервисна улица „А“.

Границата на **блокот 3 04** кој зафаќа површина од 24,846ха е оформена од север по сервисна улица „А“, од запад по осовина на Грамаѓе 2, ја сече КП 3816/1, од југ по граница на КП 266, КП 265, КП 7133, КП 7132/1, КП 7131, КП 7128, КП 7127, КП 7126, КП 7125, КП 7123, КП 7122/2, КП 7122/1, КП 7118/14, КП 6936, КП 6934, КП 6930, КП 6928, КП 6927, КП 6892, КП 6891, КП 6890 и КП 6889 и исток по граница на КП 6886, КП 6884, КП 6883, КП 6877 и КП 6875.

Границата на **блокот 3 05** кој зафаќа површина од 12,506 ха е оформена од север по осовина на Крива Река, од запад по осовина на Крива Река, па продолжува по граница на КП 6578, ја сече КП 6983/2, од југ по осовина на Крива Река и од исток ја сече КП 6983/2, па продолжува по граница на КП 6978, КП 6577 и КП 6576.

Границата на **блокот 3 06** кој зафаќа површина од 7,950 ха е оформена од север по сервисна улица „А“, од запад по осовина на Грамаѓе 3, од југ по граница на КП 7144, КП 7143 и КП 7142 и од исток ја сече КП 7804, па продолжува по осовина на Грамаѓе 2 дол.

Границата на **блокот 3 07** кој зафаќа површина од 12,448 ха е оформена од север по осовина на Крива Река, од запад по осовина на Грамаѓе 4, од југ по граница на КП 7803, КП 780 и исток по сервисна улица „А“.

Границата на **блокот 3 08** кој зафаќа површина од 13,794 ха е оформена од север по сервисна улица „А“, од запад по осовина на Ицев дол, од југ по граница на КП 7839, КП 7728, КП 7811, КП 7810, КП 7809, КП 7808, КП 7807, КП 7806, КП 7805 ,и од исток по осовина на Грамаѓе 4 дол.

Границата на **блокот 3 09** кој зафаќа површина од 8,418 ха е оформена од север по сервисна улица „А“, од запад по граница на КП 7819, КП 7240, од југ по граница на КП 7240 и од исток по осовина на Ицев дол.

3.4. Намена на земјиштето

Предметната локација за планскиот опфат за Генерален урбанистички план за град Крива Паланка, има изграден градежен фонд, комунална супраструктура и комунална инфраструктура.

Во рамки на планскиот опфат, како просторни елементи дефинирани се и коридорите на примарната сообраќајна мрежа со утврдени попречни сообраќајни профили, утврдени се коритата на на реките Крива Река и Дурачка Река и на пороите односно т.н. долови, кои се на територија на градот. Утврдени се коридорите и заштитните појаси на инфраструктурните елементи кои се во границите на планскиот опфат и тоа на сообраќајната инфраструктура,

железничката инфраструктура, електро-енергетската инфраструктура и гасификациската инфраструктура.

Доминантна намена во рамки на предметниот опфат е индивидуалното домување А1 – Домување во станбени куќи со вкупно учество од 22% од вкупната површина на планскиот опфат.

Покрај доминантната намена во просторот А - Домување, предвидени се и други наменски зони:

- А1 - Домување во станбени куќи,
- А2 - Домување во станбени згради,
- А3 - Групно домување
- Б1 - Мали комерцијални и деловни намени,
- Б2 - Големи трговски единици,
- Б4 - Деловни простори,
- Б5 - Хотелски комплекси,
- Б6 - Градби за собири,
- В1 - Образование и наука,
- В2 - Здравство и социјална заштита,
- В3 - Култура,
- В4 - Државни институции,
- В5 - Верски институции,
- Г2 - Лесна и загадувачка индустрија,
- Г3 - Сервиси,
- Г4 - Стоваришта,
- Д1 - Парковско зеленило,
- Д3 - Спорт и рекреација,
- Д4 - Меморијални простори,
- Е2 - Комунална супраструктура
- Е3 - Некомпатибилна инфраструктура,
- Површина под постојна улична мрежа,
- Површина под реки и водотеци,
- Неизградено земјиште.

3.4.1. Сегашна состојба на планскиот опфат

Површината за планираната наменска зона за домување на ниво на плански опфат за Генерален урбанистички план за Крива Паланка изнесува 466.45ha, распоредено во 4 реони и 42 блокови.

Домување – класа на намена А претставува доминантна намена во рамки на планскиот опфат и таа претставува 70% од вкупната површина на планскиот опфат. Во однос на евидентираната постојна површина на група на намени: домување – А од 153.05ha, се предвидува дополнување од вкупно 313,4ha.

Комерцијални и деловни намени – класа на намена Б, планираната наменска зона во рамки на планскиот опфат за ГУП за град Крива Паланка изнесува 11,23ha или 1,7% од вкупната површина на планскиот опфат. Во однос на евидентираната постојна површина на група на намени: комерцијални и деловни намени – Б од 4,11ha, се предвидува дополнување на намената од вкупно 7,12ha.

Јавни институции – класа на намена В е исто така застапена наменска зона во рамки на планскиот опфат за ГУП за град Крива Паланка. Површината за планираната наменска зона за јавни функции на ниво на плански опфат за

Генерален урбанистички план за град Крива Паланка, изнесува 10,61ха или 1,6% од вкупната површина на планскиот опфат. Во однос на евидентираната постојна површина на група на класа на намени: јавни функции – В од 8,06ха, се предвидува дополнување на намената од вкупно 2,55ха.

Наменските зони за **образование и наука – В1** зафаќаат површина од 3.32 ха или 0.5% распределена на три објекти за основни училишта од кои два објекти се на ООУ „Јоаким Крчовски“ (9 подрачни училишта и тоа: ПУ во с.Дурачка Река, с.Станци, с.Луке, с.Огут, с.Нерав, с.Подржи Коњ, с.Дубровница, с.Узем и с.Жидилово), еден објект на ООУ „Илинден“ (располага со 3 подрачни училишта и тоа: ПУ во с.Конопница, Мождивњак I и Мождивњак II). Според Инвентаризацијата на изградениот градежен фонд, вкупната физичка супраструктура и земјиштето во планскиот опфат, за **основно образование** отпаѓаат 1.07 ха површина.

Во градот Крива Паланка функционира едно средно општинско училиште СОУ „Ѓорче Петров“ каде има гимназиско, стручно и дуално образование. Во близина на средното училиште, во функција е и општински ученички дом „Боро Менков“ за сместување на ученици од околината кои ги користат образовните институции во градот Крива Паланка. Ученичкиот дом има капацитет од 60 легла и зафаќа површина од 0.3 ха. Според Инвентаризацијата на изградениот градежен фонд, вкупната физичка супраструктура и земјиштето во планскиот опфат, за **средно образование** отпаѓаат 0.74 ха површина.

Наменските зони за **здравство и социјална заштита – В2** зафаќаат површина од 3,55ха или 0,5% од вкупната површина на планскиот опфат и истата е распределена на здравствени организации, детски градинки и објекти за социјална заштита.

За наменската зона **здравство**, според Инвентаризацијата на изградениот градежен фонд, вкупната физичка супраструктура и земјиштето во планскиот опфат, отпаѓаат 2.35 ха и застапени се медицински центар, ветеринарна станица и објект на Фондот за здравствено осигурување. Во Крива Паланка егзистира ЈЗУ Здравствен дом – „Академик проф. д-р Димитар Арсов“ со амбулантски оддели и центар за хемодијализа.

Во рамки на **објектите за социјална заштита** на територијата на градот Крива Паланка егзистираат ЈУ Меѓуопштински центар за социјални работи - Крива Паланка, Дневниот центар за лица со интелектуална и телесна попреченост и Општинската организација на Црвен крст Крива Паланка. Во рамки на Фондот за здравствено осигурување функционира и клуб на пензионери.

За **детските градинки**, покрај евидентираните постојни 0,42ха и двата објекта на ОЈУДГ „Детелинка“, предвидени се дополнителни површини за детски градинки со вкупна површина од 0,93ха, како дополнување на постојната.

Вкупната површина за наменска зона **В3 – култура** во рамки на планскиот опфат изнесува 0.38 ха распоредени во три објекти и тоа: Национална установа центар за култура (во која има кино сала, градска библиотека) со површина од 1231.45m² (0,12ха) и е лоциран во блок И 08. Градски музеј (во кој има библиотека, галериски простор, работилница за конзервација и продавница за сувенири) со површина од 1980.17m² (0,19ха) и е лоциран во блок И 10 и објект Манастирски Ан.

Вкупната површина за наменска зона **В4 – државни институции** во рамки на планскиот опфат за ГУП за град Крива Паланка изнесува 1,99 ха и тоа распоредено на следниве институции: објект на ЕЛС Крива Паланка-општинска зграда сместена

во блок И 08 со површина од 0,34ha, полициска станица сместена во блок И 08 со површина од 0,13ha, основен суд сместен во блок И 10 со површина од 0,14ha, јавно комунално претпријатие Комуналец Крива Паланка, сместено во блок И 08 со површина од 0.04ha и отворено одделение на затворот Куманово со површина од 0,13ha, сместено во блок И 06.

Вкупната површина за наменска зона **В5 – верски институции** во рамки на планскиот опфат за ГУП на град Крива Паланка изнесува 1,16ha од кои 0,60ha се постојни за црквата Св. Димитрија, лоцирана во блок И 10, додека новопланираните површини се распоредени во блок Ј 09 со површина од 0,44ha и во блок С 01 со површина од 0,11ha. Исто така, надвор од планскиот опфат на Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка, а е од големо значење за градот е манастирот „Св.Јоаким Осоговски“, кој е исклучително значаен како архитектонско и културно наследство и претставува туристички мотив со меѓународно значење, поради што е и многу актуелен за туристички посети од посетители од целата Република и регионот.

Производство, дистрибуција и сервиси – класа на намена Г, површината за планираната наменска зона изнесува 28,28ha, распоредена во 3 реони и 8 блокови. Постојната површина за Г евидентирана при Инвентаризацијата на вкупно изградениот градежен фонд изнесува 15,92ha при што се предвидува зголемување на површината на наменска зона за вкупно 12,36ha.

Од расположливите податоци од ДЗС на РСМ, најзастапена гранка на индустријата во Крива Паланка е преработувачката индустрија со вкупно 66 регистрирани деловни субјекти и рударството со 2 регистрирани субјекти.

Зеленило и рекреација – класа на намена Д, предвидена е наменска зона за група на класа на намена: Д – зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори со вкупна површина од 72,03ha, распоредена во Д1 – парковско зеленило, Д2 – заштитно зеленило, Д3 – спорт и рекреација и Д4 – меморијални простори.

За основна класа на намена Д1 – парковско зеленило, предвидена е вкупна површина од 0,89ha, распоредена во блоковите: И 10, С 05, Ј 06 и З 03. Во однос на постојната површина евидентирана како Д1 – парковско зеленило од 0,23ha, се предвидува дополнување на површината за вкупно 0.66ha.

За основна класа на намена Д2 – заштитно зеленило, предвидена е вкупна површина од 54,92ha, дистрибуирана во блоковите: И 01, И 02, И 11, Ј 03, Ј 12, С 01, С 02, С 04, С 07 и 302.

Заштитното зеленило во рамки на планскиот опфат е дистрибуирано како:

- заштитно зеленило покрај Автопат А2 (Коридор 8) со широчина од 40m сметано од надворешниот раб на патниот појас;
- заштитно зеленило покрај трасата на магистралната железничка пруга (Коридор 8) која минува низ градот на делницата Крива Паланка – Р.Бугарија, со широчина од 15m сметано од осовината на железничката пруга;
- заштитно зеленило покрај водените елементи: реките и доловите, во широчина од 5m сметано од надворешниот раб на коритото;
- заштитно зеленило како тампон зона меѓу некомпатибилните зони, односно индустриски тампон зони, чија ширина ќе се утврдува при разработката на блоковите со Детални урбанистички планови и

- задолжително да се планира во рамките на наменските зони за индустрија;
- заштитно зеленило околу инфраструктурните објекти;
- заштитно зеленило како зелени зони помеѓу некомпатибилните наменски зони;
- заштитно зеленило околу површините за домување.

За основна класа на намена Д3 – спорт и рекреација, предвидена е вкупна површина од 7,16ha, распоредена во блоковите: И 01, Ј 01, С 01, С 08 и З 05. Во однос на постојната површина евидентирана како Д3 – спорт и рекреација од 3,21ha, се предвидува дополнување на површината за вкупно 3,95ha. Со ГУП се потврдуваат постојните површини за спортски градби и комплекси, со можност за реконструкција и зголемување на техничките и просторните опремености во склад со меѓународните стандарди на поедини категории на спортски градби.

За основна класа на намена Д4 – меморијални простори, предвидена е вкупна површина од 9,72ha, распоредена во блоковите: И 01, И 12, Ј 03 и З 09. Во однос на постојната површина евидентирана како Д4 – меморијални простори од 8,26ha се предвидува зголемување од 1,46ha.

Сообраќајна инфраструктура

Релевантна автопатската и магистрална патна мрежа за предметниот простор е:

- А2 - (Граница со Бугарија - ГП Деве Баир - Крива Паланка - Страцин - Романовце - Куманово - Миладиновце - обиколница Скопје - Тетово - Гостивар - Кичево-Требениште- Струга - граница со Албанија - ГП Кафасан)
- Р2245 - (Крива Паланка-врска со А2 – Осиче-Огут - граница со РС)

Според Просторниот план на Република Македонија (2002 - 2020 г.) железничката мрежа релевантна за предметниот простор е во групата на основни железнички коридори во Државата, со насока исток – запад магистрален железнички правец Софија – Скопје – Тирана (коридор 8):

- БГ - Крива Паланка - Куманово 84,7 km

Според информациите добиени од страна на ЈП за железничка инфраструктура Железници на Република Северна Македонија низ северо западната страна на планскиот опфат поминува идната пруга Крива Паланка – граница со Р. Бугарија за што е изработен проект.

Во градот Крива Паланка има постојна внатрешна улична мрежа со вкупна површина од 34.19 ha.

Водостопанска инфраструктура

Градот Крива Паланка се наоѓа во водостопанското подрачје „Пчиња“ кое го опфаќа сливот на реката Пчиња од Македонско-Српската граница до вливот во реката Вардар.

За подобрување на режимот на површинските водотеци и целосно искористување на нивниот хидропотенцијал, во ВП „Пчиња“ изградени се акумулациите Липково и Глажња на Липковска Река. Основна намена на водите од акумулациите е наводнување на обработливите површини, водоснабдување на населението, заштита од големи води и задржување на наноси.

Според информациите добиени од АД Водостопанство на РСМ во државна сопственост – Скопје во планскиот опфат за изработка на ГУП за град Крива Паланка, нема свои објекти и инфраструктура.

Електроенергетска инфраструктура

Во планскиот опфат на ГУП за град Крива Паланка лоцирана е 110/35/10кВ трансформаторската станица Крива Паланка како и дел од приклучните водови (Постојниот преносен 110 kV далновод Пробиштип-Крива Паланка минува на 0.35 km северно од предметниот плански опфат) заради што потребно е при изработка на урбанистичката и проектна документација да се почитува “Правилникот за технички нормативи за изградба на надземни електроенергетски водови со номинален напон од 1 кВ до 400 кВ”.

Согласно информациите добиени од АД МЕПСО и долгорочните планови за развој на преносна мрежа нема предвидено градба, реконструкција на високонапонски преносни објекти во планскиот опфат на општина Крива Паланка.

Анализираниот плански опфат нема конфликт со постојните и планирани електроенергетски водови.

Кабелска електронска комуникациска мрежа

Телефонските корисници во ова подрачје во електронско комуникацискиот сообраќај приклучени се преку телефонската централа во Крива Паланка. Целиот овој регион, покриен е со сигнал на мобилна телефонија на мобилните оператори.

Низ планскиот опфат на ГУП за град Крива Паланка минува оптичкиот кабел Куманово-Крива Паланка-граница со Бугарија заради што при изработка на проектната и урбанистичка документација потребно е да се почитува позитивната законска регулатива.

Низ планскиот опфат на ГУП за град Крива Паланка минуваат оптичките кабли на делница Кафа Сан-Деве Баир и за Коридорот 8 што треба да се земе во предвид при изработка на ГУП-от.

Согласно информациите добиени од Друштво за комуникациски услуги А1 Македонија ДООЕЛ Скопје, на предметното подрачје нема постојани подземни инсталации.

Согласно информациите добиени од Македонски Телеком АД – Скопје, во границите на планскиот опфат има постојни подземни ТК инсталации и поради тоа при изработката на ГУП на град Крива Паланка треба да се предвидат коридори за кабелска комуникациска инфраструктура за поврзување на новопланираните објекти од страна на пристапните улици (во тротоарите и/или друга јавна површина) во согласност со Правилникот за начин на изградба на јавни електронски комуникациски мрежи и придружни средства.

Гасификациска инфраструктура

Низ планскиот опфат на ГУП за град Крива Паланка поминува постојниот магистрален гасовод на делница Жидилово-Крива Паланка-Кратово-Куманово како и дел од планираниот нафтовод АМБО кој почнува од Деве Баир на Македонско-Бугарската граница продолжува кон Крива Паланка – Свети Николе - Велес - Крушево - Богомила - Сопотница - Ботун и кај Лакаица влегува во Албанија, заради

што при изработка на проектната и урбанистичка документација потребно е да се почитува позитивната законска регулатива.

Согласно добиените информации од АД за вршење на енергетски дејности Национални енергетски ресурси (НЕР) Скопје во државна сопственост на наведениот плански опфат нема изградено и не е планирано изградба на гасоводна мрежа.

Согласно добиените информации од АД ГА-МА во предвидениот плански опфат има траса на изведена градска гасоводна мрежа $\Phi 108$ мм, мерна регулациона станица и шахта, за што е потребно при изработката на ГУП за град Крива Паланка да се земат одредбите од Правилникот за изградба, одржување и безбедно функционирање на гасоводни системи од челични цевки за работен притисок до 13 бари.

3.4.2. Плански концепт за просторен развој

Потребата за изработка на Генерален урбанистички план за град Крива Паланка е поткрепена од потребата за утврдување на просторни и урбанистички параметри за единици за детално планирање, кои пак ќе претставуваат функционални целини кои понатаму ќе се разработуваат со Детални урбанистички планови.

Генералниот урбанистички план се донесува и предвидува урбан развој на градот за период од 10 години при што планираните активности и планските решенија треба да се во согласност со временскиот капацитет на планскиот период. Реализацијата на планските решенија од ГУП за град Крива Паланка ќе зависат од можностите за инвестиции, обезбедување неопходни финансиски средства, иницијатива на локалната самоуправа, координација, кореспонденција и соработка помеѓу општинските власти и надлежните министерства.

Наменската употреба на земјиштето во Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка, се уредува на ниво на наменска зона во рамките на секој блок.

Процентот на изграденост на земјиштето ќе се утврдува при разработка на блоковите со Детални урбанистички планови и/или Урбанистички проекти, но да не поминува над 70% на ниво на градежна парцела.

Коефициентот ќе се утврдува при разработка на блоковите со Детални урбанистички планови и/или Урбанистички проекти.

Во рамки на планскиот опфат, покрај доминантната намена во просторот А - Домувањето, предвидени се наменски зони и за Б - Комерцијални и деловни намени, В - Јавни функции, Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори и Е - инфраструктура.

Следните наменски употреби на земјиштето дефинирани според Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање:

- **Група на класа на намена – А (Домување)**
- **Група на класа на намена – Б (Комерцијални и деловни намени)**
- **Група на класа на намена – В (Јавни институции):**
- Основна класа на намена – В1 (Образование и наука),
- Основна класа на намена – В2 (Здравство и социјална заштита),
- Основна класа на намена – В3 (Култура),
- Основна класа на намена – В4 (Државни институции),

- Основна класа на намена – В5 (Верски институции),
- **Група на класа на намена – Г (Производство, дистрибуција и сервиси)**
- **Група на класа на намена – Д (Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори):**
 - Основна класа на намена – Д1 (Парковско зеленило),
 - Основна класа на намена – Д2 (Заштитно зеленило),
 - Основна класа на намена – Д3 (Спорт и рекреација),
 - Основна класа на намена – Д4 (Меморијални простори),
- **Група на класа на намена – Е (Инфраструктура):**
 - Основна класа на намена – Е2 (Комунална супраструктура),
 - Основна класа на намена – Е3 (Некомпатибилна инфраструктура),

3.4.3. Планирани наменски зони

Домување - група на класа на намена А

Со ГУП за град Крива Паланка се предвидува група на класа на намена А – домување со основни класи на намени и тоа:

- А1 – домување во станбени куќи;
- А2 – домување во станбени згради;
- А3 – заедничко групно домување;
- А4 – времен престој,

За основната класа на А3 – заедничко групно домување, при идната разработка на блоковите да се изврши потврдување на постојните површини за А3 и доколку има потреба да се предвидат нови во рамки на планираните со овој ГУП зони за домување – А. Општинскиот ученички дом „Боро Менков“ ги задоволува потребите за сместување на учениците од околината на градот.

Во блокот Ј 06 предвидена е површина за А3 – Дом за престој на пензионери, стари и немоќни лица со површина од 0,18ha, во непосредна близина на Здравствениот Дом.

Комерцијални и деловни намени - група на класа на намена Б

Во однос на евидентираната постојна површина на група на класа на намени: комерцијални и деловни намени – Б од 4,11ha, се предвидува дополнување на намената од вкупно 7,12ha. Малите и комерцијални деловни намени зафаќаат површина од 1.64 ha, големите трговски единици зафаќаат површина од 0.95 ha, деловни простори 0.4 ha, хотелски комплекси 0.95 ha и градби за собири со површина од 0.17 ha или вкупно за група на класи на намени – Б, зафатена површина од 4.11 ha.

Со ГУП за град Крива Паланка се предвидува група на класа на намена Б – комерцијални и деловни намени со основни класи на намени и тоа:

- Б1 – мали единици за комерцијални и деловни дејности;
- Б2 – големи единици за трговија (над 200 m² и/или повеќе од П+1);
- Б3 – големи трговски единици за угостителска дејност;
- Б4 – деловни и комерцијални дејности во големи канцелариски згради;
- Б5 – хотели и хотелски комплекси;
- Б6 – простори за собири и публика

Во планскиот период се очекува раст на малите комерцијални и деловни дејности, во однос на останатите останатите намени и активности. Оваа претпоставка се базира на тоа што малите комерцијални и деловни дејности се карактеристични за градот и општиот стопански карактер на подрачјето и претставува адекватен развој на комерцијалниот сектор во градот Крива Паланка.

Јавни институции - група на класа на намена В

Површината за планираната наменска зона за јавни функции на ниво на плански опфат за ГУП за град Крива Паланка, изнесува 10.60 ha или 1.6 % од вкупната површина на планскиот опфат. Во однос на евидентираната постојна површина на група на класа на намени: јавни функции – В од 8.06 ha се предвидува дополнување на намената од вкупно 2.54 ha.

Со ГУП за град Крива Паланка се предвидува група на класа на намена В – јавни функции со основни класи на намени:

- В1 – образование и наука,
- В2 – здравство и социјална заштита,
- В3 – култура,
- В4 – државни институции,
- В5 – верски институции.

Вкупната површина во рамки на ГУП за град Крива Паланка со намена **В1 – образование и наука** изнесува 3.32 ha или 0.5 % од вкупната површина на планскиот опфат и истата е распределена на основно и средно образование. Со ГУП за град Крива Паланка, се предвидуваат површини за нови две основни училишта и тоа во блоковите С 06 и З 04 со вкупно предвидена нова површина од 1.37 ha, вклучувајќи ја и постојната површина на училиштата, вкупната површина за основно образование изнесува 2.58 ha. При разработката на блокот С 01 со Детален урбанистички план, задолжително да се предвиди објект за основно образование, чија микролокација ќе се утврди со разработката.

Со овој ГУП се предвидува и нова површина за средно училиште во блок Ј 01, и исто така се врши минимално проширување на постојната површина на постојното средно училиште во блок И 03 до регулациска линија и истата изнесува 0,74ha. Новопланираната површина во блок Ј 01 за средно училиште изнесува ~3000m². Со оглед на амортизираноста на веќе постојниот објект при разработката со Детални урбанистички план и/или со Урбанистички проект, може да се предвиди реконструкција, надградба или доградба на постојното средно училиште.

Со овој ГУП за град Крива Паланка не се предвидува површина за високо образование, но во иднина доколку се јави потреба може да се испланира согласно утврдените стандарди и нормативи.

Вкупната површина во рамки на ГУП за град Крива Паланка со намена **В2 – здравство и социјална заштита** изнесува 3.84 ha или 0.6 % вкупната површина на планскиот опфат и истата е распределена на здравствени организации, детски градинки и објекти за социјална заштита.

Вкупната површина за здравство со овој ГУП изнесува 2.17 ha со што се потврдува постојната површина на здравствениот дом со можност за проширување, реконструкција, санација, изградба и доградба во рамки на планираната површина.

Согласно Социјалниот план на општина Крива Паланка (2021-2024) за Дневниот центар за лица со интелектуална и телесна попреченост кој има капацитет од 30 лица и површина од 260 m², потребна е реконструкција и адаптација на постоечкиот објект и набавка на технологија за квалитетен психички и физички развој на корисниците.

Согласно Социјалниот план на општина Крива Паланка (2021-2024) се предвидува изградба на дом за стари лица или реконструкција и адаптација на руинирана

зграда (руиниран дел од ученички дом „Боро Менков“) или руинирана зграда во сопственост на ПИОМ (Пензионерски дом), со капацитет од 20 корисници и површина од 230 m².

Согласно Стратегијата за млади во општина Крива Паланка, потребно е да се да се воспостави и Младински центар преку реконструкција и преадаптација на постоечки објекти во државна или општинска сопственост со капацитет од 100 корисници и површина од 291 m².

Покрај евидентираните постојни 0.42 ha предвидени се дополнителни површини за детски градинки со вкупна површина од 1.11 ha, како дополнување на постојната. Локациите се предвидени во блоковите З 07 и С 05, додека микролокацијата на детската градинка во блок С 01, ќе се утврди со потамошна разработка на блоковите со Детален урбанистички план. Постојните градинки се лоцирани во блоковите И 08 и Ј 01 и за нив се предвидува осовременување доградба, надградба, санација или реконструкција, согласно потребите.

Во рамки на планскиот опфат за Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка, предвидена е вкупна површина од 0.38 ha за намена – **В3 култура**, распределена на три институции и тоа: Национална установа центар за култура, Градски музеј и објект Манастирски Ан. Во планскиот период, вниманието треба да се насочи особено кој постојните објекти и капацитети и можноста за нивно повеќенаменско користење во истата класа на намени со адаптација и/или реконструкција. Во тој контекст, треба да се искористат просторните капацитети на сите објекти кои не им служат на првобитните намени и можат истите да се адаптираат и репрограмираат (касарни, поранешни фабрики, магацини, хали и сл.).

Покрај предвидените површини со намена В – јавни институции, при разработката на блоковите со Детални урбанистички планови и/или Урбанистички проекти може да се планираат дополнителни површини за објектите за култура, во рамки на сите наменски зони. Вниманието треба да се насочи кон постојните објекти и капацитети и можноста за нивно користење во истата класа на намена со адаптација и/или реконструкција. Во тој контекст, треба да се искористат просторните капацитети на сите објекти кои не им служат на првобитните намени и можат да се адаптираат (касарни, поранешни фабрики, магацини, хали и сл.).

Во рамки на планскиот опфат за ГУП за град Крива Паланка, вкупната планирана површина за наменска зона **В4 – државни институции** изнесува 1.99 ha. Во блок Ј 01, предвидена е дополнителна површина за В4 – државни институции со површина од 1,18ha, во рамки на поранешната површина на касарната во Крива Паланка, која е дополнета и со ДЗ – спорт и рекреација и Е2 – комунална супраструктура.

Во рамки на планскиот опфат за Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка, вкупната планирана површина за наменска зона **В5 – верски институции** изнесува 1.16 ha, од кои 0.60 ha се постојни за црквата Св.Димитрија, лоцирана во блок И 10, додека новопланираните површини се распоредени во блок Ј 09 со површина од 0.44 ha и во блок С 01 со површина од 0.11 ha.

Производство, дистрибуција и сервиси - група на класа на намена Г

Постојната површина за Г евидентирана при Инвентаризацијата на вкупно изградениот градежен фонд изнесува 15.92 ha при што се предвидува зголемување на површината на наменска зона за вкупно 12.36 ha.

Со овој Генерален урбанистички план се предвидува група на класа на намена Г – производство, дистрибуција и сервиси со основни класи на намени и тоа:

- Г1 – производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија;
- Г2 – лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија;
- Г3 – индустрија за склопување на финални производи, сервисни услуги и производство на енергија од обновливи извори;
- Г4 – стоваришта, складови и отпади;
- Г5 – земјоделско и сточарско производство

Површините предвидени за намена Г, просторно се дистрибуирани во Југозападниот дел од градот во блоковите: Ј 08, Ј 09, Ј 12, С 02, З 03, З 04 и З 05.

Просторната разместеност на индустриските зони се оптимално поставени во однос на ружата на ветрови за градот, имајќи предвид дека доминантен ветер во градот Крива Паланка е од северо-исток кон југо-запад, каде е впрочем е лоцирана индустриската зона.

При реализацијата на површините за намена Г при разработка на блоковите со Детални урбанистички планови, задолжително треба да се предвидат зелени тампон зони помеѓу некомпатибилните наменски зони, односно индустриски зелени тампон појаси, во рамките на површините на предвидените наменски зони за Г - Производство, дистрибуција и сервиси.

Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори - класа на намена Д

Во рамки на планскиот опфат за Генерален урбанистички план за град Крива Паланка, предвидена е наменска зона за група на класа на намена: **Д – зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори** со вкупна површина од 72.54 ha, распоредена во Д1 – парковско зеленило, Д2 – заштитно зеленило, Д3 – спорт и рекреација и Д4 – меморијални простори.

Во граници на планскиот опфат, предвидена е површина за парковско зеленило од 0,89 ha распоредена во блоковите: И 10, С 05, Ј 06 и З 03. Во однос на постојната површина евидентирана како Д1 – парковско зеленило од 0,23 ha, се предвидува дополнување на површината за вкупно 0,66 ha.

Во основната класа на намена Д2 – заштитно зеленило во граници на планскиот опфат, предвидена е површина за заштитно зеленило од вкупно 54.92ha која процентуално е најзастапена во однос на другите типови на зеленило. Таа е дистрибуирана во блоковите: И 01, И 02, И 11, Ј 03, Ј 12, С 01, С 02, С 04 и С 07.

Заштитното зеленило во рамки на планскиот опфат е дистрибуирано како:

- заштитно зеленило покрај Автопат А2 (Коридор 8) со широчина од 40m сметано од надворешниот раб на патниот појас;
- заштитно зеленило покрај трасата на магистралната железничка пруга (Коридор 8) која минува низ градот на делницата Крива Паланка – Р.Бугарија, со широчина од 15m сметано од осовината на железничката пруга;
- заштитно зеленило покрај водените елементи: реките и доловите, во широчина од 5m сметано од надворешниот раб на коритото;
- заштитно зеленило како тампон зона меѓу некомпатибилните зони, односно индустриски тампон зони, чија ширина ќе се утврдува при разработката на блоковите со Детални урбанистички планови и задолжително да се планира во рамките на наменските зони за индустрија;

- заштитно зеленило околу инфраструктурните објекти;
- заштитно зеленило како зелени зони помеѓу некомпатибилните наменски зони;
- заштитно зеленило околу површините за домување.

За основна класа на намена **Д3 – спорт и рекреација**, предвидена е вкупна површина од 7,16ha, распоредена во блоковите: И 01, Ј 01, С 01, С 08 и З 05. Во однос на постојната површина евидентирана како Д3 – спорт и рекреација од 3,21ha, се предвидува дополнување на површината за вкупно 3,95ha. Со ГУП се потврдуваат постојните површини за спортски градби и комплекси, со можност за реконструкција и зголемување на техничките и просторните опремености во склад со меѓународните стандарди на поедини категории на спортски градби.

За основна класа на намена **Д4 – меморијални простори**, предвидена е вкупна површина од 9,72ha, распоредена во блоковите: И 01, И 12, Ј 03 и З 09. Во однос на постојната површина евидентирана како Д4 – меморијални простори од 8,26ha се предвидува зголемување од 1,46ha.

Меморијалните простори во градот се планираат да бидат на постојните локации на гробишта, односно се потврдуваат постојните површини распределни на 4 локации во градот со вкупна површина 9.72 ha и тоа за христијански и муслимански гробишта.

При реализацијата на површините за основна класа на намена Д4 при разработка на блоковите со Детални урбанистички планови, задолжително да се предвидат зелени тампон зони помеѓу некомпатибилните наменски зони, во рамките на површините на предвидените наменски зони за Д4 - Меморијални простори.

Инфраструктура – група на класа на намени Е

Од рамки на групата на класи на намени: инфраструктура - Е, со ГУП за град Крива Паланка предвидена е комунална инфраструктура – Е1, комунална супраструктура – Е2, и некомпатибилната инфраструктура – Е3. Комуналната инфраструктура – Е1, во која спаѓаат сите видови сообраќајна, водоводна, канализациона, енергетска и електронско-комуникациска инфраструктура е застапена во сите блокови.

Комунална супраструктура – Е2 во која спаѓаат градбите на комуналната инфраструктура е застапена со вкупна површина од 6,64ha, распоредена во блоковите: И 02, И 05, И 08, Ј 01, Ј 06, Ј 06, Ј 08, С 04, С 05, С 08, З 03, З 04 и З 05.

Во блоковите С 05 и З 01, предвидена е можност за планирање на бензински станици, чија микролокација ќе се утврди при разработка на блоковите со Детални урбанистички планови.

Во рамки на планираната површина под Е2 се потврдени постојните инфраструктурни објекти и планирани се нови, како што се: противпожарна станица, мала хидроелектрана, филтер станица, резервоар, хидрометеролошка станица, станица за технички преглед, бензински станици, гасна мерна регулациона станица и автобуска станица.

Некомпатибилната инфраструктура – Е3 е застапена со вкупна површина од 0,57ha и е распоредена во блоковите: И 02, Ј 09 и се однесува на трафостаниците: ТС СААТ 35/10kV и ТС Крива Паланка 110/35/10kV.

Простори за движење на лица со попреченост

Бидејќи ГУП за град Крива Паланка третира само примарна сообраќајна мрежа и утврдува наменски зони, условите за движење на лицата со попреченост ќе се имплементираат при разработка на блоковите со Детални урбанистички планови.

При спроведувањето на Деталните урбанистички планови и/или Урбанистичките проекти, задолжително да се предвидат рампи на секој пешачки премин. При изработувањето и спроведувањето на Деталните урбанистички планови и/или Урбанистичките проекти задолжително се предвидуваат специјално димензионирани и обележани паркинг места за возила што ги користат лицата со попреченост и намалена подвижност.

Користење на градежното земјиште за јавна употреба

Во рамки на градежното земјиште за јавна употреба спаѓаат следните јавни патишта со пратечките градби и инсталации, планирани со овој ГУП за град Крива Паланка:

- Автопати од меѓународен патен коридор,
- Локални патишта,
- Примарната и секундарната улична мрежа,
- Раскрсници во различни нивои, подвозници и надвозници,
- Јавни паркиралишта,
- Велосипедски патеки,
- Пешачки простори, улици и патеки,
- Железничка пруга од меѓународен сообраќаен коридор и др.

Во рамки на градежното земјиште за јавна употреба спаѓаат и јавно зеленило во кое спаѓаат: јавните градски паркови, зелени скверови, детски игралишта, јавно урбано зеленило, урбани парк-шуми, арборетуми, ботанички бавчи, градини, урбани ледини и тревнати терени.

Сообраќајна инфраструктура

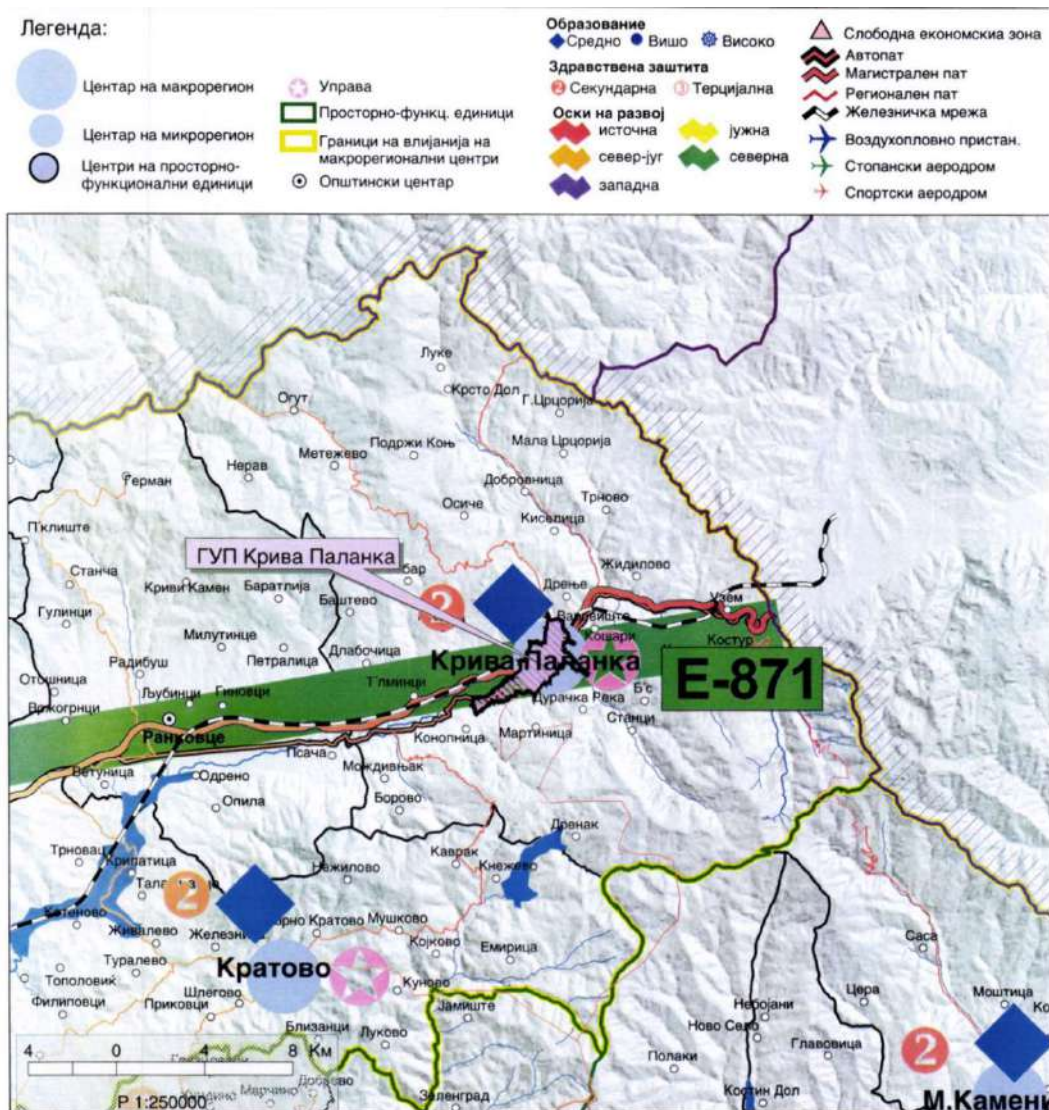
Сообраќајниот план го дефинира само планското решение на примарната сообраќајната улична мрежа во границите на планскиот опфат на овој Генерален урбанистички план за град Крива Паланка.

Планираната примарна улична мрежа во планскиот опфат е планирана да го прифати сообраќајот од секундарната улична мрежа и има за цел да го поврзе градот со планираната мрежа на државни патишта (и обратно).

Секундарната улична мрежа ќе се разработува со Детални урбанистички планови и/или Урбанистички проекти и е застапена во рамки на наменските зони планирани со Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка.

Паркирањето се предвидува да се разработува со Детални урбанистички планови и/или Урбанистички проекти и задолжително да се применат стандардите и нормативите согласно законската регулатива, а задолжително во согласност со точка 9. Стационарен сообраќај од Правилникот за урбанистичко планирање.

Планираната улична мрежа во ГУП за град Крива Паланка е категоризирана според функционална класификација и ја сочинуваат собирни и сервисни улици. Вкупна должина на планирана улична мрежа во рамките на планскиот опфат за ГУП за Крива Паланка, изнесува 13.035,04 m'.

Слика 5. Систем на населби и сообраќајна мрежа
(Извод од Просторен План на Република Македонија, 2002-2020)

Водостопанска инфраструктура

Водоснабдување

Изворници на вода

Градот се снабдува со вода од изворите во месноста Калин Камен и од бунарскиот систем Свети Никола. За подобрување на водоснабдувањето се предвидува и зафаќање на води од Станечка Река и пуштање во употреба на филтер станицата.

За рационално и наменско користење на водата потребна е изградба на две водоснабдителни мрежи за санитарна вода и за техничка вода.

Водоснабдителна мрежа за санитарна вода

Санитарна вода ќе се обезбеди од постоечката водоснабдителна мрежа на градот, (Калин Камен, бунарите Свети Никола и од зафат на Станечка Река). За покривање на потребите од вода во градот усвоена е норма од 250 л/ден/жител. За 13.400 корисници потребно е 3.350 m³/ден.

Со планските решенија на градот се предвидува покрај селото Конопница да се приклучи на градската водоснабдителна мрежа и селото Кошари. Потребната количина на вода за противпожарна заштита ќе се обезбеди од постоечките резервоари. Потребниот резервоарски простор ќе се димензионира на 20% од максималната дневна потрошувачка на вода и потребната количина на вода за противпожарна заштита. Усвоена е норма на гасење на еден пожар во времетраење од 2 часа, со норма на гасење од 10 л/сек.

Водоснабдителна мрежа за техничка вода

Користењето на независен извор и одделна мрежа за техничка вода (поливање на зеленилото и одржување на комуналната хигиена) ќе допринесе за подобрување на водоснабдувањето на населението, особено во летниот период кога потрошувачката на вода е најголема и избегнување на непопуларни мерки за рестрикција на водата.

Местоположбата на бунарите за техничка вода ќе бидат дефинирани врз основа на хидрогеолошки истражувања со кои ќе бидат дефинирани капацитетот на бунарите и режимот на нивното хранење.

Просечна норма за наводнување на зеленилото изнесува 2.5-4.0 л/ден/м², а за миење на улици 1.5-2.0 л/сек/м². Усвоена е просечна норма од 3.0 л/ден/м² (30 м³/ден/ha). За површина од 86.33 ha (површина под примарна сообраќајна мрежа и зеленило) потребната техничка вода би била 2.590 м³/ден.

Изградбата на водоснабдителната мрежа (за санитарна вода и за техничка вода) ќе се утврди врз основа на основен проект.

Одведување на отпадни води

Во границите на планскиот опфат се предвидува изградба на сепарациска канализациска мрежа - фекална и атмосферска.

Фекална канализациска мрежа

Фекалните отпадни води ќе се прифатат во колекторите кои се изведени на левиот и десниот брег на реката. Потребно е и доизградба на колекторите до локацијата предвидена за пречистителна станица. На канализациската мрежа ќе бидат изведени ревизиони и приклучни шахти и други објекти потребни за функционирање на канализациската мрежа.

Количините на фекалните отпадни води се сметаат на 90% од максималната часова потрошувачка на вода зголемени за 20 % од инфилтрирани подземни води и се предвидени да бидат 111.65 л/сек.

Фекалните отпадни води пред да се испуштат во реципиентот (Крива Река) ќе бидат подложени на третман во пречистителна станица која се предвидува да биде изградена надвор од планскиот опфат на градот.

Атмосферска канализациска мрежа

Во градот нема изведена атмосферска канализација. Предвидени се колектори на двете страни од Крива Река, а водите ќе се испуштаат во реката или во најблиските долови. Примарната атмосферска канализациска мрежа предвидено е да биде изведена од цевки со минимален дијаметар од 300 mm. На канализациската мрежа ќе бидат изведени ревизиони и приклучни шахти и други објекти потребни за нејзиното функционирање. Количината на атмосферска вода при специфично

истекување, со појава еднаш во две години и времетраење од 20 минути, предвидена е да биде 36.248,35 л/сек.

Изградбата на канализациската инфраструктура (фекална и атмосферска) ќе се утврди врз основа на основен проект.

Водотеци

Главен водотек во градот е Крива Река. Во неа се вливаат Дурачка Река и повеќе времени водотеци (т.н. долови). Со Одлуката за определување на ширина на крајбрежен појас на водотеците во градот Крива Паланка опфатени со урбанистички планови, утврдена е ширината на крајбрежниот појас на водотеците во градот Крива Паланка.

I. За уредените речни корита и бреговите на Крива Река и Дурачка Река, ширината на крајбрежниот појас ќе изнесува најмалку 5.0 m.

II. За уредените речни корита и бреговите на сите останати водотеци во општината Крива Паланка ќе изнесува 5.0 m и тоа за следните порои:

- Порој „Мини дол“ во нас. Белево;
- Порој „Скрљавски дол“;
- Порој „Куков дол“;
- Порој „Нимулија“;
- Порој „Цигански дол“ во нас.Единство;
- Порој „Домачки дол“;
- Порој „Грамаѓе 1“, „Грамаѓе 2“ и „Грамаѓе 3“;
- Порој „Бојанов дол“.

Електро-енергетска, електронско-комуникациска инфраструктура

Електротро-енергетска инфраструктура

Градот е приклучен во преносната мрежа со 110 kV далновод Куманово-Крива Паланка-Скакавица (Бугарија) а северно од планскиот опфат на градот минува 400kV далновод од ТС Штип кон македонско-бугарската граница. Трансформаторската станица во Крива Паланка 110/35/10kV, 2x20MVA е главна приклучна точка на корисниците во овој регион.

Измерените максимални оптеретувања на 110kV во ТС Крива Паланка за 2019 г. (11,67MW) и за 2020 г. (8,96MW) укажуваат дека постојната инсталирана моќност 2x20MVA во трафостаницата ќе ги задоволува барањата за планскиот период. За преносниот далновод од 110kV предвиден е заштитен коридор од 2x15 m.

Во планската документација опфатена е дистрибутивната мрежа со напон од 35kV. Двете трафостаници од 35kV поврзани се со 35kV двосистемски далновод поставен на челично решеткасти столбни места. Се предвидува замена на постојните надземни со подземни среднонапонски електропроводи кои што ќе се постават во инфраструктурен коридор во заштитен појас.

Според добиените податоци вкупната регистрирана дистрибутивна потрошувачка во 2018 година е за 3% помала од истата за 2013 година. И во планскиот период не се очекува значителна промена на вкупната дистрибутивна потрошувачка. Се предвидува замена на дел од постојната дистрибутивна мрежа од 10(20)kV (трафостаници, надземни и подземни електропроводи) кои се на крај на работниот век.

Извори на енергија

Во планскиот опфат на Крива Паланка има две мали хидроелектрани: МХЕЦ Кошари-Маневци и МХЕЦ Калин Камен-2. Во план или во постапка за градба се 4 фотоволтаици, претежно лоцирани на крововите на објекти (јавни институции).

Електронско-комуникациска инфраструктура

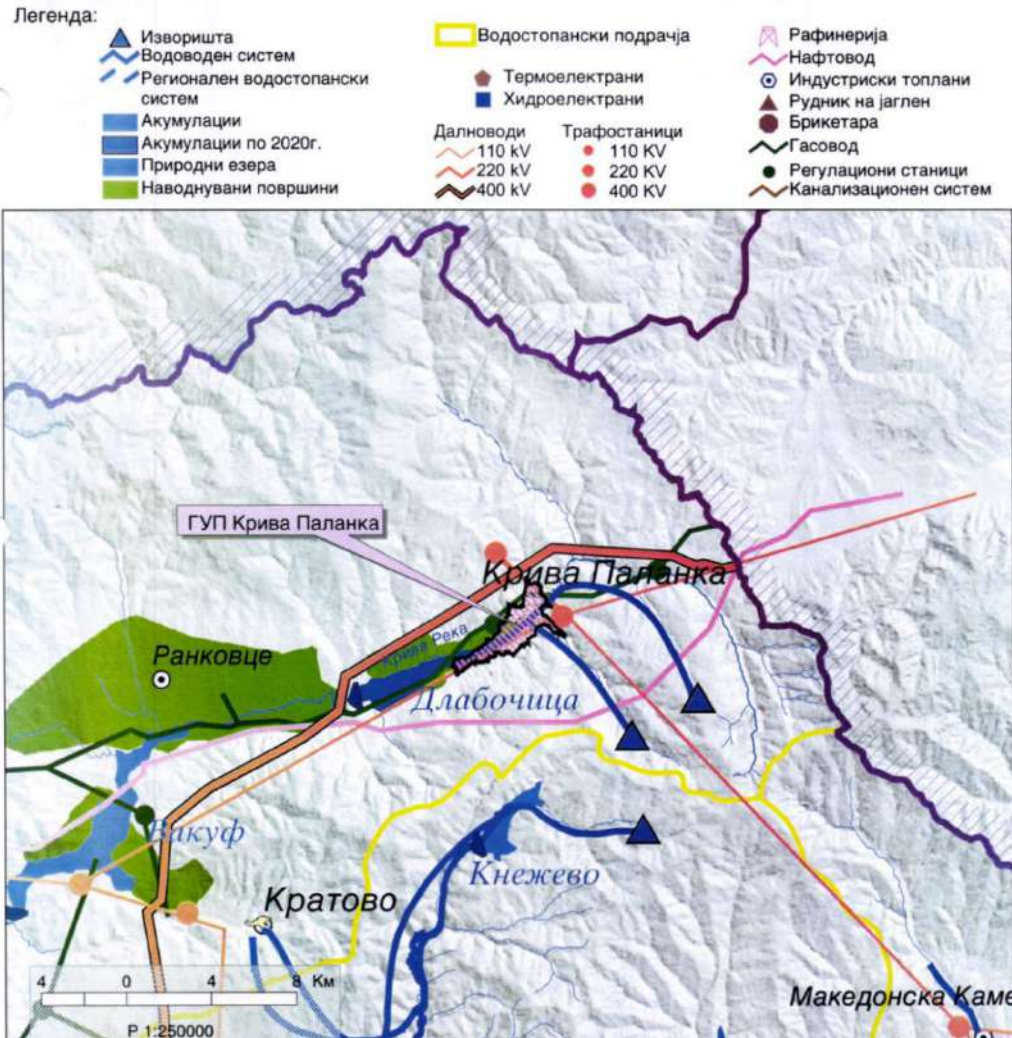
Низ Крива Паланка минува оптички телефонски кабел кој е значаен за електронските комуникации кон Бугарија и другите држави на исток.

За новопланираните градби, електронска комуникациска инфраструктура за пренос со големи брзини треба да им овозможи на сите корисници слободен избор на оператор, а на сите оператори пристап до градбите под еднакви и недискриминаторски услови.

Гасификациска инфраструктура

Изградениот крак Жидилово-Скопје е дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија-Романија-Бугарија-С.Македонија.

Во Крива Паланка, низ североисточниот дел на градот, минува магистралниот гасовод. За приклучок на градот, изградена е ГРМС-Крива Паланка (кај с.Лозаново). Од главната мерно регулациона станица изграден е цевковод до мерно регулационата станица МРС-Карпош. На оваа мерно регулационата станица можат да се приклучат идните корисници на природен гас во градот.

Слика 6. Водостопанска и енергетска инфраструктура
(Извод од Просторен План на Република Македонија, 2002-2020)

3.5. Нумерички показатели

3.5.1. Нумерички показатели за наменски зони на ниво на Блок

БЛОК И 01 – површина од 17.166 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 11.955 ха или 69.64 %**; потоа класа на намена А - Домување 2.896 ха или 16.87 %; Р - Река 1.307 ха или 7.61 %; класа на намена Б - Комерцијални и деловни намени 0.418 ха или 2.44 %; Дол 0.231 ха или 1.35 % и класа на намена В - Јавни функции 0.062 ха или 0.36 %.

БЛОК И 02 – површина од 7.121 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 3.372 ха или 47.36 %**; потоа класа на намена А – Домување 2.121 ха или 29.78 % и класа на намена Е - Инфраструктура 1.628 ха или 22.86 %.

БЛОК И 03 – површина од 13.525 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 12.476 ha или 92.24 %**; потоа класа на намена **В - Јавни функции 0.742 ha или 5.49 %** и **Р – Река 0.307 ha или 2.27 %**.

БЛОК И 04 - површина од 12.367 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 11.917 ha или 96.36 %** и **Р – Река 0.450 ha или 3.64 %**.

БЛОК И 05 - површина од 10.637 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 10.051 ha или 94.50 %**; **0.448 ha или 4.21 %** и класа на намена **Е – Инфраструктура 0.138 ha или 1.29 %**.

БЛОК И 06 - површина од 5.188 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 4.820 ha или 92.91 %**; **Р – Река 0.234 ha или 4.50 %** и класа на намена **В - Јавни функции 0.134 ha или 2.59 %**.

БЛОК И 07 - површина од 4.084 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 3.945 ha или 96.61 %** и **Р – Река 0.139 ha или 3.39 %**.

БЛОК И 08 - површина од 10.233 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 5.615 ha или 54.87 %**; **Р – Река 1.840 ha или 17.98 %**; класа на намена **Б - Комерцијални и деловни намени 1.354 ha или 13.12 %**; класа на намена **В - Јавни функции 1.057 ha или 10.33 %** и **Е - Инфраструктура 0.368 ha или 3.60 %**.

БЛОК И 09 - површина од 4.568 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 4.376 ha или 95.80 %**; класа на намена **В - Јавни функции 0.112 ha или 2.45 %** и **Р - Река 0.080 ha или 1.75 %**.

БЛОК И 10 - површина од 8.192 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 5.308 ha или 64.79 %**; класа на намена **В - Јавни функции 1.258 ha или 15.36 %**; класа на намена **Б - Комерцијални и деловни намени 0.611 ha или 7.46 %**; **Р - Река 0.509 ha или 6.21 %**; класа на намена **Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 0.333 ha или 4.07 %**; **Е - Инфраструктура 0.110 ha или 1.34 %** и **Дол 0.063 ha или 0.76 %**.

БЛОК И 11 - површина од 29.400 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 29.376 ha или 99.92 %** и **Дол 0.024 ha или 0.08 %**.

БЛОК И 12 - површина од 4.519 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 3.924 ha или 86.83 %**; класа на намена **Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 0.544 ha или 12.03 %** и **Дол 0.052 ha или 1.14 %**.

БЛОК И 13 - површина од 6.482 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 4.575 ha или 70.59 %**; класа на намена **Б - Комерцијални и деловни намени 0.960 ha или 14.82 %**; **Р - Река 0.914 ha или 14.09 %** и **Дол 0.033 ha или 0.50 %**.

БЛОК Ј 01 - површина од 15.620 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 9.890 ha или 63.32 %**; Р - Река 2.140 ha или 13.70 %; класа на намена В - Јавни функции 2.100 ha или 13.45 %; Е - Инфраструктура 0.745 ha или 4.77 %; класа на намена Б - Комерцијални и деловни намени 0.373 ha или 2.39 %; класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 0.227 ha или 1.46 % и Дол 0.143 ha или 0.92 %.

БЛОК Ј 02 - површина од 6.183 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 6.097 ha или 98.61 %** и Дол 0.086 ha или 1.39 %.

БЛОК Ј 03 - површина од 17.395 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 16.635 ha или 95.63 %**; класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 0.429 ha или 2.47 % и Дол 0.332 ha или 1.91 %.

БЛОК Ј 04 - површина од 15.579 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 15.545 ha или 99.78 %** и Дол 0.034 ha или 0.22 %.

БЛОК Ј 05 - површина од 15.664 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А – Домување 15.401 ha или 98.32 %**; Е - Инфраструктура 0.106 ha или 0.68 % и Дол 0.157 ha или 1.00 %.

БЛОК Ј 06 - површина од 18.551 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 15.068 ha или 81.23 %**; класа на намена **Б – комерцијални и деловни намени** 0,451 ha или 2,43 %; класа на намена В - Јавни функции 2.282 ha или 12.30 %; Е - Инфраструктура 0.333 ha или 1.80 %; класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 0.215 ha или 1.16 % и Дол 0.200 ha или 1.08 %.

БЛОК Ј 07 - површина од 16.113 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 15.884 ha или 98.58 %** и Дол 0.228 ha или 1.42 %.

БЛОК Ј 08 - површина од 12.024 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **Г - Производство, дистрибуција и сервиси 10.301 ha или 85.67 %**; Р - Река 0.847 ha или 7.04 %; класа на намена А - Домување 0.408 ha или 3.39 %; Е - Инфраструктура 0.463 ha или 2.60 % и Дол 0.074 ha или 0.62 %.

БЛОК Ј 09 - површина од 17.787 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 16.077 ha или 90.39 %**; класа на намена **Б – комерцијални и деловни намени** 0,118 ha или 0,66 %; класа на намена Г - Производство, дистрибуција и сервиси 0.526 ha или 2.96 %; Е - Инфраструктура 0.463 ha или 2.60 %; класа на намена В - Јавни функции 0.444 ha или 2.50 % и Дол 0.159 ha или 0.89 %.

БЛОК Ј 10 - површина од 10.493 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 10.427 ha или 99.37 %** и Дол 0.067 ha или 0.63 %.

БЛОК Ј 11 - површина од 10.742 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 10.463 ha или 97.40 %**;

ПУ - Примарна улична мрежа 0.188 ха или 1.75 % и Дол 0.091 ха или 0.85 %.

БЛОК Ј 12 - површина од 9.830 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 7.465 ха или 75.94 %**; класа на намена Г - Производство, дистрибуција и сервиси 1.154 ха или 11.74 %; класа на намена Д – зеленило 0,108 ха или 1,10 % Р - Река 0.554 ха или 5.64 %; ПУ - Примарна улична мрежа 0.245 ха или 2.49 %; Дол 0.211 ха или 2.15 % и класа на намена Б - Комерцијални и деловни намени 0.092 ха или 0.94 %.

БЛОК С 01 - површина од 79.810 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 62.246 ха или 77.99 %**; класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 6.252 ха или 7.83 %; АВ - Автопат 3.780 ха или 4.74 %; Ж - Железница 3.088 ха или 3.87 %; Река Р 2.217 ха или 2.78 %; ПУ - Примарна улична мрежа 2.069 ха или 2.59 %; класа на намена В - Јавни функции 0.113 ха или 0.14 % и Дол 0.045 ха или 0.06 %.

БЛОК С 02 - површина од 29.293 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 21.568 ха или 73.63 %**; класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 3.393 ха или 11.58 %; АВ - Автопат 1.589 ха или 5.42 %; ПУ - Примарна улична мрежа 1.313 ха или 4.48 %; Дол 0.934 ха или 3.19 %; класа на намена Г - Производство, дистрибуција и сервиси 0.065 ха или 0.22 % и Ж - Железница 0.431 ха или 1.47 %.

БЛОК С 03 - површина од 7.482 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 5.135 ха или 68.63 %**; ПУ - Примарна улична мрежа 1.121 ха или 14.99 %; Ж - Железница 0.089 ха или 1.19 %; Р - Река 0.719 ха или 9.61 %; класа на намена Б - Комерцијални и деловни намени 0.348 ха или 4.65 % и Дол 0.070 ха или 0.93 %.

БЛОК С 04 - површина од 21.063 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 14.454 ха или 68.62 %**; класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 2.964 ха или 14.07 %; АВ - Автопат 1.908 ха или 9.06 %; ПУ - Примарна улична мрежа 0.548 ха или 2.60 %; Р - Река 0.459 ха или 2.18 %; Е - Инфраструктура 0.357 ха или 1.70 %; Ж - Железница 0.285 ха или 1.35 % и Дол 0.088 ха или 0.42 %.

БЛОК С 05 - површина од 23.042 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 17.470 ха или 75.82 %**; ПУ - Примарна улична мрежа 2.230 ха или 9.68 %; Р - Река 1.822 ха или 7.91 %; Ж Железница 0.548 ха или 2.38 %; класа на намена В - Јавни функции 0.469 ха или 2.04 %; Е - Инфраструктура 0.317 ха или 1.38 %; Дол 0.164 ха или 0.71 % и класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 0.022 ха или 0.09 %.

БЛОК С 06 - површина од 24.149 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 20.900 ха или 86.54 %**; Ж - Железница 1.223 ха или 5.06 %; ПУ - Примарна улична мрежа 0.722 ха или 2.99 %; Р - Река 0.610 ха или 2.53 %; класа на намена В - Јавни функции 0.414 ха или 1.72 % и Дол 0.280 ха или 1.16 %.

БЛОК С 07 - површина од 26.766 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 21.714 ха или 81.12 %**; класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 3.097 ха или 11.57 %; АВ - Автопат 1.838 ха или 6.87 % и Дол 0.117 ха или 0.44 %.

БЛОК С 08 - површина од 33.140 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 24.012 ха или 72.46 %**; Ж - Железница 5.042 ха или 15.21 %; ПУ - Примарна улична мрежа 1.965 ха или 5.93 %; Р - Река 1.560 ха или 4.71 %; Е - Инфраструктура 0.171 ха или 0.52 %; класа на намена Б - Комерцијални и деловни намени 0.167 ха или 0.50 %; Дол 0.146 ха или 0.44 % и класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 0.077 ха или 0.23 %.

БЛОК З 01 - површина од 7.511 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **Б - Комерцијални и деловни намени 5.302 ха или 70.59 %**; Р - Река 1.400 ха или 18.64 % и ПУ - Примарна улична мрежа 0.809 ха или 10.77 %.

БЛОК З 02 - површина од 17.045 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 13.598 ха или 79.78 %**; Р - Река 2.794 ха или 16.39 % и ПУ - Примарна улична мрежа 0.653 ха или 3.83 %.

БЛОК З 03 - површина од 10.335 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **Г - Производство, дистрибуција и сервиси 4.380 ха или 42.38 %**; А - Домување 3.698 ха или 35.78 %; Р - Река 1.038 ха или 10.04 %; ПУ - Примарна улична мрежа 0.391 ха или 3.78 %; Е - Инфраструктура 0.348 ха или 3.37 %; класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 0.308 ха или 2.98 %; класа на намена Б - Комерцијални и деловни намени 0.120 ха или 1.16 % и Дол 0.053 ха или 0.51 %.

БЛОК З 04 - површина од 24.918 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 18.134 ха или 72.77 %**; класа на намена В - Јавни функции 0.962 ха или 3.86 %; Е - Инфраструктура 0.356 ха или 1.43 %; ПУ - Примарна улична мрежа 0.313 ха или 1.26 % и Дол 0.250 ха или 1.00 %.

БЛОК З 05 - површина од 12.506 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **Г - Производство, дистрибуција и сервиси 7.343 ха или 58.71 %**; Р - Река 1.764 ха или 14.11 %; класа на намена Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 1.194 ха или 9.55 %; Е - Инфраструктура 0.685 ха или 5.47 %; класа на намена Б - Комерцијални и деловни намени 0.640 ха или 5.11 %; ПУ - Примарна улична мрежа 0.559 ха или 4.47 % и Дол 0.322 ха или 2.58 %.

БЛОК З 06 - површина од 7.879 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 7.315 ха или 92.85 %**; класа на намена Б - Комерцијални и деловни намени 0.269 ха или 3.42 %; Дол 0.210 ха или 2.66 % и ПУ - Примарна улична мрежа 0.085 ха или 1.08 %.

БЛОК З 07 - површина од 12.448 ха

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **А - Домување 11.200 ха или 89.97 %**; класа на намена В - Јавни функции 0.648 ха или 5.21 %; Дол 0.476 ха или 3.83 % и ПУ - Примарна улична мрежа 0.124 ха или 1.00 %.

БЛОК 3 08 - површина од 13.795 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена А - Домување 13.251 ha или 96.06 %; ПУ - Примарна улична мрежа 0.062 ha или 0.45 %; класа на намена Б - Комерцијални и деловни намени 0.060 ha или 0.44 % и Дол 0.422 ha или 3.06 %.

БЛОК 3 09 - површина од 8.418 ha

Најголем процент отпаѓа на класа на намена **Д - Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори 8.088 ha или 96.08 %**; ПУ - Примарна улична мрежа 0.097 ha или 1.16 % и Дол 0.232 ha или 2.76 %.

3.5.2. Нумерички показатели за сообраќај и инфраструктура-сообраќаен систем

Нумерички показатели за сообраќај и инфраструктура-сообраќаен систем се:

Табела 1. Улична мрежа во ГУП за град Крива Паланка

Улична мрежа	L (должина)
Автопат - А2	1.946.03 m'
Крак - Приклучок на А2	4.189 m'
Железничка пруга	3.113,69 m'
Собирна улица – А	3.927,67 m'
Сервисна улица – А	1.945,82 m';
Сервисна улица – Б	2.059,94 m'
Вкупно	13.035,04 m'

3.5.3. Нумерички показатели за водоснабдување и одведување отпадни води

Нумерички показатели за примарна водоснабдителна мрежа на планскиот опфат се:

- Ф150 должина: 5900 m.

Резервоарски простор:

- лев брег висока зона 2,
- десен брег висока зона 1.

Нумерички показатели за канализациска мрежа на планскиот опфат се:

Нумерички показатели за фекална канализациска мрежа:

- колектори
- лев брег должина: 5650 m
- десен брег должина: 2850 m

секундарна фекална канализација

- Ф300 должина: 4850 m
- Ф250 должина: 680 m

3.5.4. Нумерички показатели за електроенергетска инфраструктура

Нумерички показатели за електроенергетска инфраструктура на планскиот опфат се:

- Далновод 110kV - 2432 m'.
- Далновод 35kV – 6280 m'.
- Надземни среднонапонски водови 10(20)kV - 16780 m'.
- Подземни среднонапонски водови 10(20)kV - 11675 m'.
- Трафостаница 110/35/10kV – 1 објект.
- Трафостаница 35/10kV – 1 објект.

- Трафостаници 10(20)/0.4kV - 51 објекти.
- МХЕЦ-мали хидроелектрани - 2 објекти.

3.5.5. Нумерички показатели за електронско-комуникациска инфраструктура

Нумерички показатели за електронско-комуникациска инфраструктура се:

- Бакарни комуникациски кабли - 61862 m'.
- Оптички комуникациски кабли - 9294 m'.
- Коаксијални комуникациски кабли - 3772 m'.
- Кабелска канализација – 1484 m'.

3.5.6. Нумерички показатели за гасификациска инфраструктура

Нумерички показатели за гасификациска инфраструктура на планскиот опфат се:

- Мерна регулациона станица – 1 објект.
- Магистрален гасовод ф530mm – 1175.
- Гасовод ф108mm – 233m

3.6. Врска со други релевантни планови и програми/плански документи

Со цел да се утврди дали целите на ГУП за град Крива Паланка се поврзани со целите на веќе донесените стратешки и плански документи на национално, регионално и локално ниво и како тие ќе придонесат за постигнување на целите на овие документи, направен е табеларен преглед претставен во табелата дадена подолу.

Табела 2. Усогласеност на ГУП за град Крива Паланка со други стратешки и плански документи

Стратешки/плански документи на локално, регионално и национално ниво	Цели на документот	Позврзаност на целите на ГУП за град Крива Паланка со документот
Стратешки/плански документи на национално ниво		
Просторен план на Република Македонија (2002-2020)	Цели на Просторен план на Република Македонија се: <ul style="list-style-type: none"> - заштита и унапредување на сите подрачја со природни вредности кои се од исклучителна важност за науката, културата, образовнието и другите сфери; - обезбедување доволно количини квалитетна вода за пиење и модернизација на системите за наводнување и водоснабдување; - зголемување на вработеноста и подобрување на материјалните, културните, општествените и другите услови за живот и работата на граѓаните; - рамномерен регионален развој, со побрз развој на стопански недоволно развиените краишта; - рационално користење, организирање и уредување на просторот; 	Целите на ГУП за град Крива Паланка се во согласност со Просторниот план на Р. Македонија и нивната реализација ќе придонесе особено во делот на одржливо, рационално користење на природните ресурси и зачувување на природните вредности и културното наследство.
Стратегија за регионален развој на Република Македонија (2012-2021)	Цели на Стратегијата за регионален рамномерен развој се: <ul style="list-style-type: none"> - конкурентни плански региони што се одликуваат со динамичен и одржлив развој - развивање на современа модерна (сообраќајно-транспортна и комунална) инфраструктура во планските региони - креирање на конкурентски предности на планските региони - оптимално користење и валоризација на приоритетните ресурси и енергетски потенцијали - заштита на животната средина во планските региони 	Целите на ГУП за град Крива Паланка се во согласност со главните цели на оваа Стратегија, бидејќи се насочени кон оптимално користење и валоризација на приоритетните ресурси и енергетски потенцијали и заштита на животната средина
Национална стратегија за заштита на природата, 2017-2027	Цели на Стратегијата за заштита на природата се: <ul style="list-style-type: none"> - рационално користење на минералните сировини, - обезбедување на одржливо користење на дивите видови и екосистемите, - зајакнување и унапредување на ситемот на заштитени подрачја, - зачувување на пределската разновидност согласно 	Целите на ГУП за град Крива Паланка се во согласност со главните цели на оваа Стратегија, бидејќи генерално се насочени кон рационално, одржливо користење на природните расположливи ресурси. Една од посебните цели е валоризација на најзначајните природни и создадени потенцијални вредности, односно природното и недвижното културно наследство, заштита на просторот од некомплементарни активности, зачувување на основните ресурси и

	<p>барањата на Конвенцијата за пределот,</p> <ul style="list-style-type: none">- зајакнување на институционалните капацитети за заштита на природата на централно и локално ниво,- воспоставување и развој на еколошки мрежи за ефективна заштита и управување со природното наследство,- постигнување на интегрирана заштита на природата преку промовирање на холистички пристап во заштитата на биолошката разновидност, геодиверзитетот и пределската разновидност	<p>нивно одржливо користење за туристички цели.</p>
Национална стратегија за биолошка разновидност со акциски план 2018-2023	<p>Оваа Стратегија ги објаснува целите и задачите на заштитата на биолошката разновидност и го дефинира интегрираниот пристап во заштитата и одржливото користење на компонентите на биолошката разновидност.</p>	<p>Целите на ГУП за град Крива Паланка се во согласност со главните цели на оваа Стратегија, бидејќи се насочени кон заштита и зачувување на биолошката разновидност, односно валоризација на најзначајните природни и создадени потенцијални вредности, односно природното и недвижното културно наследство, заштита на просторот од некомплементарни активности, зачувување на основните ресурси и нивно одржливо користење.</p>
Стратегија за животна средина и климатски промени 2014-2020	<p>Некои од оперативните цели во областа на животната средина и климатските промени се:</p> <ul style="list-style-type: none">- повисоко ниво на спроведување на законодавството од областа на животната средина, во согласност со барањата на ЕУ и обврските од меѓународните договори;- интегрирање на заштитата на животната средина во сектори кои влијаат врз животната средина;- мониторинг, анализа и оценка на состојбата на животната средина и известување за состојбата;- подигање на свеста за прашања од областа на животната средина;- намалување на негативните ефекти од климатските промени и воспоставување систем мерки за да се ограничат стакленичките гасови;- поддршка за „чисти“ технологии и промени чија цел е користење обновливи извори на енергија и намалување на потрошувачката на енергија.	<p>Целите на ГУП за град Крива Паланка се во согласност со главните цели на оваа Стратегија, бидејќи се насочени кон заштита и унапредување на природата и животната средина, преку рационално искористување на природните ресурси, управување со шумските екоситеми во смисла на нивно зачувување и обновување, како и поддршка на стопански дејности кои не ја загадуваат животната средина.</p>
Национален еколошки акционен план на РМ, НЕАП 2	<p>Целта на НЕАП да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики како средство за подобрување на процесот на одлучување, вклучувајќи и остварување баланс помеѓу економската ефикасност и ефективноста на заштитата на животната средина, преку концентрирање, помеѓу другото, на можностите што ги нудат економските инструменти.</p>	<p>ГУП за град Крива Паланка е во согласност со целите на НЕАПот, бидејќи се залага за создавање на квалитетна и безбедна животна средина преку контрола на процесите на деградација на природната и создадената животна средина, како и поттикнување на нејзиното унапредување и нејзина заштита и валоризација на најзначајните природни и создадени потенцијални вредности, односно природното и недвижното културно наследство, заштита на просторот од</p>

		некомплементарни активности, зачувување на основните ресурси и нивно одржливо користење за туристички цели
Трет Национален План на Република Македонија кон Рамковната конвенција на ОН за климатски промени (2014)	<p>Една од целите на овој План е спречување или намалување на загубата на биолошката разновидност, поради влијанијата од климатските промени. Поради тоа во планот се предложени мерки за адаптација кон климатските промени:</p> <ul style="list-style-type: none"> - следење на состојбата со тугите (и инвазивни) видови растенија; - следење на состојбата со животинските видови-вектори на болести; - елаборација на листата видови за кои е потребно „ex situ“ зачувување; - приспособување на плановите за управување со шумите во главните шумски биокоридори со цел нивна подобра функционалност од аспект на ефектите од климатските промени; - дефинирање биокоридори за движење и миграција на животинските и растителни видови под закана од климатските промени; - детална ревизија на системот на заштитени подрачја во Македонија во однос на адаптацијата на климатските промени; 	ГУП за град Крива Паланка се согласува со овој План во делот на следење и мониторинг на состојбата со живеалиштата и видовите во согласност со Директивата за живеалишта и изготвување на нови планови за рационално стопанисување со шумите.
Национална стратегија за одржлив развој (2009-2030)	Целите на оваа Стратегија се насочени кон одржлива интеграција на туризмот, шумарството, земјоделството и индустрискиот сектор со одржлива поддршка од енергетскиот сектор, инфраструктурата и секторот за транспорт.	Целите на ГУП за град Крива Паланка се во согласност со главните цели на оваа Стратегија, бидејќи се насочени кон одржлив локален развој, одржливо управување со шумски живеалишта и екосистеми, заштита на биолошката разновидност и природното наследство, шумските екосистеми и сл.
Национална Стратегија за земјоделство и рурален развој (2014-2020)	<p>Цел на оваа стратегија е зголемена конкурентност на земјоделското производство и прехранбената индустрија, развој на руралните средини и одржливото користење на природните ресурси, што би се постигнало преку:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подобрување на условите за живот и за одвивање на економските активности во руралните средини - континуиран пристап до знаењето и инвестирање во човечкиот капитал во земјоделството - комплетирање на функционалноста на системот за безбедност на храната - одржливо управување со природни ресурси и ублажување на влијанието на климатските промени на земјоделството. 	Целите на ГУП за град Крива Паланка се во согласност со главните цели на оваа Стратегија, бидејќи се насочени кон одржливо управување со природни ресурси и ублажување на влијанието на климатските промени во земјоделството
Стратегија за одржлив развој на	Главни цели на оваа Стратегија се:	Целите на ГУП за град Крива Паланка се во согласност со главните

шумарството во Република Македонија (2006)	<ul style="list-style-type: none">- подигнување на свеста за еколошките и социјалните вредности на шумите;- усогласување на шумарското законодавство со националните интереси и меѓународните обврски;- мултифункционално стопанисување со шумите и одржлив развој на шумарството;- подобрување на можностите за изнаоѓање на национални и меѓународни фондови за поддршка на развојот на секторот- создавање потребни организациски структури за соодветен капацитет, заради обезбедување интегрирано управување со просторот;- создавање услови за јавно финансирање на активностите поврзани со одржливото стопанисување на шумите, одржувањето на заштитните и јавните функции на шумите;- изработка на програми за адаптација на шумарство на климатските промени.	цели на оваа Стратегија, особено во заложите на општината за враќање на шумата во поранешните рамки, остварување на оптимални користи од земјиштето и биолошките капацитети во шумарството и спречување штетни активности во шумарството
Национална Стратегија за развој на туризмот (2016-2021)	Водечки цели за поддршка на развојот на туризмот се: <ul style="list-style-type: none">- подигнување на свеста за Македонија како привлечна туристичка дестинација- подобрување на привлечноста на Македонија како туристичка дестинација- подобрување на организациските структури во туризмот- подобрување на инвестициската клима за македонските претприемачи во однос на развојот на дополнителни објекти за сместување- подобрување на квалитетот и квантитетот на достапни податоци за туризмот- подобрување на рамковни услови за развој на туризмот- подобрување на туристичкото знаење и квалитетот на услугите- подобрување на свесноста на локалното население во однос на туризмот	Една од целите на ГУП за град Крива Паланка е активирање, ревитализација и планирање на нови простори погодни за развој на туризмот.
Национална Стратегија за рурален туризам (2012-2017)	Основните цели на оваа стратегија за развој на руралниот туризам се: <ul style="list-style-type: none">- идентификување на концептот и стратегијата за развој- поставување на рамка за поттикнување на развојот како дел од севкупната туристичка понуда на Република Македонија	Една од целите на ГУП за град Крива Паланка е активирање, ревитализација и планирање на нови простори погодни за развој на туризмот.

Стратегија за управување со отпад (2008 – 2020)	Некои од целите на оваа Стратегија се: <ul style="list-style-type: none">- зголемување на степенот на искористеност на енергетскиот потенцијал на отпадот;- воведување на технологии за почисто производство и одржливо управување со природните ресурси и со отпадот;- намалување на емисиите на стакленички гасови што ги создава отпадот, што ќе резултира во значителни добивки за населението и за општеството во целина;- правилно управување со биоразградливиот отпад што претставува значителна фракција во комуналниот отпад и во отпадот од пречистувањето на отпадните води, во земјоделскиот отпад, може да придонесе кон намалувањето на емисиите на стакленички гасови.	Една од целите на ГУП за град Крива Паланка е воспоставување на интегрирано управување со отпад и финансиски самоодржлив систем за управување со отпадот. Една од поголемите заложби на општината е почеток на регионалниот концепт за управување со отпадот (затворање на постоечката општинска депонија и дивите депонии); воведување на систем за селекција и искористување на корисните состојки од отпадот; функционална локација за инертен отпад и градежен шут; централна компостара за биоразградлив отпад.
Национална стратегија за развој на културата за периодот, 2018-2022	Една од посебните цели на оваа Стратегија е да се обезбеди заштита, управување и вреднување на културното наследство во согласност со современите европски практики.	Дел од целите на ГУП за град Крива Паланка се наочени кон заштита на историскиот идентитет на градот, како и усогласување на јавниот интерес за заштита на културното наследство и негово активно вклучување во современите текови на животот како фактор на одржлив развој
Национална транспортна стратегија (2018-2030)	Општи цели на оваа Стратегија се: <ul style="list-style-type: none">- зајакнување на интеграцијата со ЕУ и промовирање на регионална соработка- придонес кон подобрување на економската одржливост на национално ниво- воведување на зелена мобилност и логистика фокусирана на еколошка ефективност на транспортниот сектор- воспоставување на сигурен и безбеден транспортен систем	ГУП за град Крива Паланка предвидува инвестиции за дефинирање на сообраќаен модел со оптимални решенија во минимизирање на временско - трошковната дистанца, како и оформување на сообраќаен систем кој ќе обезбеди безбедно, рационално и ефикасно движење на луѓе низ градот.
Национална Стратегија за води (2011-2041)	Главна цел на Стратегијата е спречување на загадувањето на водата и зачувување на водата во добра состојба. Некои од посебните цели на Стратегијата се: <ul style="list-style-type: none">- заштита на луѓето и материјалните добра од штетните ефекти на водата;- да се постигне и да се зачува добар статус на водата на површинските и подземните водни тела;- заштита на водата и екосистемите зависни од вода;- усогласување на мерките на управување со водите со корисниците на просторот од другите сектори;- одржливо управување со водите со рационално и одржливо користење на водните ресурси.	ГУП за град Крива Паланка се залага за одржливо управување со водите со рационално и одржливо користење на водните ресурси, но и уредување на речните корита на постојните водотеци.
Стратешки/плански документи на регионално ниво		

Програма за развој на Североисточниот плански регион 2021-2026	Стратешки цели на Програмата за развој на Североисточниот плански регион се: <ul style="list-style-type: none">- постигнување на одржлив економски развој преку поголеми инвестиции, подобро деловно окружување и јакнење на конкурентноста;- развој на човечкиот капитал во регионот преку унапредување на квалитетот и опфатот на образованието, згрижување на децата, квалитетот на здравствените услуги и социјални услуги, заштита и претприемништво,- подобрување на условите за живот преку на унапредување на инфраструктурата, просторното планирање и животната средина и- интеграција на развојот на земјоделието, руралниот развој и туризмот во регионот	Целите на ГУП за град Крива Паланка се во согласност со стратешките цели на оваа Програма.
Регионалниот план за управување со отпад за Североисточниот плански регион	Цели на овој Регионалниот план за управување со отпад за Североисточниот плански регион се: <ul style="list-style-type: none">- минимизирање на негативните влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето предизвикани од создавањето и управувањето со отпад.- минимизирање на негативните општествени и економски влијанија и максимизирање на општествените и економските можности.- усогласеност со законските барања, целите, принципите и политиките поставени со европската и националната правна рамка.	Целите на ГУП за град Крива Паланка се во согласност со целите на овој План, односно предвидува воспоставување на интегрирано управување со отпад и приклучување кон регионалниот концепт за управување со отпадот.
Стратешки/плански документи на локално ниво		
Стратегија за управување на ризиците на општина Крива Паланка	Стратегијата за управување на ризиците има за цел: подобрување на ефикасноста на управувањето со ризиците на ниво на Општината; целосно интегрирање на управувањето со ризиците во административната култура и свеста на вработените; вградување на управувањето со ризиците во процесот на планирање и донесување на одлуки; обезбедување рамка за утврдување, процена, постапување, следење и известување за ризиците и воспоставување координација на управувањето со ризици во организационите единици.	Целите на Стратегијата за управување на ризиците се во согласност со целите на ГУП за град Крива Паланка.
Социјален план на општина Крива Паланка 2021-2024	Социјалниот план има за цел мапирање на социјалните проблеми на ранливите групи во општината, да изврши анализа на сегашните состојби и капацитети и расположливи социјални услуги, а посебно да ги утврди специфичните	Целите на Социјалниот план се во согласност со целите на ГУП за град Крива Паланка, особено со заложбите за Обезбедување на соодветна комплементарност на еколошките, економските, социјалните и културните аспекти во планираниот развој на Градот.

	потреби за развој на социјални услуги во општина Крива Паланка.	
Стратегија за развој на туризмот на општина Крива Паланка, 2020-2025	Стратегијата за развој на туризмот во општина Крива Паланка има за цел да го мапира идниот туристички развој на регионот, преку реализирање на следните стратешки цели: подобрување на туристичка инфраструктура; унапредување и интензивирање на регионалната и прекугранична соработката со цел креирање на заеднички туристички продукт; унапредување на човечките ресурси и капацитети, преку поттикнувањето на развојот на локалниот бизнис сектор; и развивање на туристички бренд преку изработка и имплементирање на маркетинг стратегија за поголема видливост и препознатливост на дестинацијата	Целите на Стратегијата за развој на туризмот се во согласност со целите на ГУП за град Крива Паланка, особено со заложбите за активирање, ревитализација и планирање на нови простори погодни за развој на туризмот.
Локален акциски план за родова рамноправност на општина Крива Паланка 2021-2023	Главните цели на Локалниот акциски план за родова рамноправност се: подобрување на информираноста за човековите права, механизмите за заштита и родовата рамноправност; зајакнување на свеста на жените за континуирана грижа и заштита на сопственото здравје; промовирање на родовиот концепт и еднаквите можности на жените и мажите во општеството и семејството, потребата од рамноправно учество на жените и мажите во одлучувачките процеси, политичкиот и јавниот живот во локалната заедница / доследна примена на Законот за еднакви можности на жените и мажите; унапредување на економскиот статус на жените, преку јакнење на нивните капацитети и поттикнување на женското претприемништво; интегрирање на родовите прашања во политиките и финансиските инструменти, родово одговорно буџетирање согласно методологијата и согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите.	Целите на Локалниот акциски план за родова рамноправност се во согласност со целите на ГУП за град Крива Паланка, особено со заложбите за обезбедување на соодветна комплементарност на еколошките, економските, социјалните и културните аспекти во планираниот развој на Градот.
Стратегија за локален развој на општина Крива Паланка 2015-2020	Стратегијата за локален развој за периодот 2015-2020 има за цел да даде рамка на идните активности што треба да обезбедат оддржлив развој на подолг период, да се спроведат активности за поттикнување на младите за користење на локалните ресурси и намалување на миграциските процеси како еден од главните предизвици за наредниот период. Целите ги опфаќаат следните области: Економски развој; Рурален развој; Образование, спорт и култура; Заштита на животна средина и енергетска ефикасност; Социјална и здравствена заштита; Локално управување, информатичка технологија и информирање на граѓаните	Целите на Стратегијата за локален развој се во согласност со целите на ГУП за град Крива Паланка, особено со тенденцијата за преиспитување на постојните просторни услови и зони за селективен развој на индустријата, развој на чиста и незагадувачка индустрија, техничко-технолошки прогрес и иновации пред сè на пропулзивните гранки.
Стратегија за млади на општина	Стратегијата за млади на општина Крива Паланка има за цел	Целите на Стратегијата за млади се во согласност со целите на ГУП за

Крива Паланка 2019-2024	да ја унапреди положбата на младите, примената на нивните права и преку цел низ активности да се влијае врз континуирано зголемување на квалитетот на живот на младите луѓе во Крива Паланка.	град Крива Паланка, особено со заложбите за обезбедување на соодветна комплементарност на еколошките, економските, социјалните и културните аспекти во планираниот развој на градот.
Програма за енергетска ефикасност на општина Крива Паланка 2012-2014	Главната цел на општинската програма за Енергетска Ефикасност (ОПЕЕ) во општина Крива Паланка е да се намали потрошувачката на енергија во објектите под општинска управа и уличното осветление во општината, со што позитивно ќе се влијае врз подобрувањето на локалните економски состојби и намалувањето на буџетските трошоци.	Иако документот е со важност до 2014 година, општина Крива Паланка тековно изготвува годишни програми за заштита на животната средина, каде една од целите е поголем процент на искористување на обновливи извори на енергија и енергетска ефикасност за што е предвидена и финансиска поддршка за поставување на хибридни панели и фотоволтаици на јавни институции. Целите на Програмата за енергетска ефикасност се во согласност со целите на ГУП за град Крива Паланка, особено со намерите за зголемување на искористувањето на алтернативните извори за производство на енергија.
Локална ИКТ Стратегија на општина Крива Паланка, 2011-2015	Целите на Стратегијата се: поефикасна и потранспарентна општина ориентирана кон граѓаните и бизнисот; техничко опремување и организациско зајакнување на општината; постојана обука на вработените за надградба на знаењето; намалување на трошоците во работата; задоволување на потребите на граѓаните; достапност на информации; борба против корупцијата.	Иако документот е со важност до 2015 година, општина Крива Паланка тековно изготвува годишни програми за развојот на информатичко-комуникациската технологија. Целите на ИКТ Стратегијата се во согласност со целите на ГУП за град Крива Паланка.
План и програма за управување со отпад на општина Крива Паланка за периодот 2015 -2019	Целите на Планот и Програмата се насочени кон подобрување и унапредување на управувањето со отпад во општината. Овој документ го зема предвид приклучувањето на општина Крива Паланка кон регионалниот систем за управување со отпад за Североисточниот регион.	Иако документот е со важност до 2019 година, тој е во согласност со целите на ГУП за град Крива Паланка за воспоставување на интегрирано управување со отпад и финансиски самоодржлив систем за управување со отпадот.

Согласно законската регулатива и надлежностите на локално ниво, секоја година општина Крива Паланка изготвува програми кои одблиску ги регулираат областите и сферите од локалниот развој и квалитетот на животот на граѓаните. Преку овие програми подобро се планираат и насочуваат буџетите на локалната самоуправа, а изработени се согласно параметрите кои се разгледуваат во Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка.

- **Програма за активностите на општина Крива Паланка во областа на културата и културните манифестации за 2022 година**

Основни цели на Програмата се: обезбедување на активен однос на општина Крива Паланка кон задоволување на потребите и интересите на граѓаните од областа на културата и уметноста; сочувување и афирмирање на духовното културно наследство на Крива Паланка и Кривоаланечкиот регион, сочувување и афирмирање на културниот идентитет на општина Крива Паланка и Кривоаланечкиот регион; создавање услови за развој, афирмација и популаризација на културата и уметноста; воведување нови форми и содржини на културно творење и изразување; и мотивирање за активно учество на локалните културни установи, организации и поединци во реализирање на Програмата.

- **Програма за локален економски развој на општина Крива Паланка за 2022 година**

Главна цел на Програмата е континуиран развој на капацитетите на општината за привлекување инвестиции, зголемување на вработувањата преку развој и реализација на проекти, промоција на општината и поддршка на МСП, занаетчиите, руралните заедници и НВО во Крива Паланка; активна имплементација на добиени и аплицирање на нови проекти од домашни и меѓународни фондови и следење и имплементација на стратегиите за развој на општина Крива Паланка. Специфични цели на програмата се: поддршка на локалниот економски развој преку партиципативно учество на заедницата и зголемување на конкурентноста на претпријатијата; зајакнување на локалниот економски развој преку подобрување на услугите на локалната самоуправа; одржлив локален развој и рационална употреба на ресурси и подготовка на проекти и проектно управување.

- **Програма за поставување на урбана опрема на подрачјето на Општина Крива Паланка за 2022 година**

Со програмата за урбана опрема се утврдува потребата за поставување на урбана опрема на градежно изградено земјиште на подрачјето на општина Крива Паланка, постапката за добивање одобрение за поставување на опремата, како и други прашања од значење за поставување на урбаната опрема. Специфични цели на програмата се: евиденција на урбана опрема на територијата на општина Крива Паланка; естетски подобрувања и воведување на нови стандарди во уредување на просторот; оплеменување, хуманизација на просторот и заштита на животната средина; можност за активирање на повеќе стари занаети и различни видови на ракотворби преку изработка, изложување и продажба на накит, уметнички предмети, предмети за различна употреба, сувенири; и брз сервис и услуга на граѓаните од непосредна близина (продажба на весници, сувенири, цвеќиња).

- **Програма за подигање и одржување на градското зеленило во Крива Паланка за 2022 година**

Со оваа Годишна оперативна програма се дефинираат површини под јавно зеленило, според намената, функцијата и степенот на одржување утврден од страна на Јавното предпријатие за управување со зеленилото; преглед за потребите за одржување и подигање на зеленило, коешто опфаќа реконструкција на

старото и оштетено зеленило, како и подигнување и озеленување на нови површини при изградба на комунални инфраструктурни објекти.

- **Програма за изработка на урбанистички планови во општината Крива Паланка за 2022 година**

Годишната програма за изработка на урбанистички планови претставува своевидна рамка на приоритетите во областа на урбаното живеење, согласно потребите и проблемите на локалната заедница, како и развојната стратегија на општината Крива Паланка. Согласно оваа Програма планирана е изработка на Нов Генерален урбанистички план за Крива Паланка со површина на опфат од 659,06 ha во К.О. Крива Паланка, К.О. Конопница, К.О. Мартинаца, К.О. Варовиште, К.О. Дрење, К.О. Лозаново, К.О. Градец општина Крива Паланка. Исто така планирана е и изработка на Детални урбанистички планови за Крива Паланка: ДУП за урбан блок 1-Д; ДУП за урбан блок 4-А; ДУП за урбан блок 7-А; ДУП за урбан блок 10-А; ДУП за урбан блок 13-В и Детални урбанистички планови за Крива Паланка кој ги опфаќа блоковите 2-Б, 9-А, 14-А, 17, 18-А и 18-Б. Планирана е изработка и донесување на Урбанистички план вон населено место (УПВНМ) за изградба на викенд населба за м.в. „Крива нива“ КО Б'с, општина Крива Паланка. Исто така предвидено е изработка и донесување на урбанистички проект за вон населено место за изградба на депонија за инертен и неопасен опад со намена ЕЗ во општина Крива Паланка. Согласно потребите на општината се предвидува изработка и донесување на урбанистички проекти, урбанистичка планска документација и ревизија за урбанистичка планска и проектна документација.

- **Програма за решавање на проблемот со кучиња скитници на подрачјето на општина Крива Паланка за 2022 година**

Главна цел на Програмата е контрола над популацијата на бездомните кучиња во општина Крива Паланка, преку ефикасно, одговорно, хумано, трајно надминување на проблемот со што ќе се гарантира здравствена заштита и јавната безбедност на населението и спречи создавање/прилив на нови кучиња на улица.

- **Програма за активностите на општина Крива Паланка во областа на заштитата на животната средина во 2022 година**

Планирани цели на Програмата се: приклучување кон регионален систем за собирање, транспортирање и депонирање на отпад; воведување на селективно собирање на отпад; примена на нови техники и практики за централно биокомпостирање и доуредување на локација за централизирано биокомпостирање; определување на локација за одложување на инертен отпад и изготвување на целокупна техничка документација; ремедијација на диви депонии и воспоставување на мониторинг систем на казнување за прекршителите; изработка на физибилити студија за изградба на пречистителни станици општина Крива Паланка; физибилити студија за поставување на хибридни панели и фотоволтаици на јавни институции за поголемо искористување на обновливите извори за производство на енергија; уредување на зелени површини на локации на територијата на општина Крива Паланка; воспоставување на катастар на загадувачи на територијата на општина Крива Паланка и мониторинг на квалитет на површински води.

- **Програма за уредување на сообраќајна сигнализација за 2022 на подрачјето на општина Крива Паланка**

Целта на програмата е превземање на активности за одржување во функционална состојба на хоризонталната и вертикалната сообраќајна сигнализација, проектирање на сообраќајно техничка документација за утврдување или измена на режимот на сообраќајот, како и изведба на нова сообраќајна сигнализација заради

безбедно и непречено одвивање на сообраќајот на подрачјето на општина Крива Паланка.

- **Програма на општина Крива Паланка од областа на соработка со здруженија на граѓани и фондации за 2022 година**

Основни цели на програмата се: унапредување на партнерската соработка со граѓанскиот сектор и заедничка изработка и имплементација на проекти од значење за локалната заедница; создавање услови за реализирање на активности на граѓаните и здруженијата на граѓани, преку институциска, материјална и финансиска поддршка, обезбедување на простории за различни активности на граѓанските организации; градење на капацитетот на граѓанските здруженија, преку учество на јавни повици за проекти; поголема поддршка за младински ангажман, со акцент на третирање на младински прашања и младински потреби; зголемено влијание на граѓанскиот сектор во процесот на донесување на одлуки од локално значење преку нивно директно вклучување во различни форуми и активности, кои се од важно локално значење.

- **Програма за активностите на општина Крива Паланка во областа на развојот на информатичко-комуникациската технологија за 2022 година**

Целта на програмата е да се овозможи ефикасно и транспарентно работење на администрацијата, да се подобри квалитетот и достапноста на услугите, а вооедно да се намалат трошоците со оптимално користење на информатичките и комуникациските технологии.

- **Програма за активностите на општина Крива Паланка во областа на заштитата и спасувањето, противпожарната заштита и управување со кризи во 2022 година**

Целите на програмата се насочени кон заштита и спасување на луѓето и материјалните добра од природни непогоди, пожари, поплави, сообраќајни несреќи; заштита и спасување на луѓето, животната средина, материјалните добра, природните богатства, животинскиот и растителниот свет и културното наследство од природни непогоди и други несреќи; создавање на услови и можности за организирање, остварување и реализација на заштитата на луѓето и материјалните добра; обезбедување на услови и можности за соодветна организација, опременост и координираност на силите за заштита и спасување, справување со кризи и противпожарна заштита.

- **Програма за активностите на општина Крива Паланка во областа на еднаквите можности за 2022 година**

Основни цели на Програмата се: подобрување на информираноста за човековите права, механизмите за заштита и родовата рамноправност; интегрирање на родовата перспектива во краткоточното и долгорочно планирање (стратешко планирање и оперативно програмирање) на локалните политики и буџетската алокација на средства; јакнење на локалните капацитети (Комисијата за еднакви можности, општинската администрација, НВО и други засегнати страни) со цел повисоко ниво на родово рамноправност во локалната заедница.

- **Програма за социјална, детска и здравствена заштита за 2022 година**

Цели на програмата се: активна соработка со институциите на локално и национално ниво, со невладиниот и приватниот сектор; изнаоѓање форми за квалитетно живеење и социјализација на лицата кои имаат потреба од социјална заштита; подобрување на животниот стандард на населението во општината; создавање услови за поквалитетни услуги на децата и младите во локалната заедница; инклузија на деца со попреченост во редовниот процес на образование;

остварување и унапредување на човекови права на лицата со социјален ризик; развивање на социјални сервисни служби во местото на живеење според принципите на изедначување на можностите на лицата во ризик согласно законските прописи; и меѓународна соработка во реализација на проекти од областа на детска, социјална и здравствена заштита.

- **Програма за уредување на градежно земјиште во општина Крива Паланка за 2022 година**

Цел на програмата е уредувањето на градежното земјиште во рамките на подрачјето утврдено со генерален и детален урбанистички план, а кое го вршат општините, односно изградба на објекти од комуналната инфраструктура поради: обезбедување непречен пристап до градежната парцела од јавен пат; обезбедување на приклучок на водоводна мрежа; обезбедување на приклучок во канализација (фекална и атмосферска); обезбедување приклучок на електрична, и друга инсталација со приклучоци до градежната парцела и сл.

- **Програма за изградба, реконструкција и одржување на локалната водоводна и канализациона мрежа во општината Крива Паланка за 2022 година**

Со оваа Програма се предвидуваат активностите за наредната година кои ќе бидат преземени од страна на општина Крива Паланка и ЈП Комуналец во насока на изградба, доизградба, реконструкција и одржување на водоводната и канализациона мрежа, како и осовременување на начинот на мерењето, мониторингот и наплата на услугите од страна на ЈП Комуналец како надлежен субјект за стопанисување и управување со мрежата.

- **Програма за изградба, реконструкција и одржување на мрежата за јавното осветлување во општина Крива Паланка за 2022 година**

Програмата има за цел спроведување на следните активности: изработка на техничка документација за јавно осветлување; изградба и доизградба на нови и постоечки делници за јавно осветлување во опсегот на мрежата за јавно осветлување; и тековно одржување и оптимизација на постојниот инсталиран систем за јавно осветлување.

- **Програма за изградба, реконструкција, одржување и заштита на локалната патна мрежа во општина Крива Паланка за 2022 година**

Програмата ги опфаќа сите активности за изготвување на техничка документација, градење, реконструкција, рехабилитација и тековно одржување на локалните улици и патишта.

- **Програма за активности на општина Крива Паланка во областа на образование за 2022 година**

Основни цели на оваа програма се: задоволување на потребите и интересите на граѓаните од областа на образованието; изнаоѓање форми за ефикасно и економично одвивање на образовниот процес; планирање на развојот на образованието; подобрување на условите за обавување на образовниот процес; и стимулирање на учениците и ученичките за унапредување на нивните знаења.

- **Програма за активностите на општина Крива Паланка во областа на спорт за 2022 година**

Основни цели на Програмата се: учество на општината во организирањето и збогатувањето на спортско-рекреативниот живот во градот; создавање услови за реализирање на спортско-рекреативните активности на граѓаните, особено на младите и здруженијата на граѓани од областа на спортот; афирмација на општина

Крива Паланка во која особено внимание се посветува на создавањето услови за правилно насочување на младите и организирање на нивните слободни активности; и афирмација на сите спортски клубови и поединци кои постигнуваат успех.

4.0. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО И ОКОЛУ ПЛАНСКИОТ ОПФАТ

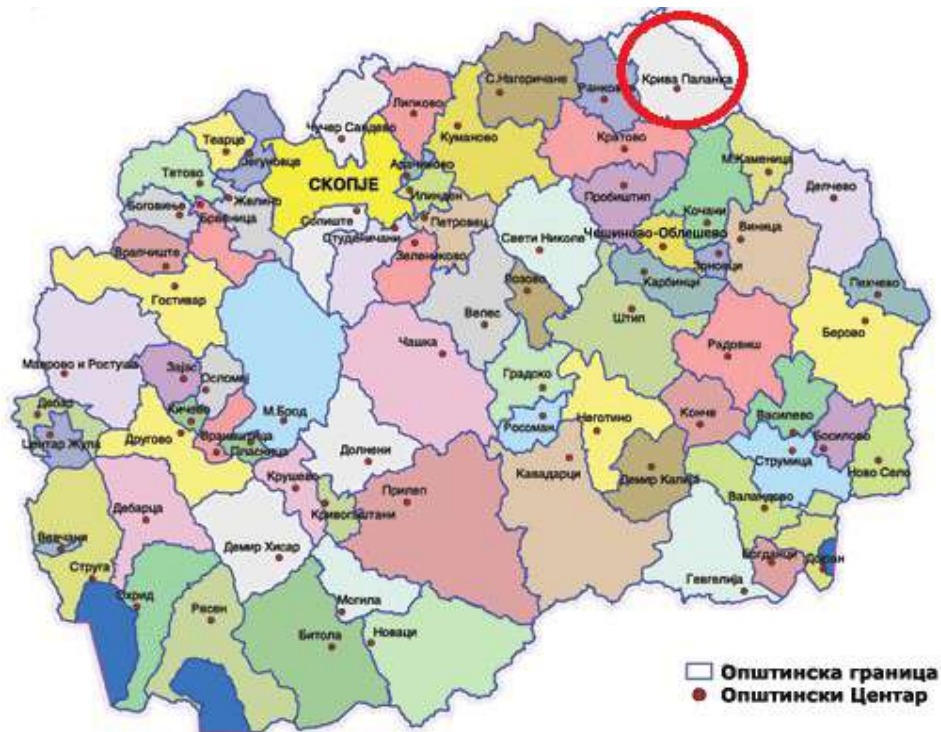
4.1. Географска положба

Градот Крива Паланка се наоѓа на североисточниот дел на РСМ односно во Североисточниот регион, на надморска височина од ~620 m. Низ градот минува магистралниот патен правец – А2 односно магистрален коридор Е-871 и лежи на устието на две реки Крива Река и Дурачка Река. Градот се наоѓа на 110 km оддалеченост од главниот град Скопје, на ~63 km од градот Куманово и на 16 km оддалеченост од граничниот премин „Деве Баир“ со Република Бугарија, каде преку Кустендил се поврзува со Софискиот интернационален аеродром, кој од градот е оддалечен 140 km. На југ се поврзува со градот Кратово, Кочани и Македонска Каменица и преку овие градови се поврзува со Источниот регион на РСМ, на запад се поврзува општина Ранковце, на север со граничниот премин према Република Србија и на исток со граничниот премин со Република Бугарија.

Градот Крива Паланка е седиште на општина Крива Паланка која бележи скоро 20.000 жители.

Општина Крива Паланка се протега на површина од 480,81 km² на која се наоѓаат повеќе населени места - градот Крива Паланка и селата Б'с, Баштево, Борово, Варовиште, Габар, Голема Црцорија, Градец, Длабочица, Добровница, Дренак, Дрење, Дурачка Река, Жидилово, Киселица, Конопница, Костур, Кошари, Кркља, Крстов Дол, Лозаново, Луке, Мала Црцорија, Мартиница, Метежево, Мождивњак, Нерав, Огут, Осиче, Подржи Коњ, Станци, Т'лминци, Трново и Узем.

Градот Крива Паланка е пограничен град, во близина на границата со Р. Бугарија и граничниот премин Деве Баир и се наоѓа во Североисточниот плански регион на РСМ, под падините на Осоговските планини и е распространет на двата брега на реката Крива Река и во североисточниот дел на двата брега на реката Дурачка Река. Крива Река градот природно го дели на два дела, што создава две целини: десен брег на градот и лев брег на градот.

Слика 7. Местоположба на општина Крива Паланка

4.2. Релјефни и геолошки карактеристики

4.2.1. Релјефни карактеристики

Општината Крива Паланка според географската диспозиција е сместена во североисточниот дел од Р. Северна Македонија, простирајќи се на надморска височина од 450 m до 2.252 m. Поголемиот дел припаѓа на областа Осоговие, зафаќајќи го просторот помеѓу Славишката котлина, општина Ранковце и областа над Кратовската еруптивна област, протегајќи се кон Горна Пчиња и областа на Македонско-Српската и Македонско-Бугарската граница.

Зависно од структурата на релјефот, Кривопаланечката област се дели на три висински зони. Ниско-планинската зона во која припаѓа и градот Крива Паланка и се протега до 1.200 метри надморска височина, средно-планинската зона од 1.200 до 1.700 метри и високо-планинската зона од 1.700 до 2.252 метри.

Мал дел од областа зазема алувијалната рамнина на Крива Река. Издолжена е во правец исток-запад во должина од околу 20 km и ширина од 500 m до 3 km. Висината на рамнината не е уедначена, поради што се издвојуваат два дела: повисок на исток и понизок на запад.

Во северниот, источниот и јужниот дел на Кривопаланечката област се истакнуват високите планини: Герман и Осогово. Во релјефот на оваа област најдобро се оцртува руенското планинско било. Релјефната целина во која се наоѓа Крива Паланка и целата нејзина е разновидна како по настанокот на формите така и по составот. Ова се должи во основа на сложеното геолошко минато.

4.2.2. Геолошки карактеристики

Во геолошкото минато на Осоговијата, почнувајќи од палеозоикот па сè до дилувиумот таа била опфаќана со хоризонтални и вертикални тектонски движења кои ја набрчкувале, издигале и раздробувале. Тие движења предизвикале раседи и вулкани низ кои се излила магма.

Осоговијата е составена од разновидни карпи. Во нивниот состав учествуваат архајски и палеозојски шкрилци, постари и помлади еруптивни карпи, палеогени и неогени седименти и дилувијални и алувијални творби.

Еруптивните карпи содржат значително количество на разновидни руди, а соодветен процент на руди содржат и кристалести шкрилци.

Теренот на подрачјето на општина Крива Паланка доминантно е изграден од прекамбриски метаморфни карпи и тоа: гнајсеви, микашисти и шкрилци. Гнајсевите се претставени со тракасти метасоматски гнајсеви и делумно со ситнозрнести дволискунски гнајсеви. Микашистите се поврзани со лептинолитите и кварцитичните карпи и главно се среќаваат во вид на траки во лептинолитите. Шкрилците се претставени со албит - епидот - хлоритски и албит - хлоритски видови. На подрачјето се среќаваат и олигоценски кварцлатити.

Рифејско-камбриски формации

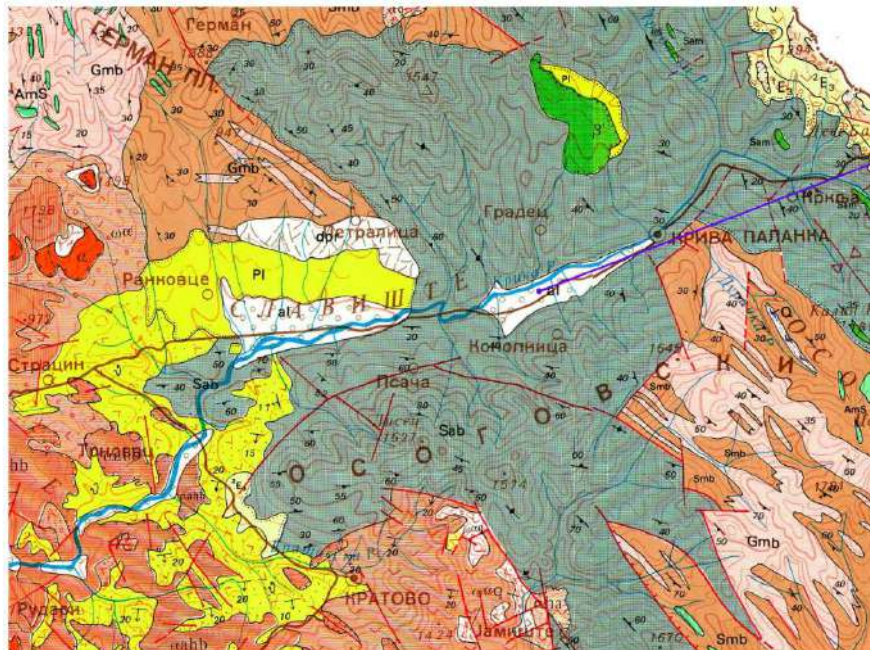
Рифејско-камбриските формации се претставени со албит-кварц-мусковитни шкрилци, амфиболни карпи и метабазити и кварцити. Албит-кварц-мусковитните шкрилци се наоѓаат на двете страни од Крива Река. Амфиболните карпи и метабазитите се создадени во долниот слив на Киселичка река, пред таа да се влее во Крива Река, како и по течението долж Крива Река, кон Крива Паланка. Кварцитите се јавуваат на левата страна од долината на Крива Река, близу Костур.

Палеогени седименти (доцен Еоцен)

Палеогенските седименти се наоѓаат во делот на граничниот премин Деве Баир (кој ја опфаќа областа долж државната граница со Бугарија). Тие се развиени во вулканогенски-седиментните фации, со дел од вулканогенските седименти. Низата започнува со бречи и конгломерати со слоеви песочни камења, алеврити, глинени карпи и туфогенски песочни карпи. По боја се виолетови, црвени и сиви. Бречите и конгломератите се составени од остатоци од кристалоидни шкрилци со големина од најмногу 1 m. Песочните карпи се крупнозрнести до среднозрнести и ситнозрнести. Вулканско-седиментната низа ја има во горниот дел и покажува одредени својства на флиш. Според составот, вулканогенските седименти припаѓаат во следните групи: туфити, литокристалокласти и кристалокластични туфи и туфогениглинени карпи. Основната маса на карпите од туф е составена од пирокластични материји. Длабочината на низата вулканогенските седименти е околу 1300 m.

Терцијарно-квартернарен вулкански комплекс

Се јавуваат долж државната граница со Бугарија (Деве Баир), во форма на грла низ шкрилците и доцно-еоценски седименти. Ги има во форма на вени, канали и изблици над гореспоменатите карпи. Кварцните латити се засечени од помлади експанзивни карпи – дацити и андезити. Во оваа област, тие очигледно се разликуваат од другите карпи, по својата сива или темнозелена боја.

Слика 8. Геолошка карта на пошироката област

4.3. Педолошки карактеристики

Почвената покривка на ова подрачје се одликува со голема хетерогеност. Врз создавањето на вака мозаичен почвен покривач влијаеле многу педогенетски фактори од кои особено значајни се: геолошкиот состав, релјефот, климатските и хидролошките прилики како и растителниот и животинскиот свет. Особено на квалитетот на почвите влијае и човечкиот фактор. Но сепак како најзначаен фактор се смета геолошкиот т.е. матичниот супстрат. Минеролошкиот состав влијае врз хемискиот состав на супстратот, хемискиот пак влијае врз плодноста на почвите.

Почвообразователниот супстрат може да биде: почвообразователен супстрат од компактни карпи (планинските простори); почвообразователен супстрат од растресити и слабо сврзани седименти (котлински рамнини).

Двата основни региони се: планинското подрачје од север и југ и во средината Славишкото поле. Според тоа во Славишкото поле на најниските делови по текот на Крива Река се застапени алувијалните почви кои се настанати со речен нанос кој и денес се повторува. Содржат доста хумус, органоминерали, глина, биогени елементи и се одликуваат со висок степен на плодност.

Почвите во подрачјето на општина Крива Паланка меѓусебно се разликуваат како по своите физички и хемиски особености, така и по својата плодност. Во делот составен од кристалести шкрилци преовладува песокливо – хумусна почва, која поради големото количество на силикатни материи, претставува слабо плодна земја. Во овој дел местимично е застапена и црно-ровката почва (црница) која доминантно е составена од хумус, поради што е доста плодна.

Во северниот дел од подрачјето се развиле бели и сиви песокливи почви, чија плодност е незначителна. Местимично има и смолници и кафеави почви. Овие почви се формирале од езерски седименти и еруптивен материјал. Тие се богати со органски и минерални состојки поради што влегуваат во редот на прилично плодни

почви. Малите алувијални рамнини крај речните токови се состојат од речни наноси чија плодност е значителна. Во текот на изминатиот век значителни површини од овие рамнини се обесплодени од наносите на поројните реки и потоци. На речните плавини се формирал сосема тенок пласт рестресита земја, што придонело за намалување на плодноста на овие почви. На речните тераси се развила глинесто-песоклива почва во која местимично има речни камења. Плодноста на овој вид почви е прилично голема, бидејќи тие се богати со разновидни минерали и органски состојки.

Рендзините на цврстите варовници и доломити се наоѓаат на сите планини со соодветен субстратум: калцитен варовник, калцитен мермер, доломити, доломитен мермер и калцит-доломитен мермер. Почвите се релативно богати со глина, благодарение на високата содржина на глина во силикатниот резидуум. Просечната содржина на глина изнесува до 11% во органогенските почви, 18% во органоминералните почви и 26% во кафените рендзини. Содржината на хумус е највисока во органогенските рендзини (19%), а другите подвидови во просек содржат 10% хумус.

Рендзини почви главно се покриени со шуми и пасишта.

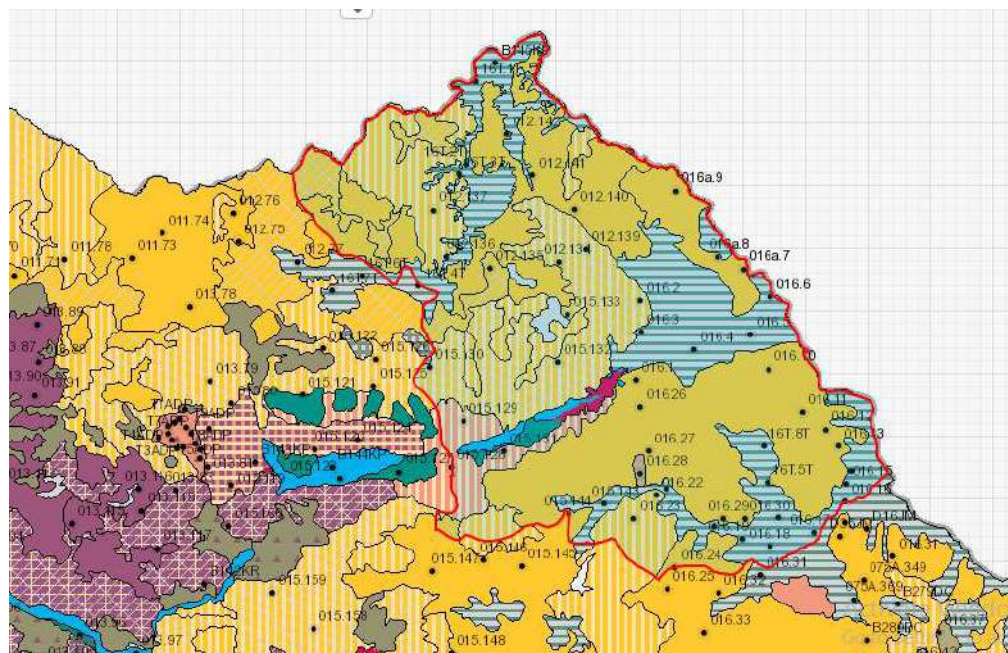
Колувијалните и дилувијалните почви се користат за земјоделски цели. Тие имаат многу хетерогена структура. Во просек, овие почви содржат 10% крупни делови, 10% глина, 20% кал, а песокот е доминантен (70%). Просечната вредност за порозност е 44%, за капацитет на вода 34%, за капацитет на воздух 10%, 11% за точка на дехидрација и за достапна вода 23%. Тие се исто така хетерогени по нивните хемиски карактеристики.

Алувијалните почви или глејни почви се неразвиени хидроморфни почви, образувани од неповрзани, неконсолидирани седименти што ги пренесуваат реките и потоците во таа област. Тие се направени од разновидни материјали, меѓу што се вбројуваат и мали честички кал и глина и поголеми честички песок и чакал. Слично како колувијалните и дилувијалните почви, алувијалните почви честопати се наменети за земјоделство (обработлива земја и пасишта).

Премините преку потоците се образувани од речен песок, односно од алувијални почви. Поголем дел од почвите во предметната локација одговараат на рендзини.

Од вкупното земјиште во општината 31% е обработливо и има големи природни предуслови и потенцијали за профитабилни вложувања во оваа гранка.

Вкупно обработливо земјиште во општината е 14.906,8 хектари од кои: ниви (ораници) – 11.881,5 хектари (24,7%); градини (градинарски култури) – 45,9 хектари (0,09%); овоштарници – 630,9 хектари (1,31%); лозја – 53,6 хектари (0,11%); ливади – 2.294 хектари (4,77%).

Слика 9. Педолошка карта на подрачјето
(Извор: Македонски почвен информативен систем, [MASIS \(ukim.mk\)](http://MASIS.ukim.mk))

Табела 3. Површина и типови на почви во предметното подрачје

Површина (ha)	Тип на почва
1674,81	Циметна шумска почва и Регосол
14,78	Ранкер и Регосол
347,2	Флувијатилна почва
239,11	Населено место
6034,17	Кафеава шумска почва, Лептосол и Регосол
1895,75	Кафеава шумска почва и Лептосол
86,44	Циметна шумска почва и Лесивирана почва
10797,74	Ранкер
6394,66	Кафеава шумска почва и Регосол
304,48	Лептосол
19967,96	Кафеава шумска почва
281,33	Колувијална почва

Слика 10. Користење на земјиштето
(Извод од Просторен План на Република Македонија, 2002-2020)

4.4. Хидролошки карактеристики

Осоговијата е богата со извори, потоци и реки. Ова богатство се должи на нејзината релативно голема надморска височина и геолошкиот состав. Регионот се карактеризира со бројни плитки реки и мали сливови. Најпознати се Крива Река и Дурачка Река. Крива Река извира во подножјето на Царев Врв, од силен извор на надморска височина од околу 1.800 метри. Вкупната должина на течението на Крива Река изнесува 69 километри со пад од 2,5%. Во центарот на градот ја прима својата најголема притока, Дурачка Река. Дурачка Река ја прават трите мали реки: Станечка, Козја и Дурачка. Вкупната должина на реката е 15 km. На подрачјето на општината досега се изградени две акумулации и тоа акумулацијата Базјачко Брдо со 14.100 m³ вода и акумулацијата Влашки Колиби со 6.200 m³ вода, лоцирани на Калин Камен на надморска висина од 1.590 m.

Градот Крива Паланка, согласно Просторниот план на Република Македонија, се наоѓа во водостопанското подрачје „Пчиња“ кое го опфаќа сливот на реката Пчиња од Македонско-Српската граница до вливот во реката Вардар. Во ВП „Пчиња“ регистрирани се 614 извори, но ни еден не е регистриран како извор со значајна издашност.

Друг значаен ресурс на води се подземните води чија издашност зависи од климатските, морфолошките и хидрогеолошките карактеристики на просторот. Овие води поради високиот квалитет со кој најчесто се одликуваат може да имаат големо значење за покривање на потребите од вода, но потребни се дополнителни истражувања за нивниот квантитет и квалитет.

Во регионот на Крива Паланка таложени се алувијални наслаги од Крива Река, кои до градот Крива Паланка имаат мала дебелина и во кои главно не можат да се акумулираат големи резерви на подземна вода. Низводно од Крива Паланка (кон Славишкото Поле) дебелината на алувијалниот слој се зголемува.

Во регионот на Крива Паланка присутни се збиен тип на издан со слободно ниво во кварталните алувијални наслаги со дебелина од 10-17 m на р. Пчиња и Крива Река, со издашност на водозафатни објекти 2-9 л/сек, како и локално збиен тип на издан со ниво под притисок, со издашност на водозафатните објекти до 1 л/сек (Славишко Поле). Карстно - пукнатински тип на издан, развиен е локално со мали размери во еоценските варовници во Кривоаланечкиот регион, како и во кварцфилитичните шкрилци со циполини и мермери и кумановски карст (Ѓетирце, Доброшане, Никуштак). Потенцијалот не е многу значаен освен за помали локални потреби.

Како посебен вид на подземни води се издвоени наоѓалиштата со термални, термоминерални и минерални води од кои во регионот на ВП „Пчиња“ со значаен квалитет и капацитет се забележани на просторот Куманово - Кратово.

Слика 11. Хидролошка карта на подрачјето

4.5. Сеизмички карактеристики

Предметниот плански опфат за градот Крива Паланка се наоѓа во подрачје со **VIII степени по Меркалиевата скала на очекувани земјотреси.**

Намалување на сеизмичкиот ризик може да се изврши со задолжителна примена на нормативно - правна регулатива со која се уредени постапките условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита кај изградбата на новите објекти.

I КАТЕГОРИЗАЦИЈА НА ТЕРЕНОТ ПО СТАБИЛНОСТА	
	ПРЕТЕЖНО СТАБИЛНИ ТЕРЕНИ: изградени се од стени со постојано физичко-механички својства, нои во споредба со векот на објектот не подленат на битните измени под влиание на надворешните фактори ниту при делување на човекот.
	ПРЕТЕЖНО ЛАБИЛНИ ТЕРЕНИ: изградени се од стени чии параметри на физичко - механичките својства често се со релативно ниски вредности. Претенно се стабилни во природни услови а можат да постанат претенно нестабилни при делување на човекот и измена на условите.
	ПРЕТЕЖНО НЕСТАБИЛНИ ТЕРЕНИ: изградени се од стени воглавно со ниски вредности на физичко-механичките својства. Изразито се развиени сите процеси на ерозијата и на другите деформации на теренот во природни услови и при делување на човекот.

Слика 12. Сеизмичка карта на подрачјето

4.6. Климатски карактеристики

Климата во пошироката област на предметната локација се движи од претежно умерено-континентална па до планинска. Температурата варира според надморската височина. Во пониските области зимата е умерено студена, летото умерено топло, пролетта е свежа, а есента е релативно топла. Овие климатски карактеристики се должат на географската позиција, на релјефот и на одредени влијанија кои од Егејско море продираат преку Крива Река. Од друга страна, високите делови на Осогово се под влијание на степската клима.

Како резултат на географската позиционираниост и ридско-планинскиот терен, климата во општина Крива Паланка е поинаква во различни зони: нископланинска, среднопланинска и високопланинска. Климата во нископланинската зона е континентална, во среднопланинските зони се карактеризира со свежо лето, студена

пролет, студена и снежна зима и големо количество врнежи од дожд. Како резултат на ниските температури периодот на вегетација трае околу 7 месеци. Во повисоките области има ниски температури во текот на сите годишни времиња.

Просечната годишна температура изнесува 10.0°C и годишна амплитуда од 20.4°C (апсолутен минимум - 20.6°C , апсолутен максимум 37.3°C). Во текот на годината најтопол месец е јули со просечна вредност на температура од 19.8°C , а најстуден месец е јануари со просечна вредност од -0.6°C . Може да се констатира дека климата во регионот се одликува со умерено ладна зима, умерено топло лето, свежа пролет и релативно топла есен.

Просечната годишна количина на врнежи изнесува 624.5 mm. Најврнежлив е месец мај со 72.7 mm. Просечен број на снежни денови е 31, а максималната снежна покривка достига 55 cm.

Воздушните струења се чести и интензивни од североисток (633‰) и југозапад (225‰). Просечната годишна брзина на воздушните струења изнесува 2.9 m/s со максимална регистрирана брзина од 19.0 m/s. Се јавува преку целата година со најголема зачестеност од јули до октомври. Северниот и јужниот ветер се со мала зачестеност од 27‰ односно 23‰ со просечна годишна брзина од 2.7 m/s односно 5.4 m/s. Источниот ветер е со зачестеност од 24‰ а западниот ветер е со зачестеност од 18‰.

Поради големата зачестеност на ветровите во оваа подрачје маглата е ретка појава. Просечно годишно се регистрираат 13 денови со магла и тоа главно од ноември до март, а некои години се јавува од септември до мај.

Број на сончеви саати во околината изнесуваат над 2300 часа. Просечен број на ведри денови е 78 дена, облачни 186 и тмурни 101 ден. Просечната годишна влажност на воздухот е 68%.

4.7. Природни вредности

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот на ГУП за град Крива Паланка, општина Крива Паланка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Мал дел од предметниот простор навлегува во граници на заштитеното подрачје – заштитен предел „Осоговски Планини“.

Предметниот простор навлегува во подрачје “Герман - Пчиња” кое е предложено за заштита како Емералд Подрачје.

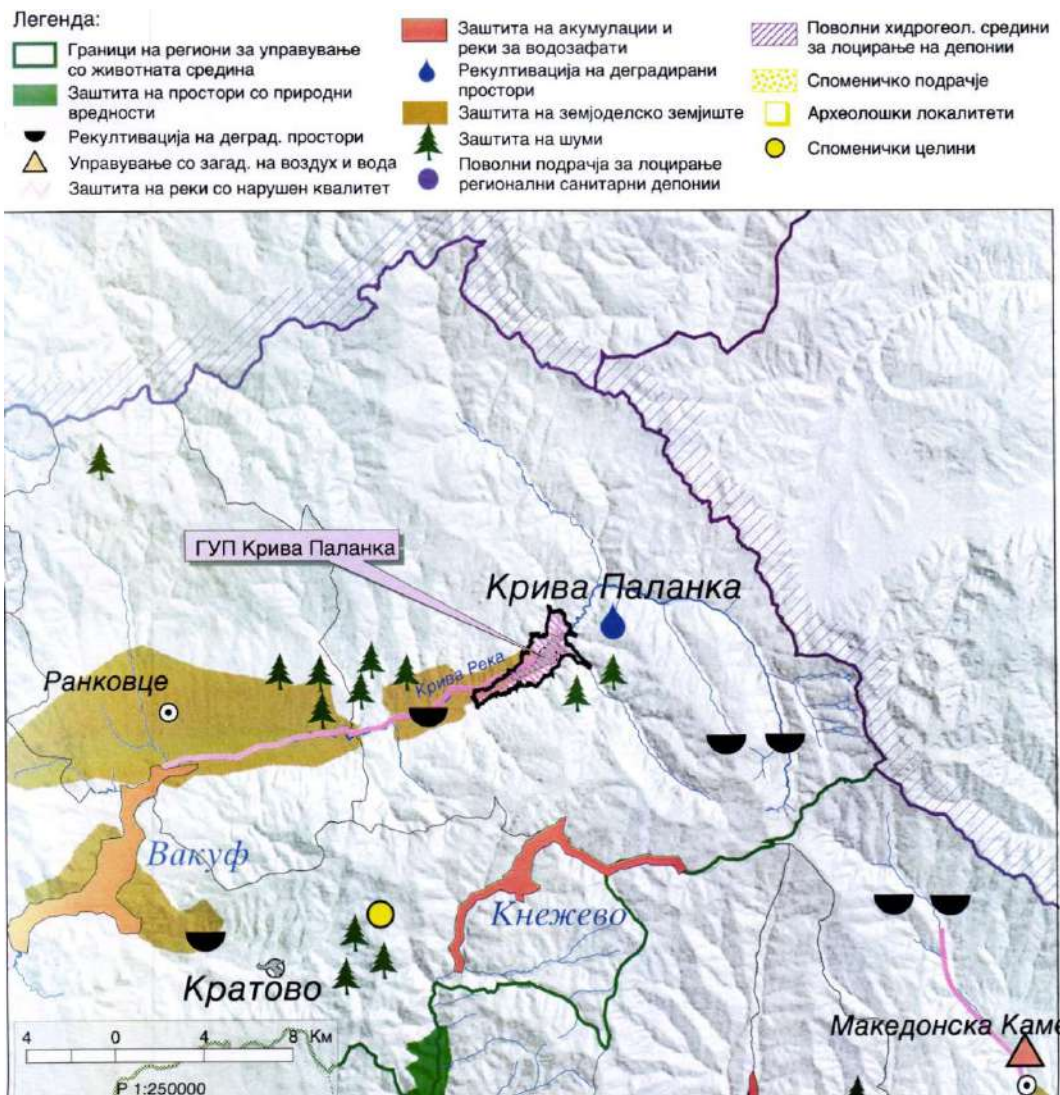
На територијата на општина Крива Паланка се наоѓа порачје предложено за заштита:

- Долината на Киселичка Река (десна притока на Крива Река), подрачје предложено за заштита во категоријата Парк на природата поради важноста на истото за голем број видови на цицачи и птици. Киселичка Река се влива во Крива Река околу 2.7 km западно од населеното место Жидилово.

Дополнително, во пошироката околина дефиниран е Линискиот биокоридор Осогово-Билина Планина. Линиските биокоридори претставуваат “форма на

пределски елементи, како непрекинати шуми, меѓи, појаси за заштита и реки кои овозможуваат видовите да премостат некоја пречка“. Линискиот коридор Осогово-Билина Планина претставува подрачје со дефинирано значење за одредени видови на крупни цицачи, но истото не е категоризирано или предложено за заштита согласно класификацијата на заштитените подрачја на Р. Македонија. Линискиот коридор Осогово-Билина Планина се проширува во насока југ-север од северните падини на Осоговски Планини, во областа на селата Кркља и Узем, низ патот на пограничниот премин Деве Баир до Билина Планина во областа на селата Киселица и Трново. Овој линиски коридор треба да ја овозможува главната врска помеѓу популациите на големите карнивори од територијата на Осоговските Планини кон планинските предели по должината на северната граница на Р. Македонија, особено Билина Планина. Истиот претставува дел од поширокиот коридор од Пан-европската еколошка мрежа на југо-источна Европа.

Планскиот опфат не навлегува во некое од досега дефинираните Значајни растителни подрачја (ЗРП – IPA - Important Plant Areas) или Значајни подрачја за пеперутки (ЗПП – РВА - Primary Butterfly Areas).

Слика 13. Реонизација и категоризација на просторот за заштита (Извод од Просторен План на Република Македонија, 2002-2020)

4.8. Биодиверзитет

Во пошироката околина на планскиот опфат карактеристични се стаништата на: термофилни дабови шуми, мезофилни дабови шуми, крајбрежни шумски предели со врби, делумно влажни тревести предели, ливади и реки.

Заедницата на **термофилни дабови шуми** е распространета на одредени места и со прекини, на одреден број локации долж Крива Река. Подобро зачуваните заедници се во близината на градот Крива Паланка, во околината на селата Тлминци и Дрењево. Освен тоа, се јавуваат на помали површини долж речниот тек на Крива Река, на потегот Дрењево-Узем.

Заедницата на Благун и Цер, која се состои од најголемиот дел од дабовите шуми е килмазонатска заедница во сите долини во Македонија, која обично се развива на воздигнувања од 800 – 1100 m.

Во горните делови од дабовите шуми, постојат појаси од Благун (*Quercus frainetto*). Овие појаси претставуваат мали делчиња од шумскиот појас *Quercetum frainetto-cerris macedonicum*, кој е обично над понискиот појас на бел даб и габер. Едиферните видови се Благуноот (*Quercus frainetto*) и Церот (*Quercus cerris*). Покрај овие три вида се сретнуваат и *Cornus mas*, *Carpinus orientalis*, *Crataegus monogyna*, *Rosa galica* и *Rosa arvensis*. Овие видови го претставуваат субдоминантниот слој дрвја и слој грмушки. Видовите *Danaa cornubiensis*, *Trifolium pignatii*, *Inula salicina*, *Lathyrus inermis*, *Stachys scardica*, *Crocus veluchensis* се најчестите видови во слојот на тревестите растенија. Елементите од поксеротермичните шуми како што се *Quercus pubescens*, *Pyrus amygdaliformis*, *Fraxinus ornus*, *Colutea arborescens*, *Coronilla emeroides* обично се измешани со шумите од *Quercus frainetto*.

Во дабовите шуми се забележуваат многу макромицетни видови на габи, како и лигниколни и териколни. Најчестите видови се *Armillaria mellea*, *Boletus aestivalis*, *Cantharellus cibarius*, *Clitocybe gibba*, *Hydnum repandum*, *Lactarius zonarius*, *Stereum hirsutum*, *Trametes hirsuta* и *T. versicolor*. Одредени видови, како што се *Boletus aereus*, *B. luridus*, *B. quelletii*, *Hygrophorus chrysodon*, *Lactarius piperatus*, *Russula cyanoxantha* и *Xerocomus chrysenteron* се познати микоризни габи, поврзани со дабот. Некои од лигникулните видови обично растат како сапрофити на паднати гранки, стебла и пенушки од даб и други листопадни дрва, а такви се: *Polyporus arcularius*, *Daedalea quercina*, *Exidia truncata*, *Hapalopilus rutilans*, *Hymenochaete rubiginosa*, *Radulomyces molaris*, *Peniophora quercina* и *Vuilleminia comedens*.

Заедницата на **мезофилни дабови шуми** се јавува како појас долж левиот тек на Крива Река, меѓу Крива Паланка и селото Узем, како и низ течението на реката Витуница, на сливот во Крива Река. На територијата на Р. С. Македонија често се сретнува на надморска висина помеѓу 800 и 1250 m.

Во горните делови од појасите на дабови шуми, има и појаси на ass. *Orno-Quercetum petraeae*. Растат врз филитоиди, покриени со среднодлабоки до длабоки шумски кафени почви. Во рамки на појасот од дрва доминираат следните видови: *Quercus petraea*, *Quercus cerris*, *Fraxinus ornus*, *Carpinus betulus* и *Acer campestre*. Видовите *Corylus avellana*, *Cornus mas*, *Ligustrum vulgare*, *Crataegus monogyna*, *Evonymus verrucosa*, *Mallus silvestris* се јавуваат во појасот од грмушести растенија. Најчести видови во појасот од тревести растенија се следните: *Festuca heterophylla*, *Lathyrus niger*, *Lathyrus venetus*, *Campanula persicifolia*, *Melica uniflora*, *Pulmonaria officinalis*, *Cyclamen neapolitanum*, *Scilla bifolia*, *Poa nemoralis*, *Stellaria media*.

На места, каде што постојат добро развиени појаси од брези, постојат многу поврзани видови на габи. Некои од видовите, како *Leccinum scabrum* и *Lactarius torminosus* се познати како микоризни партнери на брезите, додека *Piptoporus betulinus* е типичен лигниколен вид, кој обично расте како паразит или сапрофит на живите или на мртвите брези. Најзастапени видови на инсекти се: *Carabus montivagus*, *Carabus convexus dilatatus*, *Tapinopterus balcanus* и *Notiophilus substriatus*.

Заедницата на **крајбрежни шумски предели со врби** често се сретнува во пределите на низинските речни системи на територијата на Р. Македонија. Оваа заедница, иако непрекината на места, се јавува и по течението на Крива Река, особено во близина на селата Бељаковце, Куклица, Ветуница, како и во околината на селата Псача, Стамболица, Дрење, Узем и други локалитети.

Шумските предели со врби се развиваат на алувијална песочна почва, на терасите од речните брегови. Биотопот се карактеризира со трајна влажност, лесна структура и текстура на почвата. Во пошироките области долж реките, често има отворен терен и мали ливади.

Овој вид шумски предели и припаѓа на заедницата *Salicetum albae-fragilis*. Оваа заедница е најчесто составена од *Salix alba*, или од *Salix alba* и *Salix fragilis*. Видовите *Populus nigra*, *Salix triandra*, *Sambucus nigra*, *Viburnum opulus*, *Cornus sanguinea*, *Rhamnus frangula* и *Amorpha fruticosa* се јавуваат во мали групи или поединечно. На некои места, врбите (*Populus nigra*, *Populus tremula* и *Populus alba*) преовладуваат и појасот наликува на типична врбна заедница. Во слојот на тревести растенија најкарактеристичните видови се: *Poa trivialis*, *Poa palustris*, *Carex vulpina*, *Polygonum lapatifolium*, *Polygonum hidropiper*, *Rumex sanguineum*, *Veronica anagalis-aquatica* и *Scirpus lacustris*.

Мнозинството од познатите видови габи во рамките на оваа заедница се лигниколни, а истите се сретнуваат како паразити и сапрофити на *Salix alba*, *Populus tremula* и *Alnus glutinosa*. Дел од видовите, како што се *Laetiporus sulphureus*, *Phellinus igniarius* и *Panus tigrinus* се видови типични за *Salix*. Особено е важно да се потенцираат паразитските видови во оваа заедница, како што се: *Phellinus igniarius*, *Ph. tremulae*, *Ganoderma applanatum*, *Polyporus squamosus*, *Pleurotus cornucopiae* и *Laetiporus sulphureus*. Видовите *Phellinus igniarius* и *Laetiporus sulphureus* се востановени само како паразити на *Salix alba*.

Чести видови цицачи за ова живеалиште се помалите белозапки (*Crocidura suaveolans*) и шумскиот глушец (*Apodemus sylvaticus*). Црвената лисица (*Vulpes vulpes*), дивата свиња (*Sus scrofa*), Црвената верверица (*Sciurus vulgaris*), Обичниот крт (*Talpa europaea*) и ласицата (*Mustela nivalis*) се, исто така, чести за ова живеалиште. Присуството на други (*Lutra lutra*) е исто така веројатно за ова живеалиште.

Специфични видови на птици за ова живеалиште се: *Coracias garrulus*, *Acrocephalus schoenobaenus*, *Acrocephalus palustris*, *Hippolais pallida* и *Remiz pendulinus*.

Карактеристични видови на водоземци за ова станиште се: Огнениот саламандер (*Salamandra salamandra*), Обичниот мршојадец (*Lissotriton vulgaris*), Жолтомешестата жаба (*Bombina variegata*), Обичната жаба (*Bufo bufo*), Зелената жаба (*Pseudepidalea viridis*), Европската шумска жаба (*Hyla arborea*), Балканскиот поточен жабок (*Rana graeca*) и Мочуришната жаба (*Pelophylax ridibundus*). Дополнително, карактеристични влекачи се: Обична желка (*Eurotestudo hermanni*),

Грчка желка (*Testudo graeca*), Сидниот гуштер (*Lacerta erhardii*), Зелениот гуштер (*Lacerta viridis*), Балканскиот зелен гуштер (*Lacerta trilineata*), Бавниот црв (*Anguis fragilis*), змијата Aesculapian (*Zamenis longissimus*), Тревната змија (*Natrix natrix*), Коцкестата змија (*Natrix tessellata*) и Поскокот (*Vipera ammodytes*).

Крајбрежните живеалишта формираат добри биотопи за опстанокот на Пеперутки. Карактеристични видови се: *Thymelicus lineola*, *Apatura ilia*, *Polygonia c-album*, *Maniola jurtina*, *Celastrina argiolus*, *Pieris manni*, *Pararge aegeria*, *Leptidea sinapis*, *Limenitis reducta*, *Erebia ligea*, *Vanessa cardui*, *V. atalanta*, *Aglais urticae*, *Aglais io*, *Apanthopus hyperantus*, *Anthocharis cardamines*, *Lycaena tityrus*, *Colias crocea*, *C. alfaciensis*, *Pontia edusa*, *Gonepteryx rhamni*, *Argynnis adippe*, *A. paphia*, *Melanargia larissa*, *Pyronia tithonus*, *Nymphalis antiopa*, *N. polychloros*, *Polyommatus icarus*, *P. belargus*, *Satyrium spini*.

Доминантни видови на инсекти се *Carabus granulatus*, *Chlaenius nitidulus*, *Stenolophus mixtus*, *Agonum sexpunctatum*, *Bembidion spp.*, помоа *Calopteryx virgo*, *Calopteryx splendens*, *Libellula depressa*, *Sympetrum sanguineum*.

Делумно влажни тревести предели од умерено влажните дабови шуми се карактеристични за просторот околу селото Узем – Бугарска граница. Ова живеалиште вклучува предели кои не се моментално искосени или користени како пасишта. Се јавуваат во умерени области на дабови шуми и на букови шуми. Се карактеризираат со 100 % растителна покриеност поради поголемата биомаса заради повлажната клима. Растителните видови карактеристични за умерено влажните терени и ливади се во изобилство, но и видови од соседните шумски вегетации се присутни исто така.

Видовите од соседната флора и фауна на дабовите и буковите шуми се редовно присутни и во овој хабитат. Составот на габите на влажни тревести предели е идентичен со тој на ридските пасишта, разликата е во поголемо присуство на патогени симбиотски видови со оглед на блискоста на добро развиените шумски заедници.

Овие предели се многу побогати со видови на пеперутки. Најчести видови кои се среќаваат тука се: *Boloria euphrosyne*, *Thymelicus sylvestris*, *Ochlodes sylvanus*, *Cyaniris semiargus*, *Pararge aegeria*, *Argynnis paphia*, *A. aglaja*, *A. adippe*, *Melanargia galathea*, *M. larissa*, *Pieris napi*, *P. manni*, *Chazara briseis*, *Erebia euryale*, *E. medusa*, *E. ligea*, *Parnassius mnemosyne*, *Phengaris arion*, *Euphydryas aurinia*, *Neptis sappho*, *Nymphalis polychloros*, *Vanessa atalanta*, *Pyrgus alveus*, *Apanthopus hyperantus*, *P. serratulae*, *Satyrium accaiae*, *Pyronia tithonus*, *Carcharodus flocciferus*, *Coenonympha leander*, *C. arcania*, *Spialia orbifer*, *Hamearris lucina*.

Доминантни видови од останатите групи на инсекти се: *Calathus distinguendus*, *Calathus fuscipes*, *Calathus melanocephalus*, *Amara convexior*.

Од водните станишта во рамките на предметната област најзначајни се **реките** (приближно пошироки од 5 m), односно Крива Река која има видови растенија поврзани со водниот екосистем, како: *Ranunculus trichophyllus* и *Myosotis scorpioides*. Каменестите брегови овозможуваат развој на *Cladophora spp.*, во летните периоди, како и богати заедници на епилитички дијатомеи и цијанобактерии, во зима и пролет.

Карактеристичен претставник на цицачите кој ги населува поголемите реки е видратата (*Lutra lutra*). Во текот на 2007 година направена е студија за распространетоста на видратата на територијата на Р. Македонија. Од вкупно

анализирани 36 локалитети, евидентирана е по течението на реката Вардар, главните притоки на реката Брегалница, како и по течението на реките Пчиња и Треска, а исто така и на истражуваните локалитети на Охридското, Преспанското и Дојранското Езеро.

Единствена карактеристична птица која се храни е Обичниот водомар (*Alcedo atthis*). Нема птици кои живеат во овие области. Некои видови ги користат реките (Чапја, Бел и Црн Штрк) или за време на миграција (некои видови на патки, чапји и корморани).

Ова живеалиште е поволно за водоземците, многу помалку за влекачите. Три видови водоземци, како што се Жолтата крастава жаба (*Bombina variegata*), Балканската поточна жаба (*Rana graeca*) и Мочуришната жаба (*Pelophylax ridibundus*) и два вида на влекачи, Тревната змија (*Natrix natrix*) и Коцкастата змија (*Natrix tessellata*) се присутни во ова живеалиште.

Според одредени информации во Крива Река се сретнуваат следните видови риба: *Squalius cephalus* L., *Chondrostoma nasus* L., *Gobio gobio* L., *Barbus macedonicus* Karam., *Barbus balcanicus* Kotlik et al., *Vimba melanops* Heck., *Alburnus alburnus* L., *Cobitis taenia* L., *Salmo trutta* (само во горниот тек на Крива Река).

4.9. Културно и историско наследство

Националниот Конзерваторски центар - Скопје изработи „Заштитно-конзерваторски основи за подрачјето на опфат на ГУП за град Крива Паланка“ според кои се потврдува дека во границите на планскиот опфат на предметниот ГУП има заштитени добра кои претставуваат културно наследство и незаштитено недвижно добро кое заслужува да биде ставено под заштита.

- Црква „Св.Димитрија“ - КП 2764/1

Црквата „Св.Димитрија“ претставува активен верски објект, изграден во 1833 год. и го има задржано архитектонското решение на трикорабна градба со ниска полукружна олтарна апсида на исток и отворен трем на запад и северозапад.

- Објект на ул.„Никола Тесла“ бр.13 - КП 1782/1

Објектот на ул.„Никола Тесла“ бр. 35, претставува индивидуален станбен објект за домување од 19 век, во релативно добра физичка состојба.

На подрачјето на катастарската општина кое е предмет на анализа евидентирани се следните недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

- Археолошки локалитет “Кале”, Крива Паланка, доцноримски период;
- Споменик на паднати борци од НОВ, Крива Паланка, 20 век;
- Стара Чаршија, Крива Паланка, 19 век;
- Црква Св.Богородица, Крива Паланка, 19 век;
- Црква Св.Никола, Крива Паланка;
- Џамија (од Бајрам Паша), Крива Паланка, 17 век;;

Покрај заштитените недвижни добра евидентирани се и објекти кои претставуваат незаштитени недвижни добра кои заслужуваат да бидат ставени под заштита и тоа:

- „Стара Чаршија“ – Крива Паланка, КП 2828, КП 2829, КП 2830, КП 2831, КП 2832, КП 2833, КП 2834/1, КП 2834/2, КП 2835 и КП 2836,
- Индивидуален станбен објект - куќа на ул. „Прохор Пчински“ бр.8 - КП 2150,
- Индивидуален станбен објект - куќа на ул. „И.Р.Лола“ бр.11 - КП 2850/1,

- Локална установа – Градски музеј Крива Паланка, КП 2126,
- Индивидуален станбен објект – куќа на ул. „Б.Кидрич“ бр. 39 – КП 2178,
- Индивидуален станбен објект – куќа ул. „Б.Кидрич“ бр. 41 – КП 2177,
- Стара општинска зграда – ул. „Јоаким Осоговски“ бр. 175 – КП 805/1 – административен објект,
- Дел од одбранбен објект – Тврдина, ул. „Јоаким Осоговски“ бр.175 - КП 804,
- Спомен црква со костурница, ул. „Јоаким Осоговски“ бб – КП 3653,

Куќите кои претставуваат незаштитено недвижно добро се индивидуални станбени објекти од 19 век и почетокот на 20 век, и повеќето се во различна физичка состојба, поради што архитектонските и естетските вредности се доведени до деградација. Дел од објектите се исчезнати и на нивно место се изградени нови, или поради напуштеност се наоѓаат во исклучително руинирана и лоша физичка состојба. Некои од нив се градежно неупотребливи, небезбедни за престој со сериозни деградации и конструктивни оштетувања и истите претставуваат опасност и за непосредното опкружување.

Во однос на степенот на зачуваност на инвентаризираните објекти, општа оценка за постојната состојба на овие недвижни добра е различна и тоа:

- двете заштитени недвижни добра се градени приближно во ист временски период, имаат различен степен на зачуваност, но заедничка констатација за нивната состојба е дека кај црквата Св. Димитрија и куќата на ул. „Никола Тесла“ бр. 35, покрај тековното одржување, потребни се стручни конзерваторско-реставраторски интервенции на архитектурата на објектите и на уметничките содржини кај црквата со цел обезбедување на нивна подолготрајна заштита и понатомшна егзистенција,
- постојната физичка состојба и степенот на зачуваност на незаштитените недвижни добра кои се содржат во инвентарната листа е различен и се движи од лоша, релативно добра, средна состојба (црква со Спомен костурница), добра состојба (Градски музеј, Општинска зграда), додека кај објектот со најстара датација – Дел од Тврдина, физичката состојба на зачуваните автентични остатоци од ѕидните структури се оценува како релативно добра состојба, со потенцијална опасност од самообрушување на делови од камената ѕидарија кај кулата.
- Старата чаршија се карактеризира со задржана архитектонско-урбана структура оформена од континуирана низа од објекти, експонирани со нивните челни фасади кон главната улица Св. Јоаким Осоговски. Поединечно, објектите имаат низок степен на сочуваност на карактеристички елементи од некогашниот изглед со исклучок на два објекти (КП 2834/1 и КП 2832), но независно од степенот на зачуваност, целината носи белег на едно историско минато, така што улогата, функцијата на оваа компактна архитектонска творба сеуште во извесен степен придонесува во историскиот амбиент на предметниот урбан простор.

На територијата на општина Крива Паланка се следните археолошки локалитети:

- Градец — село во општина Крива Паланка. Постојат сознанија за постоење на римска населба - попозната како „Градиште“ која се наоѓала на еден висок карпест рид на најсеверниот дел од селото, на кој најверојатно постоело римско војно утврдување или населба.
- Локалитет „Блидеж“ с. Вржогрнци. Локалитетот се наоѓа на западниот раб на Славиште, 0.5 km лево од патот Куманово – Крива Паланка, 0.5 km северозападно од доминантниот рид Луда Могила и 3.5 km североисточно

од црквата во село Страцин. Лоалитетот Блидеж бил населуван во текот на доцниот неолит/раниот енеолит кога населбата се простираше на целото плато и кон крајот на раното и целото развиено железно време.

Во Археолошката карта на Р. С. Македонија која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје на катастарската општина евидентирани се следните локалитети:

- КО Крива Паланка - Кале, мал кастил од доцноантичко време.

4.10. Квалитет на амбиентниот воздух

Градот Крива Паланка и околниот регион изобилува со планини и со чист планински воздух. Во општината нема тешка загадувачка индустрија.

Основни загадувачи се: застарениот возен парк на населението и правните субјекти во општината, како и загадувањата од користење на нафтата, нејзините деривати и дрвото како енергенси за загревање во домаќинствата.

Еден од изворите на загадувањето на воздухот во Крива Паланка е и нестандартната општинска депонија „Горна Лука“ во насленото место Конопница.

Територијата на општина Крива Паланка, не е вклучена во Државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух, со кој управува МЖСПП на РСМ.

Генерално земено, од досегашните забелешки во однос на квалитетот на воздухот на општина Крива Паланка, можеме да кажеме дека општината претставува, релативно чиста средина во која се забележани периодично покачени концентрации на загадувачки материји од индустријата.

4.11. Управување со отпад

Во урбаниот дел на општината Крива Паланка и градот Крива Паланка организирано собирање на цврстиот отпад врши ЈП Комуналец од Крива Паланка. Околу 70% од домаќинствата се вклучени во системот за собирање. Организираното собирање е на ниско техничко ниво. Отсуствува сепарирање на отпадот. Комуналниот отпад во руралните средини не се собира поради разбиениот тип населби и неизградената патна инфраструктура, т.е се собира само во населбите покрај магистралниот пат, што изнесува 5%, додека 95% од отпадот се расфрла покрај патиштата, мостовите, шумите, реките и сл.

Постојечката општинска депонија е лоцирана на 3 km југозападно од Крива Паланка, село Конопница, локалитет Горна Лука, помеѓу магистралниот пат и Крива Река. Општинската депонијата се користи од 1983 година. Комуналната депонија прифаќа 8.500 m^3 цврст отпад односно 6.800 тони годишно. Според експертски проценки, на дивите депонии се одложува 1.000 m^3 или 300 тони отпад годишно. Според процените волуменот на отстранетиот отпад на депонијата изнесува околу 150.000 m^3 . Површината повремено се набива со булдожер и повремено се препокрива. Разнесувањето на лесна фракција од отпадот се забележува на границата од депонијата. Општинската депонија е целосно несанитарна и скоро целосно е исполнета и еден од изворите на загадување на воздухот и водите на Крива Река.

Според оцената на ризик која е презентирана во Планот за затворање на несоодветни депонии, комуналната депонија „Горна Лука“ е оценета како депонија со висок ризик по животната средина и здравјето на луѓето. Телото на депонијата „Горна Лука“ лежи на стрмен наклон (~ 40°) надвиснувајќи околу 20 m над Крива Река.

Според Планот и програмата за управување со отпад на општина Крива Паланка, отпадот од општина Крива Паланка го сочинува главно комуналниот отпад. Комуналниот отпад го вклучува комуналниот отпад од домаќинствата и индустријата, заедно со отпадот од одржувањето на јавната хигиена, и комерцијалниот отпад. Мал дел од отпадот од домаќинствата е опасен: батерии од домаќинствата, остатоци од бои, разредувачи, киселини, алкалии, површински активни материји, медицински отпад и инсектициди.

Комерцијалниот отпад по својата природа и состав е сличен со отпадот од домаќинствата, но се создава од правни и физички лица при вршење на комерцијални, индустриски, занаетчиски, услужни, административни и слични дејности. Според Податоците на Националниот План за управување со отпад, просечната процентуална застапеност на комерцијалниот отпад во комуналниот изнесува 27%. Според тоа очекуваната количина комерцијален отпад кој се создава на територијата на општина Крива Паланка би изнесувал 1300 тони годишно.

Индустрискиот отпад се состои од сите видови на отпад создадени во индустриите, како од самиот индустриски процес, така и од било кој друг извор во рамките/кругот на индустрискиот капацитет (исклучувајќи го комуналниот отпад). Индустрискиот отпад воглавно се јавува како неопасен отпад (сите видови отпад создадени во рамките/кругот на индустрискиот капацитет, кои не содржат како конституенти опасни супстанции, или кои содржат опасни супстанции под утврдените гранични концентрации) и како опасен отпад (видови опасен отпад наведени во Листата на видовите отпад и означени со ѕвездичка). Во општина Крива Паланка во моментот работат рудникот Тораница, неколку текстилни и чевларски фирми, фабрика за преработка на глина и минерални суровини, сепарација на песок, а се очекува и рестартирање и отварање на нови конфекциски фирми и фирми за производство на чевли. Според Законот за управување со отпад во надлежност на општината е само управувањето со индустрискиот неопасен отпад, додека управувањето со опасниот индустриски отпад е надлежност на државата, односно централната власт.

Медицински отпад е отпадот создаден во здравствените институции (диспензери, болници, поликлиники и амбуланти, стоматолошки ординации). Овој отпад потекнува од искористените предмети и материјали како резултат на дијагностицирање, медицински третман и превенција на заболувања кај луѓето и животните. Медицинскиот опасен отпад претпоставува посебен специфичен начин на постапување во медицинските центри (селекција, пакување, означување, времено складирање), третман и финално отстранување. Во општина Крива Паланка, медицинскиот отпад се создава во болницата и приватните ординации. Најголемиот дел од приватните ординации се наоѓаат во склоп на болницата, додека вон болницата, низ градот Крива Паланка се наоѓаат 2 педијатарски ординации, 4 ординации за општа пракса и 5 стоматолошки ординации. Општина Крива Паланка не располага со податоци за количината на медицинскиот отпад кој се создава на нејзина територија. Собирањето и третманот на медицинскиот отпад во РСМ е надлежност на централната власт.

Посебни видови отпад

Земјоделско-сточарски отпад

Во општина Крива Паланка, дури и во урбаниот дел, населението во голема мера се занимава со земјоделско-сточарски активности при што се создаваат големи количини животински и растителен отпад. Точни податоци за создавањето на отпад од земјоделско-сточарските активности, во општината не постојат. Тука спаѓаат: животински измет, отпад од животинско потекло, отпад од растителни ткива и агрохемиски отпад кој содржи опасни супстанции.

Отпадни батерии и акумулатори

Според Националниот План за управување со отпад, количината на создадени отпадни автомобилски батерии и акумулатори изнесува 1500 т/година. Општина Крива Паланка не располага со податоци за количината создаден отпад од овој вид. Општината согласно Планот за управување со отпад има за цел да организира собирни центри за батерии и акумулатори.

Отпадни масла

Податоци за создадените количини отпадни масла на локално ниво не постојат, а според Националниот План за управување со отпад, на национално ниво се создаваат околу 8000 т/година отпадни масла.

Отпадни возила

Според Националниот План за управување со отпад, на национално ниво се создаваат околу 17500 парчиња/годишно. Во општина Крива Паланка постои правно лице кое поседува дозвола за вршење складирање, третман и/или преработка на отпад.

Отпадна електрична и електронска опрема

Податоци за создадени количини од овој вид отпад не постојат на локално ниво. Општината согласно Планот за управување со отпад има за цел да организира собирни центри за искористена електрична и електронска опрема.

Отпадни гуми

Податоци за создадени количини отпадни гуми на локално ниво не постојат, додека според Националниот План за управување со отпад, на национално ниво се создаваат околу 5000 т/година отпадни гуми.

Старо “железо”

Создавањето на овој вид отпад на национално ниво е проценета како 40-45 кг/жител, па очекуваната количина на старо железо во општина Крива Паланка би била 900 т/година. Во општина Крива Паланка постои правно лице кое поседува дозвола за вршење складирање, третман и/или преработка на отпад и истото врши откуп на старо железо.

Градежен отпад и шут

Најзастепениот инертен отпад, градежниот шут (отпад од градење и рушење) потекнува од активностите како градење на објекти/згради и градежна инфраструктура, целосно или делумно рушење и реконструкција на објекти/згради и градежна инфраструктура, одржување на патна структура. Овој отпад обично се состои од: бетон, плочки, арматура, асфалтно поплочување, асфалтен покривен материјал, дрвена граѓа, гипсени плочи, камен, земја и ситни остатоци.

За градежниот шут Советот на општина Крива Паланка определи локација за депонирање (место викано Пашина Воденица), која се наоѓа на околу 2 km од градот и истата е исполнета (3000 до 3500 m³).

Табела 4. Просечен состав на отпадот во општина Крива Паланка

ОПШТИНА	КРИВА ПАЛАНКА	
КАТЕГОРИЈА НА ОТПАД	КОЛИЧЕСТВО (%)	
Градинарски отпад	14.43	
Друг биоразградлив отпад	41.71	56.14
Хартија	2.5	
Картон	5.71	
Стакло	4.97	10.68
Метали (необоени)	0.41	
Алуминиум (обоени)	0.4	0.81
Тетрапак	0.69	
Пластична амбалажа	1.61	
Пластични кеси	5.99	
ПЕТ шишиња	3.77	
Друга пластика	1.19	12.56
Текстил	0.73	
Кожа	0.11	
Пелени	2.89	
Дрво	0.00	
Градежен отпад и шут	0.07	
ОЕЕО	0.13	
Опасни материјали	0.22	
Ситнеж (<20 mm)	12.48	

Општина Крива Паланка заедно со општините Куманово, Ранковце, Кратово, Старо Нагоричане и Липково од Североисточниот плански регион е насочена кон концептот за регионално управување со отпад.

По воспоставување на трансфер станиците и регионалниот центар за управување со отпад во општина Свети Николе, општинската депонија во село Конопница ќе биде затворена.

4.12. Население и демографски карактеристики

Општината Крива Паланка според бројот на жителите е средно голема општина. Според последниот попис во Република Македонија спроведен во 2002 година вкупното население во општина Крива Паланка изнесува 20.820 жители.

Согласно расположливите податоци од ДЗС на РСМ и процените на население во последните години на ниво на општина Крива Паланка, се бележи континуиран

тренд на намалување на популацијата во општината, земајќи ја во предвид и последната година на спроведен Попис на населението во РМ, односно 2002 год, кога бројот на вкупната популација во општината изнесувал 20.820 жители, додека во 2020год, вкупниот број на жители во општината изнесува 19.420 жители.

Просечната густина на населеноста изнесува 43.30 жители на 1 km² според што спаѓа во редот на ретко населени општини или тоа изнесува приближно четири пати помалку населена општина од просекот на Републиката. Општина Крива Паланка опфаќа 34 населени места.

Од вкупниот број на жители во општината во градот Крива Паланка живеат 14.558 жители или ~70% од вкупното население во општината живее во градот. Вкупен број на домаќинства во општина Крива Паланка изнесува 6600.

Најголем процент на население во Крива Паланка е на возраст од 20-49 години, што значи дека во градот има работоспособно население односно оваа старосна група учествува со вкупно 7.252 жители или 49.81% од вкупното население во градот.

Половата структура во градот Крива Паланка укажува на малку повисок процент на учество на машкото население во вкупното население во градот односно 51.04% или вкупно 7.431 мажи наспроти женското население кое учествува со вкупно 7127 жени или 48.96%.

Етничката припадност согласно Попис 2021, е дадена на ниво на општина Крива Паланка и таа укажува на тоа дека најголем број од населението се Македонци односно 92% или вкупно 16.675 жители се изјасниле дека се со Македонска националност, 2.5% со Ромска националност или вкупно 447 жители, со Српска националност се изјасниле вкупно 66 жители или 0.3%, додека лица за кои податоците се преземени од административни извори претставуваат 4.6% или вкупно 764 жители.

Образовната структура или школската подготовка на населението во општина Крива Паланка укажува на тоа дека најголем процент од населението е со средно образование односно вкупно 7.492 жители на општината или 43.78% од вкупниот анализиран примерок и 4.854 жители на општината се со основно училиште или 28.36% од анализираниот примерок и 2.357 жители со некомплетно основно образование.

4.13. Образование, социјална и здравствена грижа и осигурување

Во градот Крива Паланка основното образование е распределено на три објекти за основни училишта од кои два објекти се на ООУ „Јоаким Крчовски“ (9 подрачни училишта и тоа: ПУ во с.Дурачка Река, с.Станци, с.Луке, с.Огут, с.Нерав, с.Подржи Коњ, с.Дубровница, с.Узем и с.Жидилово), еден објект на ООУ „Илинден“ (располага со 3 подрачни училишта и тоа: ПУ во с.Конопница, Мождивњак I и Мождивњак II).

Во градот Крива Паланка функционира едно средно општинско училиште СОУ „Ѓорче Петров“ каде има гимназиско, стручно и дуално образование. Во близина на средното училиште, во функција е и општински ученички дом „Боро Менков“ за сместување на ученици од околината кои ги користат образовните институции во градот Крива Паланка. Ученичкиот дом има капацитет од 60 легла и зафаќа површина од 0.3 ha.

Во рамки на објектите за социјална заштита, на територијата на градот Крива Паланка егзистираат ЈУ Меѓуопштински центар за социјални работи - Крива Паланка, Дневниот центар за лица со интелектуална и телесна попреченост и Општинската организација на Црвен крст Крива Паланка. Во рамки на Фондот за здравствено осигурување функционира и клуб на пензионери.

Од детските градинки во градот функционира ОЈУДГ „Детелинка“ со два објекти во градот: клон 1 и клон 2. Во градинката се згрижени 320 деца, распоредени во 16 групи од кои 6 групи во полудневен престој, 2 групи во целодневен престој, 5 групи градинка, 1 комбинирана група и 2 групи јасли. Проектираниот капацитет на градинката е 340 деца.

За наменската зона **здравство**, според Инвентаризацијата на изградениот градежен фонд, вкупната физичка супраструктура и земјиштето во планскиот опфат, отпаѓаат 2.35 ha и застапени се медицински центар, ветеринарна станица и објект на Фондот за здравствено осигурување. Според расположливите податоци здравствениот дом располага со капацитет од 30 легла и 138 вработени.

4.14. Стопански карактеристики

Економски карактеристики

Во 2020 год. во општина Крива Паланка евидентирани се вкупно 548 деловни субјекти, од кои 396 се микро, 151 биле мали, среден е 1 деловен субјект, додека големи деловни субјекти во општината не постојат.

Според НКД Рев.2 (Национална класификација на дејности) и расположливите податоци од ДЗС на РСМ, од вкупно 548 евидентирани деловни субјекти во општина Крива Паланка за 2020 год., 222 деловни субјекти или вкупно 40,5% од вкупниот број се регистрирани за трговија на големи и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли, 60 деловни субјекти или 11% од вкупниот број се регистрирани за преработувачка индустрија, 41 или речиси 7,5% од вкупниот број се регистрирани како објекти за сместување и сервисни дејности со храна, а 33 деловни субјекти се регистрирани за транспорт и складирање, 31 деловни субјекти се регистрирани за градежништво и 31 за деловни субјекти регистрирани како стручни, научни и технички дејности.

Од стопанството во Крива Паланка најразвиена е трговијата поради близината со бугарската граница. Други развиени гранки се земјоделието (најмногу се одгледува компир, а во помала мерка пченка, пченица, јачмен, 'рж, овес, и др.) и рударството (познати се рудниците Тораница - за олово и цинк и Бентомак). Во центарот на Крива Паланка постојат повеќе стари занаетчиски дуќани, како часовничари, казанџии, опинчари и други занаети кои сè уште активно работат. Во центарот на градот работи и стокерна куќа, а на ридовите во близина на градот работат и повеќе пилани и сечи за огревно дрво и дрво за мебел.

Табела 5. Активни деловни субјекти по сектори на дејност според НКД Рев.2, по општини, по години, состојба 31 декември 2021г

Крива Паланка	2021
Вкупно	555
Земјоделство, шумарство и рибарство	13
Рударство и вадење на камен	1
Преработувачка индустрија	64
Снабдување со електрична енергија, гас, пара и климатизација	/

Снабдување со вода; отстранување на отпадни води, управување со отпад; санација на околината	2
Градежништво	32
Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли	231
Транспорт и складирање	33
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	43
Информации и комуникации	5
Финансиски дејности и дејности на осигурување	3
Дејности во врска со недвижен имот	1
Стручни, научни и технички дејности	32
Административни и помошни услужни дејности	4
Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување	3
Образование	10
Дејности на здравствена и социјална заштита	22
Уметност, забава и рекреација	11
Други услужни дејности	45
Дејности на домаќинствата како работодавачи	/
Дејности на екстратериторијални организации и тела	/

Туризам и организација на туристички простори

Согласно со основните долгорочни цели, концептот и критериумите за развој и организација на туристичката понуда, во РС Македонија се дефинирани вкупно 10 туристички региони со 54 туристички зони. Предметниот плански опфат припаѓа на Кратовско – Кривопаланечки туристички регион со утврдени 2 туристички зони и 7 туристички локалитети. Низ ова подрачје минува Транзитен коридор којшто е од регионално туристичко значење.

Туристичката понуда во општина Крива Паланка е претставена преку природни атрактивности, како што се: Осоговските планини кои се погодни за рекреативно планинарење и имаат огромен туристички потенцијал; Калин Камен - Планинскиот туристички центар Калин Камен за одмор и рекреација, со мал спортски терен и објекти за сместување на мали туристички групи; Царев Врв - место кое има одлични можности за развој на зимско - спортски туризам; Врвот Руен е највисок врв на Осоговските Планини и највисок врв во Источна Македонија. Исто така Билина Планина, Градечки Чуки, Крива Река, Дурачка Река, Станечкиот водопад, Жидиловска клисура, Клисуре на Киселичка Река и други локалитети кои имаат потенцијал за разни видови на туризам.

Рудни богатства

Осоговскиот планински масив е во редот на позначајните рударски области во Република Македонија. Во регионот на општината Крива Паланка се наоѓаат повеќе рудни наоѓалишта на метали (олово, цинк, антимон, бакар, сребро, злато и др.) како и на неметали (бентонитски глини, туфови, кварц, дијатомејска земја и др.). Металните рудни наоѓалишта се лоцирани претежно во осоговскиот планински масив, поточно во рамките на металогенетската зона Бесна Кобила-Осогово-Таос. Како најголемо потенцијално рудно лежиште е утврдено лежиштето на оловно цинкови рудни резерви.

Рудникот за олово и цинк „Тораница“ се наоѓа во северо – источниот дел на Република Македонија на падините на планината Осогово близу Македонско – Бугарската граница оддалечен 18 км од Крива Паланка, а 120 км од Скопје. Рудникот „Тораница“ е проектиран како современ рудник со капацитет од 700 000 тони/год. равна руда. Рудата од лежиштето „Тораница“ се појавува во три текстурни

типа. Чиста руда со застапеност од 51 %, масивна руда 29 % и инпрегрирана руда 20 %. Рудникот во моментот не работи.

4.15. Сообраќајна инфраструктура

Според Просторниот план на Република Македонија (2002 - 2020г.) автопатската и магистрална патна мрежа релевантна за предметниот простор е:

- А2 - (Граница со Бугарија - ГП Деве Баир - Крива Паланка - Страцин - Романовце-Куманово-Миладиновце-обиколница Скопје - Тетово - Гостивар - Кичево - Требениште - Струга - граница со Албанија - ГП Кафасан)

Релевантниот регионален патен правец за предметната локација влегува во групата на регионални патишта "Р2" и е со ознака:

- Р2245 - (Крива Паланка-врска со А2 – Осиче-Огут-граница со СР)

Според Просторниот план на Република Македонија (2002 - 2020 г.) железничката мрежа релевантна за предметниот простор е во групата на основни железнички коридори во Државата, со насока исток – запад магистрален железнички правец Софија – Скопје – Тирана (коридор 8):

- БГ - Крива Паланка - Куманово 84,7 km

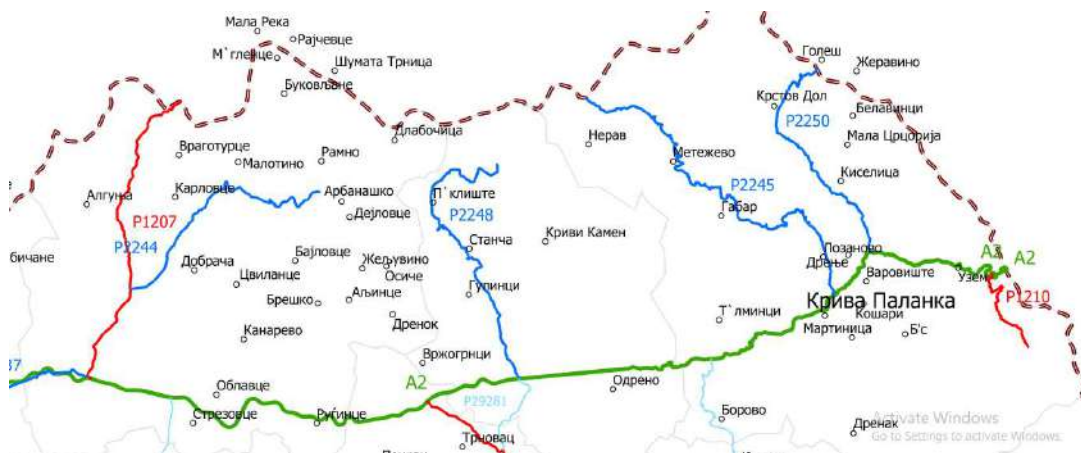
Планскиот опфат за ГУП на град Крива Паланка, сообраќајно се поврзува преку постојна сообраќајна мрежа преку:

- врска – правец Куманово (Скопје) преку магистрален пат од западна страна на опфатот;
- врска – правец Република Бугарија (граничен премин Деве Баир), преку магистрален пат од источна страна на опфатот;
- врска – правец Република Србија преку регионален пат Р2250 (Крива Паланка – Дубровница – Голема Црцорија – Луке – граница Република Србија) од северо – источна страна на опфатот.

Во рамки на планскиот опфат постои изградена улична мрежа која на делови е неадекватна и субстандардна, односно не ги задоволува современите барања за квалитетна сообраќајна мрежа, додека на некои делови е целосно реконструирана или ревитализирана. Вкупната површина на постојната улична мрежа во рамки на планскиот опфат изнесува 34,19ha или 5% од вкупната површина на планскиот опфат.

Воздушен сообраќај

Примарната аеродромска мрежа во Република Северна Македонија треба да ја сочинуваат вкупно 4 аеродроми за јавен воздушен сообраќај, и тоа во Скопје, Охрид, Струмица и Битола. Аеродромот во Скопје е оспособен за прием и опрема на интерконтинентални авиони, аеродромот во Охрид е реконструиран во повисока-II категорија, а новите аеродроми што се предвидуваат во Струмица и Битола се предвидени да бидат со доминантна намена за карго транспорт на стоки. Аеродромот во Скопје е оддалечен на околу ~84km од градот Крива Паланка.

Слика 14. Сообраќајна инфраструктура во разгледуваното подрачје

4.16. Хидротехничка инфраструктура

Водоснабдување

Градот Крива Паланка се снабдува со вода за пиење од извори во месноста Калин Камен и од бунарскиот систем Свети Никола.

Во месноста Калин Камен изворите се со променлива издашност од 25 до 100 л/сек. Во бунарското подрачје изведени се четири бунари со издашност од 15 до 25 л/сек. Водата од Калин Камен по гравитационен пат со цевковод Ф200 се доведува до градот. За континуирано водоснабдување изградени се резервоари, два за лев брег - висока зона (вкупно 500 m³) и еден за висока зона - десен брег (350 m³).

Во водоснабдителната мрежа се регистрирани големи загуби на вода поради дотраеност на мрежата, чести оштетувања од тешки моторни возила, ненаменско користење на водата, односно голема количина од водата се троши и за наводнување 25-40%, а во летниот период и до 50%.

Оштетувањата на инфраструктурата и ненаменското трошење на водата доведува до недостаток на вода посебно во високите зони од градот.

Канализација

Фекална канализација

Примарната канализациска мрежа ја сочинуваат колекторите на левиот и на десниот брег од Крива Река. Сите куќи во градот не се поврзани на канализациската мрежа, поврзани се само 70% од нив. Отпадните води без третман се испуштаат во Крива Река. Предвидена е локација за пречистителна станица низводно од реката, надвор од градот, но потребно е и доизградба на колекторите.

Атмосферска канализација

Во градот нема изградено атмосферска канализација. Собирањето на атмосферските води е решено парцијално само околу центарот на градот.

4.17. Електроенегетска, електронско-комуникациска и гасификациска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура

Според добиените одговори и податоци од страна на АД МЕПСО и Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје во проектниот опфат минуваат:

- Далновод од 110kV,
- Далновод од 35kV,
- Надземни електропроводи од 10(20)kV и
- Подземни електропроводи од 10(20)kV

Северно од планскиот опфат на градот минува 400kV далновод од ТС Штип кон македонско-бугарската граница.

Во градот има изградено две трансформаторски станици: 110/35kV и 35/10(20)kV кои се приклучни напојни точки за градот и пошироко. Среднонапонската дистрибутивна мрежа во градот е изградена со надземни и подземни водови и трафостаници од 10(20)/0.4kV.

Според податоци од АД МЕПСО вкупната регистрирана потрошувачка, мерена на високонапонска 110kV страна во градот изнесува:

Табела 6. Вкупна регистрирана потрошувачка, мерена на високонапонска 110kV

	2016	2017	2018
Потрошена ел. енергија (MWh)	28.200	44.239	43.219

Вкупната регистрирана дистрибутивна потрошувачка, мерена на 35kV страна во градот изнесува:

Табела 7. Вкупна регистрирана потрошувачка, мерена на 35kV

	2013	2018
Потрошена ел.енергија (MWh)	22.309	21.634

Вкупната дистрибутивна потрошувачка во 2018 година е помала за 3% во однос на 2013 год.

Според добиените податоци од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје, од извори на енергија во планскиот опфат на Крива Паланка има две мали хидроелектрани: МХЕЦ Кошари-Маневци и МХЕЦ Калин Камен-2.

Електронско-комуникациска инфраструктура

Според добиените одговори од АЕК во планскиот опфат и во нејзина непосредна близина има изградено постојна електронско комуникациска мрежа составена од: подземни оптички, коаксијални и бакарни кабли и кабелска канализација. Низ градот минува оптички телефонски кабел кој е многу значаен за електронските комуникации кон Бугарија и другите држави на исток.

Гасификациска инфраструктура

Дел од трасата на меѓународниот транзитен гасоводен систем Бугарија-Македонија на потегот од Жидилово-Скопје минува низ Крива Паланка. Магистралниот гасовод со дијаметар $\phi 530\text{mm}$ минува низ североисточниот дел на градот. Во Крива Паланка изградена е мерно регулациона станица Карпош, а приклучен гасовод е со дијаметар $\phi 108\text{mm}$.

5.0. МОМЕНТАЛНИ ПРОБЛЕМИ СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО И ОКОЛУ ПЛАНСКИОТ ОПФАТ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ

Табела 8. Моментални проблеми со животната средина во планскиот опфат

СОЖС област (елемент)	Моментални проблеми
Воздух	<p>Градот Крива Паланка генерално со карактеризира со чист воздух, бидејќи во општината нема тешка загадувачка индустрија.</p> <p>Основни загадувачи се: застарениот возен парк на населението и правните субјекти во општината, користење на нафтата, нејзините деривати и дрвото како енергетски ресурси за загревање во домаќинствата и општинска депонија „Горна Лука“.</p> <p>Еден од изворите на загадувањето на воздухот во Крива Паланка е и нестандартната во насленото место Конопница.</p> <p>Територијата на општина Крива Паланка, не е вклучена во Државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух, со кој управува МЖСПП на РСМ.</p> <p><u>Релевантни проблеми за планскиот опфат се:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Непостоење на автоматска мониторинг станица - Непостоење на катастар на загадувачи на локално ниво - Мала искористеност на обновливи извори на енергија (сонце, ветар) - Загревање на домаќинствата на фосилни горива (мазут, нафта, дрва) - Спалување на диви депонии - Чад и мирис од општинската депонија <p><u>Состојба без имплементација на планскиот документ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Предвидениот Катастар на загадувачи нема да биде изработен и општина не би имала евиденција за моменталните загадувачи и загадувачки супстанции на локално ниво - Процентот на искористеност на обновливи извори на енергија ќе остане ист или ќе се намали (ГУПот предвидува поставување на хибридни панели и фотоволтаици на јавни институции), а за таа сметка процентот на употреба на фосилни горива ќе се зголеми. Нереализирањето на ГУПот ќе резултира со мала енергетска ефикасност на јавните објекти и општината во целост. - Концептот за регионално управување со отпад кој напредува со забавено темпо ќе остане на исто ниво поради намалена можност за дефинирање и ставање во функција на локации за селекција, механички третман и одлагање на локално ниво (локација за градежен шут, компостирање, селектирање на комунален отпад) - Дивите депонии и општинската депонија ќе бидат и понатаму извор на загадување на воздухот - ГУП предвидува блокови со доминантна класа на намена Д – зеленило и дава обврска за планирање минимален процент на озеленетост од 5% од доминантната наменска зона во рамки на блокот кои ќе имаат позитивно влијание врз квалитетот на воздух. Со нереализирање на ГУПот нема да се воспостават планираните зелени појаси. - ГУП предвидува (согласно законската регулатива од областа на законодавството) за новите објекти и инсталации примена на најдобри достапни технологии во процесот на производството и употреба на квалитетни сировини и горива, со што ќе се придонесе кон намалување на загадувањето и почитување на пропишаните гранични вредности за емисија на отпадни гасови и пареи. Со нереализирање на ГУПот примената на овие обврски ќе биде со ист или намален интензитет.

Вода	<p>Градот Крива Паланка се снабдува со вода за пиење од извори во месноста Калин Камен и од бунарскиот систем Свети Никола.</p> <p>Примарната канализациска мрежа ја сочинуваат колекторите на левиот и на десниот брег од Крива Река. Сите куќи во градот не се поврзани на канализациската мрежа, поврзани се само 70% од нив. Отпадните води без третман се испуштаат во Крива Река. Во општина Крива Паланка нема пречистителна станица за отпадни води.</p> <p>Во градот нема изградено атмосферска канализација. Собирањето на атмосферските води е решено парцијално само околу центарот на градот.</p> <p><u>Релевантни проблеми за планскиот опфат се:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Големи загуби на вода поради: дотраеност на мрежата, чести оштетувања од тешки моторни возила, ненаменско користење на водата,- Непостоење на мониторинг на површинските и подземните води- Намален квалитет на водните ресурси (Крива Река);- Намалена количина на квалитетна вода за водоснабдување и наводнување;- Недоволна покриеност и поврзаност на населението на фекална канализациона мрежа- Непостоење на атмосферска канализациона мрежа- Непостоење на систем за техничка вода- Непостоење на пречистителна станица за отпадни води- Испуштање на нетретирани води (фекални, индустриски) во Крива Река- Општинската депонија чиј капацитет е преполнет е лоцирана над Крива Река <p><u>Состојба без имплементација на планскиот документ</u></p> <ul style="list-style-type: none">- ГУПот предвидува реконструкција на постоечката и изградба на нова мрежа за снабдување со санитарна вода (за пиење) и техничка вода (полевање на зеленило и противпожарна заштита). Со реконструкција на мрежата исто така ќе се намалат загубите и ќе се овозможи рационално користење на водата. Недонесување и нереализирање на ГУПот ќе оневозможи имплементирање на предвидените плански решенија и состојбата ќе остане на исто ниво или ќе се влоши.- ГУПот предвидува реконструкција на постоечката и изградба на нова фекална канализациона мрежа, атмосферска канализација и пречистителна станица. Недонесување и нереализирање на ГУПот ќе оневозможи имплементирање на предвидените плански решенија и состојбата со квалитетот на површинските води (особено на Крива Река) поради недоволен третман на отпадните води ќе се влоши.- Недонесување и нереализирање на ГУПот може да го забави и одложи уште повеќе регионалниот концепт за управување со отпад, што би значело одложување на затварање и санација на општинската депонија која е лоцирана непосредно над Крива Река, а е класифицирана со висок ризик и потенцијален извор на еколошка катастрофа (при евентуално доспевање во водите на Крива Река)
Почва	<p>Иако голем дел од територијата е зафатен со шуми и планински предели, не треба да се занемари процентот на обработливо земјоделско земјиште (околу 30%) и добриот потенцијал за развој на органско земјоделство.</p> <p>Генерално поради недостаток на тешка и загадувачка индустрија во општината, се смета дека квалитетот на почва е добар.</p> <p>Квалитетот на почви на територијата на општината никогаш не бил предмет на мониторинг и анализа.</p> <p><u>Релевантни проблеми за планскиот опфат се:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Зголемена и неконтролирана употреба на пестициди во реоните каде има интензивно земјоделие;- Неправилната обработка на земјоделските површини;- Ерозивните процеси, уништување на шумскиот фонд и оголување на

	<p>земјиштето, - Употреба на загадени води за наводнување; - Непостоење на третман на отпадни комунални води; - Пренамена на земјоделско земиште во градежно; - Бесправна градба на објекти со различна дејност на некомпатибилни класи на намена</p> <p><u>Состојба без имплементација на планскиот документ</u></p> <p>- Недонесување и нереализирање на ГУПот ќе оневозможи имплементирање на предвидените плански решенија за третман на води, со што ќе се зголеми можноста за наводнување на земјоделските површини со загадени води - Недонесување и нереализирање на ГУПот ќе придонесе кон непочитување на класите на намена и бесправна градба на несоодветни и некомпатибилни дејности и објекти - Недонесување и нереализирање на ГУПот ќе придонесе кон влошување на состојбата со шумите и количината на дрвната маса поради нереализирање на предвидените активности и површини за пошумување, - Недонесување и нереализирање на ГУПот ќе придонесе кон влошување на состојбата со излевање на реките и зголемени последици од поплава и ерозија на земјиштето (поради недоволно чистење и уреденост на речните корита) - ГУПот предвидува и задоволителен процент на класа на намена Д – зеленило кое ќе има позитивно влијание врз квалитетот на почвата, кое во случај на недонесување нема да се реализира - Во случај на недонесување на ГУПот, расчистувањето на дивите депонии и процесот на затворање и санација на општиската депонија ќе остане на исто ниво или со влошена состојба што ќе се манифестира и на квалитетот на почвата</p>
Управување со отпад	<p>Во планскиот опфат организирано собирање на цврстиот отпад врши ЈП Комуналец од Крива Паланка. Околу 70% од домаќинствата се вклучени во системот за собирање. Организираното собирање е на ниско техничко ниво. Отсуствува сепарирање на отпадот.</p> <p>Постоечката општинска депонија „Горна Лука“ е несанитарна, скоро целосно е исполнета и еден од изворите на загадување на воздухот и водите на Крива Река.</p> <p>Според оцената на ризик која е презентирана во Планот за затворање на несоодветни депонии, комуналната депонија „Горна Лука“ е оценета како депонија со висок ризик по животната средина и здравјето на луѓето. Телото на депонијата „Горна Лука“ лежи на стрмен наклон (~°40) надвиснувајќи околу 20 m над Крива Река.</p> <p><u>Релевантни проблеми за планскиот опфат се:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Задоцнета реализација на концептот за регионално управување со отпад- Недоволна селекција на употребливи фракции на отпадот- Појава на диви депонии- Општинска депонија со висок ризик по животната средина <p><u>Состојба без имплементација на планскиот документ</u></p> <p>- Недонесување и нереализирање на ГУПот може да го забави и одложи уште повеќе регионалниот концепт за управување со отпад, што би значело одложување на затворање и санација на општинската депонија која е класифицирана со висок ризик по здравјето на луѓето и животната средина - Во случај на недонесување на ГУПот, концептот за регионално управување со отпад ќе остане на исто ниво поради недефинирање и ставање во функција на локации за селекција, механички третман и одлагање на локално ниво (локација за градежен шут, компостирање, селектирање на комунален отпад), што пак ќе резултира со создавање на нови диви депонии покрај постоечките - Недонесување и нереализирање на ГУПот ќе оневозможи примена на</p>

	<p>планските решенија во класата на намена Г – производство, дистрибуција и сервиси, кои се залагаат за почисто производство, примена на најдобри достапни техники вклучително и затворен циклус на материите и енергијата, што пак би значело максимално искористување на влезните сировини и максимална редукулција на отпадните материји создадени во текот на производниот процес.</p>
Биолошка разновидност и природно наследство	<p>Осоговската област има значително богат растителен и животински свет. Голем дел од територијата е покриена со шуми.</p> <p>Мал дел од предметниот простор навлегува во граници на заштитеното подрачје – заштитен предел „Осоговски Планини“ и во подрачје “Герман - Пчиња” кое е предложено за заштита како Емералд Подрачје, поради што треба да се предвидат и применат мерки за заштита на природно наследство.</p> <p><u>Релевантни проблеми за планскиот опфат се:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Губење, модификација и фрагментација на живеалиштата и прекумерното искористување на биолошките ресурси: лов, риболов, неконтролирано собирање на лековити и ароматични растенија, полжави, желки, печурки, црпење вода, песок, чакал од речни корита и др- Неконтролирана сеча на шума од страна на локалното население- Шумски пожари <p><u>Состојба без имплементација на планскиот документ</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Недонесување и нереализирање на ГУПот ќе придонесе кон влошување на состојбата со шумите поради нереализирање на предвидените активности и површини за пошумување, поради неконтролирана сеча од страна на жителите и нерационално искористување на природните ресурси (собирање на лековити и ароматични растенија, полжави, желки, печурки), лов, риболов и слично- ГУПот предвидува плански решенија за заштита на природното наследство (согласно законската регулатива) кои се насочени кон правилен распоред на активности и изградба на објекти кои ќе се усогласат со барањата кои ги поставува одржливото користење на природата и современиот третман на заштитата.- Во случај на недонесување и нереализирање на ГУПот, нема да бидат земени предвид и мерки за заштита на природното наследство предвидени во планската документација (забрана за вршење на стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита на природното наследство)
Културно и историско наследство	<p>За планскиот опфат – ГУП за град Крива Паланка од страна на Националниот Конзерваторски центар – Скопје, изработени се Заштитно-конзерваторски основи според кои се потврдува дека во границите на планскиот опфат има заштитени добра кои претставуваат културно наследство и незаштитено недвижно добро кое заслужува да биде ставено под заштита.</p> <p>Дел од објектите кои биле предложени за заштита во 2011 и 2012 год. се исчезнати и на нивно место се изградени нови, или истите заради изгубена функција – напуштеност се наоѓаат во исклучително руинирана и лоша физичка состојба, особено евидентно присутна кај поголемиот број од индивидуални станбени објекти – куќи кои се напуштени и без функција. Некои од нив се градежно неупотребливи, небезбедни за престој со сериозни деградации и конструктивни оштетувања и истите претставуваат опасност и за непосредното опкружување.</p> <p><u>Релевантни проблеми за планскиот опфат се:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Недоволна грижа и свесност за важноста на културно-историското наследство- Поради приватна сопственост се рушат и градат нови објекти- Недоволна истраженост на археолошките локалитети <p><u>Состојба без имплементација на планскиот документ</u></p> <ul style="list-style-type: none">- ГУПот посветува големо внимание и предвидува конкретни мерки за заштита на културно-историското наследство, за секој објект поединчено како што е

	<p>предвидено во Заштитно-конзерваторските основи (почитување на локацијата на која се наоѓа културното добро и неговите вредности карактеристики, задржување на конфигурацијата на теренот и постојната улична мрежа кон заштитените добра, партерно уредување и обработка на дворните простори со цел да се овозможи несметана комуникација и физички пристап до културните добра)</p> <ul style="list-style-type: none">- ГУПот исто така предвидува активности за заштита на културно-историски добра кои се предложени за заштита или заслужуваат да бидат преложени и заштитени.- Недонесувањето и нереализирањето на ГУПот, односно планските решенија и мерки ќе има неповолно влијание врз заштитата на културното наследство.
Население	<p>Просечната густина на населеноста изнесува 43.30 жители на 1 km² според што спаѓа во редот на ретко населени општини или тоа изнесува приближно четири пати помалку населена општина од просекот на државата.</p> <p><u>Релевантни проблеми за планскиот опфат се:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Пораст на стапката на невработеност, ниски нето-плати и низок степен на животен стандард- Разлики во економскиот и социјалниот развој- Миграциони и емиграциони движења поттикнати од општествено-економските разлики- Зголемување на учеството на старите лица и намалување на учеството на младото население во вкупната популација- Климатски промени (суша, поплави, зголемени температури) <p><u>Состојба без имплементација на планскиот документ</u></p> <ul style="list-style-type: none">- ГУПот предвидува плански решенија и иден просторен развој на градот Крива Паланка преку отварање на нови мали стопански и производствени дејности, подобрување на условите и квалитетот на живот преку подобрување на сообраќајна, водоводна и електро-енергетска инфраструктура, социјален развој, содржини за младински активизам и сл.- Во планскиот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во целата општина Крива Паланка и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето и подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.- ГУП за град Крива Паланка е усогласен со Просторниот план на РСМ во чија основа е примена на стратегијата на развој на високите технологии усогласени со концепцијата на одржливиот развој (мала потрошувачка на сировини и енергија, учество на стручната работна сила, големи вложувања во предконкурентни истражувања и сеопфатно влијание врз карактеристиките на голем број сегменти на социо-економскиот систем).- Недонесување и нереализирање на ГУПот ќе резултира со иста или влошена состојба со демографските карактеристики (иселување на младите), економскиот развој (невработеност) и социјален развој (недоволни содржини: младински центар, дом за пензионери, детски градинки, училишта и сл).
Здравје на население	<p>Квалитетот на животната средина има директно влијание врз здравјето на луѓето:</p> <ul style="list-style-type: none">- Влошување на квалитетот на воздухот во одредени делови, посебно во зимскиот период- Влошување на квалитетот на водите- Несоодветно управување со отпад –диви депонии и општинската депонија која е оценета со висок ризик- Климатски промени (суша, поплави, зголемени температури) <p><u>Состојба без имплементација на планскиот документ</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Недонесување и нереализирање на ГУПот индиректно ќе има неповолно влијание врз здравјето на луѓето поради тоа што нема да се реализираат одредени плански содржини кои се однесуваат на заштита на медиумите и областите на животната средина

- Иста или влошена состојбата со снабдувањето со санитарна и техничка вода, загуби на вода, намален квалитет на вода и услуга за водоснабдување
- Влошена состојба на квалитетот на води поради неизградба на систем за организирано прифаќање и третман на отпадни води

5.1. Состојба без имплементација на планскиот документ

При реализација на Генералниот урбанистички план (ГУП) за град Крива Паланка, општина Крива Паланка се разгледува опцијата без да се спроведе (business as usual scenario) планска активност, односно работите да останат непроменети, или во првобитна состојба.

Основна цел на изработката на Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка е правилното насочување на развојот на градот, во смисла на негова социо-економска ревитализација, што ќе се постигне со унапредување на урбаната структура на градот, насоченост кон излезот од културната маргинализација, економската неатрактивност, стопанската и сообраќајна неефикасност, унапредување на квалитетот на животната средина.

Изработката на ГУП за град Крива Паланка треба да придонесе кон:

- Обезбедување на услови за позитивни ефекти во процесот на урбанизацијата;
- Воспоставување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на градежното земјиште;
- Резервирање простори за изградба и користење на објекти или подрачја од јавен интерес;
- Обезбедување и заштита на коридорите за изградба на инфраструктурата;
- Реализација на условите за планиран стопански развој и економски развој не само на локално, туку и на регионално и на национално ниво;
- Запирање на тенденциите на прекумерна и стихијна пренамена на плодните површини во непродуктивни цели, особено во градските окружувања;
- Заштита на зоните на културното и природното наследство, со изградба на времени и трајни градежни објекти;

Генералниот урбанистички план утврдува примарна сообраќајна мрежа врз основа на постојната и планираната сообраќајна мрежа, и ќе обезбеди поврзување со мрежата на државни патишта на Република Северна Македонија, со што ќе се обезбеди непречено сообраќајно движење низ градот и пошироко.

Со Генералниот урбанистички план ќе се обезбеди инфраструктурно опремување на планираните наменски зони со потребните примарни инфраструктурни водови.

Идниот развој на планскиот опфат директно ќе влијае на социо-економската положба на населението, развој на општината и подобрување на квалитетот на живеење во однос на економските параметри.

При спроведување на планскиот документ треба да се земе во предвид сегашната состојба со најосетливите елементи на животната средина на планскиот опфат, односно еколошките проблеми и истиот да се насочи кон остварување на мерките за заштита на животната средина и останатите заклучни согледувања кои се предвидени во условите за планирање на просторот.

Доколку не се усвои и имплементира Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка, состојбите со урбанистичкото планирање и животната средина ќе останат на сегашно ниво, односно ќе резултира со:

- појава на бесправни градби со несоодветни дејности на планскиот опфат што директно ќе влијае врз загадување на медиумите на животна средина
- неисполнување на законските обврски и забавување на процесот на легализација на бесправно изградените објекти,
- недостаток на анализа на реалните потреби, можности и иницијативи за иден просторен и економски развој,
- непостоење на насоки за задоволување на барањата на корисниците на просторот, при што ќе се почитуваат стандардите за заштита на животната средина и здравјето на граѓаните.
- состојбите со постојната инфраструктура и проблемите со кои се соочуваат граѓаните како резултат на истите ќе останат на сегашно ниво (немање доволни количини на санитарна вода и техничка вода, несоодветно одведување на отпадни урбани води и несоодветен третман)
- исти или намалени површини под парковско и заштитно зеленило кое го оплеменува пејзажот и има улога во подобрување на квалитетот на воздухот
- недоволна искористеност на обновливи извори на енергија поради недостиг од планска документација за инсталација на фотоволтаични центри
- неконтролирани и неизвесни влијанија врз туристичките можности и понуди;
- зголемување на невработеноста во општина Крива Паланка поради недостаток на нови работни места;
- иселување на младите невработени во другите градови или во странство;
- отсуство на инвестиции во рентабилни и одржливи бизниси;
- неможност да се одговори на барањата на приватни инвеститори за започнување на сопствен бизнис;
- земјиштето кое се наоѓа на предметниот плански опфат ќе претставува земјиште со помала економска вредност и атрактивност
- занемарување на потребите на жителите и социјалниот развој на одредени целни групи (не изградба на Дом за престој на пензионери, стари и немоќни лица, основно училиште, детски градинки, центар за лица со интелектуална и телесна попреченост, Младински Центар и др)

6.0. ОБЛАСТИ ШТО СЕ ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИ

Планскиот опфат не навлегува во некое од досега дефинираните Значајни растителни подрачја (ЗРП – IPA - Important Plant Areas) или Значајни подрачја за пеперутки (ЗПП – PBA - Primary Butterfly Areas).

Предметниот простор навлегува во подрачје “Герман - Пчиња” кое е предложено за заштита како Емералд Подрачје.

Поради тоа што мал дел од предметниот простор навлегува во граници на заштитеното подрачје – заштитен предел „Осоговски Планини“, се наведени областите согласно Студијата за валоризација за предлог подрачјето за заштита „Осоговски Планини“ во категорија „заштитен предел“, изработена од страна на Македонско еколошко друштво Скопје во 2019 година.

На Осоговските Планини можат да се издвојат поголем број на локалитети кои се специфични според своите геолошко-геоморфолошки карактеристики. Позначајни се:

- **Локалитет Царев Врв** кој го зафаќа високопланинскиот простор околу овој маркантен врв (2085 m), со највисоките делови од Калинкаменското Било на север, Костадинечкото Било на запад, Китка билото на југоисток и Соколското Било на исток. Исто така, во рамките на локалитетот се највисоките делови од амфитеатралната изворишна челенка на Крива (Козја) Река.

Во рамки на ЗП Осоговски Планини идентификувани се голем број на меѓународно значајни видови од флората и фауната кои имаат конзервациско значење (околу 185 видови, според расположливите податоци и согласно Студијата за валоризација за предлог подрачјето за заштита „Осоговски Планини“).

- Вкупно 83 видови кои се наведени во листите на Директивите за птици и живеалишта се: 4 дневни пеперутки, 3 вилински коњчиња, 1 скакулец, 4 сапроксилни тврдокрилци, еден вид речен рак, пет водоземци, 16 влекачи, 31 вид птици и 18 видови цицачи
- Од 130 видови кои се сметаат за ендемични, десетина видови живеат само на Осоговските Планини и уште се нарекуваат „осоговски ендемити“.
- Според EUNIS системот на класификација за живеалишта регистрирани се 28 природни и полуприродни живеалишта, а поголемиот дел од нив дури 19 се значајни за заштита според Директивата за живеалишта.
- Во рамки на ЗП Осоговски планини се регистрирани околу 1000 видови и подвидови на растенија (2 се осоговски ендемити и 22 се субендемити).
- Во рамки на ЗП Осоговски планини евидентирани се 44 видови цицачи од кои 31 се со меѓународно значење.
- Во рамки на ЗП Осоговски планини се регистрирани 141 вид птици, од кои околу 100 видови се од меѓународно значење за заштита.

Особено значаен орнитолошки локалитет е локалитетот „Раткова Скала“, кој е дел од Значајното подрачје за птици „Осоговски Планини“, а втори по значење се степските предели во подножјето на планината, каде гнездат 1-2 двојки царски орли, и се опфатени со Значајното подрачје за птици „Долина на Злетовска Река“.

- Во рамки на ЗП Осоговски планини идентификувани се 10 видови водоземци кои имаат меѓународно значење за заштита и 23 видови влекачи од кои 4 вида имаат меѓународно значење, а 16 видови се вклучени на националната Листа на заштитени диви видови.
- Во рамки на ЗП Осоговски планини познати се 10 видови риби, од кои 8 се вклучени на Црвената листа на IUCN.
- Во рамки на ЗП Осоговски планини евидентирани се 16 балкански ендемити од групата полжави, 450 видови пајаци (38 ендемични), 77 видови правокрилци од кои 6 регионални (балкански) ендемити, 39 видови вилински коњчиња од кои 9 се со меѓународно значење, 105 видови дневни пеперутки (*Erebia aethiops* и *Minois dryas* се среќаваат само на Осогово) и 246 видови тркачи од кои 4 осоговски ендемити и 18 субендемити.
- Од аспект на биолошката разновидност посебно се истакнуваат највисоките делови околу Царев Врв, Сокол и Руен. Тука се среќаваат поголемиот дел од ендемитите и ретките видови од флората и фауната.
- Од растенијата тука живеат осоговската гениста (*Genista fukarekiana* - ендемично растение кое се среќава единствено на Осоговските Планини), златната кандилка (*Aquilegia aurea*), како и *Festuca thracica* subsp. *violaceo-sordida* var. *osogovoense*, *Ranunculus pseudomontanus*, *Genista depressa* subsp. *moesiaca*. Од животинските видови посебно се истакнуваат живородниот гуштер (*Zootoca vivipara*), ушестата чучулига (*Eremophila alpestris*) и жолтоклуната галка (*Pyrrhocorax graculus*), осоговскиот ендемичен тркач (*Duvalius beshkovi*).
- Во речните екосистеми и другите води на Осогово живеат релативно голем број видови (10 видови риби, 150 макроинвертебрати и околу 40 видови вилински коњчиња). Релативно голем број од нив се сметаат за загрозувани на европско ниво, но уште поголем се реално загрозувани заради модификацијата на нивните живеалишта за различни потреби (водоснабдување, производсво на електрична енергија, наводнување и сл).

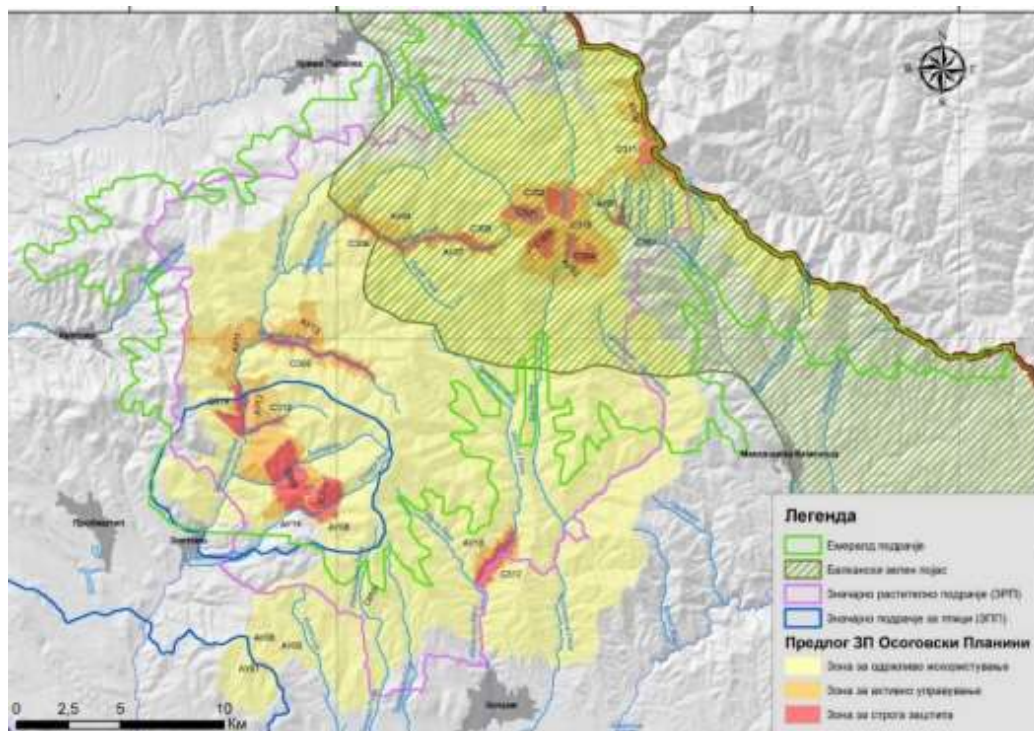
Делови од Осоговските Планини и ЗП Осоговски Планини врз база на меѓународни критериуми и стандарди, се идентификувани и прогласени како:

- Значајно растително подрачје (ЗРП) „Осоговски Планини“, прогласено поради присуство на растителни видови со меѓународно (*Hericium erinaceus*, *Fritillaria gussichiae* и *Amaurodon viridis*) и национално значење (11 видови), како и осум значајни живеалишта, со површина од 50.543 ha (Меловски и др. 2010г.)
- Значајно подрачје за птици (ЗПП) „Осоговски Планини“ го опфаќа поширокото опкружување на комплексот Раткова Скала (со Синковица,

Орлов Камен, В'чки Камен, Долината на Злетовска Река и оклината на Лесново). На овој простор гнезди една двојка на египетски мршојадци, 2-3 двојки сиви соколи, 1-2 двојки планински соколи, 1 двојка црни штркови, 1 двојка златни орли, 1-2 двојки лисети глувчари, 1-2 двојки орли змијари и др. Локалитетот ги исполнува критериумите за место од Европско значење

- Емералд подрачје „Осоговски Планини“ е вклучено во Националната Емералд мрежа како подрачје од посебен интерес за зачувување идентификувано според критериумите на Бернската конвенција. Емералд мрежата ги поврзува земјите членки на ЕУ кои имаат обврска да ја воспостават мрежата Натура 2000 со другите европски земји и дава добра основа за земјите кои се подготвуваат за членство во ЕУ
- Во Пан-европската еколошка мрежа за Југоисточна Европа, Осоговските Планини се идентификувани како важен коридор за движење на дивите растителни и животински видови, додека во Македонската национална еколошка мрежа (МАК-НЕН) ЗП Осоговски Планини е претставено преку мал дел од пределскиот коридор (Истибања).

Слика 15. Идентификувани меѓународно значајни подрачја на Осоговските Планини (Извор: Студија за валоризација за предлог подрачјето за заштита „Осоговски Планини“ во категорија „заштитен предел“)

7.0 ЦЕЛИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ПОСТАВЕНИ НА НАЦИОНАЛНО И МЕЃУНАРОДНО НИВО

7.1 Цели на заштита на животната средина на планскиот опфат

Согласно Уредбата за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина (Сл.весник бр.153/07), во членот 2, точка (д), се дефинирани барањата за информациите кои треба да ги содржи извештајот за стратегиска оцена на животната средина, а кои се однесуваат на целите на заштитата на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени предвид. Заради тоа, во овој извештај целите за заштита на животната средина се дефинирани со општи и посебни цели на стратешката оцена кои се прикажани во продолжение.

7.2. Општи и посебни цели на стратешката оцена

Општите цели на стратешката оцена на животната средина се дефинираат врз основа на барањата и целите на животната средина во други плански документи (поврзани со планскиот документ за кој се прави стратегиска оцена), целите на животната средина утврдени на национално ниво и цели на животната средина на релевантните секторски документи.

Општите цели главно се однесуваат на следниве области на животната средина: човеково здравје и население, социјален развој, почва, води, воздух и климатски промени, отпад, природни вредности, зачувување на биолошката разновидност, природни ресурси, културно историско наследство, институционален развој, економски развој.

Посебните цели пак претставуваат основа за процена на влијанието на планскиот документ врз животната средина. Тие обезбедуваат јасна слика за суштинските влијанија на планскиот документ врз животната средина и овозможуваат носење на соодветни одлуки кои се во функција на нејзина заштита.

Табела 9. Општи и посебни цели на СОЖС

Област на СОЖС	Општи цели на СОЖС	Посебни цели на СОЖС	Индикатори
Воздух и климатски промени	Заштита и унапредување на квалитетот на воздухот	- Идентификација и евиденција на извори на загадување	- Изработен Катастар на загадувачи
		- Намалување на емисии на загадувачки материи во воздухот	- Месечни мониторинг извештаи - Поставена локална мониторинг станица - % на нови зелени појаси
		- Намалување на користење на фосилни горива за загревање на домаќинствата и јавните установи	- % на енергија добиена од обновливи извори - Број на ново-проектирани и изградена енергетски ефикасни објекти - Број на инсталирани фотоволтаици и соларни панели - Број на согорувачки капацитети на фосилни горива (намален)
		- Примена на најдобри достапни техники во ново-планираните индустриски капацитети	- % на издадени Б интегрирани еколошки дозволи (со вклучени НДТ)
Води	Заштита и унапредување на квалитетот на водите	- Рационално користење на водата за пиење	- Должина на санирана водоводна мрежа, - Изградба на мрежа за техничка вода - Мерки за рационално користење на водата - % на потрошувачка на санитарна вода (месечни сметки)
		- Мониторинг на квалитетот на водите	- Број на земени мостри
		- Намалување на загадување на водите	- Резултати од микробиолошка и бактериолошка анализа на вода
		- Канализирање и засебно одведување на фекални и атмосферски води	- Инфраструктурен проект и соодветна техничка документација - Должина на изградена атмосферска и фекална канализациона мрежа
		- Третман и пречистување на отпадни води	- Изградена пречистителна станица за отпадни води - Број на производствени капацитети приклучени кон пречистителната станица
Почва	Заштита и унапредување на квалитетот на почвата	- Мониторинг на квалитетот на водите за наводнување	- Резултати од микробиолошка и бактериолошка анализа на вода
		- Третман и пречистување на отпадни	- Изградена пречистителна станица за отпадни води

		води	
		- Чистење на диви депонии	- Број на исчистени депонии и уредени зелени површини
		- Примена на добра земјоделска пракса и агро-еколошки мерки	- % на користење на еколошки горива (зелена нафта) - % на користење на пестициди и други хемиски материји
Управување со отпад	Одржливо управување со отпадот	- Намалување на количините на создаден и фрлен отпад	- Извештаи за постапување со отпад - Број на диви депонии (намален)
		- Селектирање и искористување на корисните состојки - Постапување со посебни видови отпад согласно законската регулатива	- % на селектиран отпад - Функционална локација за градежен шут - Воспоставување на централна компостара
		- Правилно управување и/или постапување со отпадот	- Исчистени диви депонии - Затворена општинска депонија
Биолошка разновидност и природно наследство	Заштита и одржување на првобитната состојба на биодиверзитетот	- Зачувување на биодиверзитет и избегнување на неповратни загуби	- Бесправна сеча на дрвја (намелена) - % на заштитно зеленило - Неконтролирано собирање на лековити билки и шумски плодови (намелена)
	Прогласување на нови заштитени подрачја	- Заштита на природните вредности и пределските карактеристики	- Превземени активности, извештаи и студии за валоризација за предложени подрачја за заштита на територијата на општината
Културно и историско наследство	Заштита на културно-историското наследство	- Заштита на спомениците на културата	- Процена на степен на зачуваност или оштетеност - Број на превземени мерки за реставарација согласно конзерваторските основи
		- Прогласување на нови споменици на културата	- % на превземени активности за заштита на недвижно културно наследство
		- Заштита на археолошки наоѓалишта	- Број на превземени мерки за заштита и реставарација согласно конзерваторските основи - Број на пријави на ново откриени археолошки локалитети
Човеково здравје	Постигнување на оптимални стандарди за чиста и здрава животна средина	- Подобрување на квалитетот на воздухот	- % на еколошки енергенси за загревање и енергија од обновливи извори - % на респираторни заголудања - податоци за надминување на ГВЕ - % на заштитно зеленило

		<ul style="list-style-type: none">- Подобрување на состојбата со управување со отпад	<ul style="list-style-type: none">- број на исчистени диви депонии- тренд на селектирање на отпад од страна на домаќинствата- подигање на јавната свест за селектирање на отпад и одлагање на локации наменети за таа намена- % на покриеност со комунални услуги (собирање на отпад)
		<ul style="list-style-type: none">- Обезбедување на доволни количини чиста и квалитетна вода за пиење	<ul style="list-style-type: none">- должина на реконструирана и изградена мрежа за снабдување со санитарна и техничка вода- должина на реконструирана и изградена атмосферска и фекална канализациона мрежа
Население	Подобрување на социо-економскиот стандард и квалитет на живот	<ul style="list-style-type: none">- Подобрување на економскиот статус на населението и намалување на иселувањето на младите	<ul style="list-style-type: none">- Отварање на нови работни места- Остварување на поголеми приходи- % на иселување на млади
		<ul style="list-style-type: none">- Подобрување на културен и социјален живот на населението	<ul style="list-style-type: none">- Изграден Младински Центар- Изграден Дом за пензионери- Број на изградени/реконструирани градинки, училишта и сл.- Број на изградени и уредени паркови, детски игралишта, спортски терени

8.0 ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

При изготвувањето на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина направена е анализа на веројатните влијанија при имплементација на ГУП за град Крива Паланка. Притоа, истите се детерминираат како влијанија кои позитивно се рефлектираат врз животната средина и оние кои предизвикуваат негативни ефекти врз нејзините медиуми и области.

Анализата подразбира разгледување на влијанијата на планскиот документ врз животната средина како целина и во поширок обем, од глобален, стратегиски аспект, без при тоа, да се разгледуваат поединечните плански и проектни содржини опфатени со Планот, од причина што тие ќе бидат основа за понатамошна разработка во рамка на блоковите кои ги дефинира ГУПот .

Во подоцнежната фаза на имплементација на Генералниот урбанистички план, т.е. при негова посредна примена преку понатамошна изработка и донесување на Детални урбанистички планови, Урбанистички проекти и оформување на услови за градба, како и преку изработка и реализација на главни проекти за улична мрежа, комунална инфраструктура и други програми и елаборати што произлегуваат како обврска од позитивните законски прописи, за секој поодделно ќе се изработува оцена на нивното влијание врз животната средина.

Гледано во целина, со имплементацијата на Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка не се очекуваат големи негативни влијанија врз животната средина, имајќи во предвид дека нацрт Генералниот урбанистички план на град Крива Паланка, плански период 2019-2029, не предвидува значителни промени во планскиот опфат од една страна и од друга страна поради карактерот на содржините каде доминантна класа на намена е А - домување.

Реализацијата на предвидениот Генерален урбанистички план за град Крива Паланка за кој се наменети овие услови за планирање на просторот, согласно определбите на Просторниот план на Република Македонија, треба да базира на принципите и стандардите за заштита на животната средина и одржлив економски развој, особено превенција и спречување на негативните влијанија на постојните и планирани производни и услужни дејности применувајќи ја релевантната законска регулатива.

8.1. Влијанија врз населението и човековото здравје

Со имплементација на планскиот документ се очекуваат позитивни долгорочни влијанија врз демографскиот развој на населението. Зголемувањето на производниот потенцијал, отворањето на нови работни места, истовремено заради атрактивноста на градот и привлекување на инвеститори во подолг временски период, како и зголемувањето на пазарниот потенцијал, развој на туризмот, ќе доведе до зголемување на нивото на животен стандард.

Во однос на човековото здравје на населението, не се очекуваат значителни негативни влијанија заради генералната определба на овој ГУП – развој на градот Крива Паланка во сите области на неговото функционирање, но со доследна заложба за заштита на животната средина и човековото здравје.

Во рамки на планскиот опфат, предвидена е наменска зона за група на класа на намена: Д – зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори, распоредени во

Д1 – парковско зеленило, Д2 – заштитно зеленило, Д3 – спорт и рекреација и Д4 – меморијални простори.

Со овој Генерален урбанистички план, покрај предвидените површини за зеленило, утврден е процент на озеленетост како однос помеѓу површината наменета за зеленило и вкупната површина на наменската зона. При понатамошната разработка на блоковите со Детални урбанистички планови, обврзно е да се планира минимален процент на озеленетост од 5% од доминантната наменска зона во рамки на блокот, зеленило кое може да се реализира во рамки на сите планирани наменски зони во рамки на блокот.

Во прилог на заштитата на животната средина и човековото здравје одат и предвидените класи на намена – доминантна класа е А - домување, објекти кои не ја загадуваат животната средина, хортикултурно уредување на населбите и сообраќајниците, доизградба на водоводни и канализациони мрежи, изградба на пречистителна станица, организирано управување со отпадот, користење на обновливи извори на енергија, поставување на хибридни панели и фотоволтаици на јавни институции и др.

Со тоа, можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површински и подземни води и воздухот) ќе се сведе на минимум, а со самото тоа и можноста за загрозување на човековото здравје.

Негативно влијание се очекува во фазата на изградба, односно изведување на активностите за реализација на поединечни инфраструктурни проекти, како што се реконструкција на патна мрежа, доизградба на мрежа за снабдување со санитарна и техничка вода, канализационите мрежи, пречистелната станица, изградба на стопански и производни капацитети (бензински станици, склади и сл). Во текот на изградбата се очекуваат времени и локални влијанија кои се резултат на појавата на емисии на прашина, емисија на издувни гасови од градежната механизација, бучава, итн. Овие влијанија се локализирани и временски ограничени, краткотрајни.

Во оперативната фаза не се очекуваат негативни влијанија освен од работата на стопанските и производните капацитети, бензински станици и сл (технички процеси, начин на загревање, создавање на отпад и сл.) кои влијанија ќе бидат предмет на оцена во понатамошната разработка на планската документација за блоковите во рамка на ГУП за град Крива Паланка.

За секој поедечен инфраструктурен или урбанистички проект ќе биде спроведена постапка за оцена на влијанијата врз животната средина (елаборат или студија во зависност од обемот и карактеристиките на проектот).

8.2. Влијанија врз квалитетот на воздухот

Краткотрајни и локализирани негативни влијанија се очекуваат во фазата на изградба на инфраструктурните проекти (реконструкција на патна мрежа, доизградба на мрежа за снабдување со санитарна и техничка вода, канализационите мрежи и пречистелната станица), кои се манифестираат преку појава на прашина при изведувањето на земјени и градежни активности, појава на издувни гасови од градежната механизација и транспортните возила, итн. Овие влијанија ќе бидат предмет на детална анализа при изработка на елаборатот за заштита на животната средина.

Во оперативната фаза треба да се земат предвид стационарните извори на загадување на воздухот, односно на согорувачките процеси при кои се создава топлинска енергија која се користи за загревање на станбените, комерцијалните и останатите непроизводни простории. Јавните објекти за затоплување во најголем дел користат мазут и нафта, а домаќинствата огревно дрво. Мал е процентот на користење на еколошки горива (пелети) или енергија произведена од обновливи извори на енергија.

Во фазата на изградба и оперативната фаза, влијанието врз квалитетот на воздухот од мобилните извори потребно е да се разгледува како од аспект на фреквенција на моторни возила, така и од аспект на предложените сообраќајни решенија дефинирани во овој ГУП. ГУП за град Крива Паланка предвидува воспоставување на сообраќаен систем кој ќе обезбеди безбедно, рационално и ефикасно движење на луѓе низ градот, односно модел со оптимални решенија во минимизирање на временско - трошковната дистанца.

8.3. Влијанија врз почвата

Во рамките на планскиот опфат – урбано подрачје, генерално е опфатено градежно изградено и неизградено земјиште, а помал дел земјоделско земјиште.

Зачувувањето, заштитата и рационалното користење на земјоделското земјиште е основна планска определба и главен предуслов за ефикасно остварување на производните и другите функции на земјоделството, а конфликтните ситуации кои ќе произлегуваат од развојот на другите стопански и општествени активности ќе се решаваат врз основа на критериуми за глобална општествено-економска рационалност и оправданост.

Во рамки на градежното земјиште за јавна употреба спаѓаат јавни и локални патишта со пратечки градби и инсталации, примарна и секундарна улична мрежа, јавни паркиралишта, велосипедски патеки, пешачки простори, улици и патеки. Овде спаѓаат и јавните градски паркови, зелени скверови, детски игралишта, јавно урбано зеленило, урбани парк-шуми, арборетуми, ботанички бавчи, градини, урбани ледини и тревнати терени.

Влијанијата врз почвата се однесуваат на активностите кои ќе бидат преземени во фазата на изградба, реализација на инфраструктурните проекти (расчистување на теренот, употреба на градежна механизација, евентуално несакано истекување на гориво и масла од градежната механизација итн.). Овие влијанија ќе бидат детално анализирани при изработката на соодветен елаборат за заштита на животната средина.

Во текот на оперативната фаза не се очекуваат негативни влијанија врз животната средина.

8.4. Влијанија врз квалитетот на водите

Во планскиот опфат се наоѓаат Крива Река и Дурачка Река. Влијанијата врз површинските води се можни од активностите кои ќе бидат преземени во текот на изградбата, односно реконструкцијата на патната мрежа, водоводната мрежа и канализационата мрежа и изградбата на пречистителната станица.

Нарушување на квалитетот на површинските и подземните води може да биде резултат на неправилно управување со отпад, како и од складирањето и

ракувањето со хемикалии, горива, масла, масти, суровини и др. во рамките на стопанските и индустриските капацитети.

Евентуални негативни влијанија се можни во случај на несреќни ситуации при кои би дошло до несакано излевање на лубриканти од возилата или хаварија при одржување на канализационите системи и пречистителната станица

Овие влијанија ќе бидат детално анализирани при изработката на соодветен елаборат или Студија за оцена на влијанијата врз животната средина.

8.5. Влијанија предизвикани од зголемена бучава

Со имплементација на ГУП за град Крива Паланка не се очекува значително зголемување на нивоата на бучавата врз животната средина.

Имено, анализите на состојбата со животната средина од аспект на бучава покажале дека главни извори на бучава во Крива Паланка се сообраќајот, бучавата од опрема за озвучување во угостителските и услужните дејности (кафулиња особено во ноќниот период) и бучавата генерирана при работењето на прозводните и стопанските капацитети.

Во фазата на изградба, појавата на зголемена бучава ќе биде резултат од работата на градежната механизација и транспортните возила. За секој поедечен инфраструктурен или урбанистички проект ќе биде спроведена постапка за оцена на влијанијата врз животната средина (елаборат или студија во зависност од обемот и карактеристиките на проектот).

Во оперативната фаза не се очекува зголемено ниво на бучава.

8.6. Влијанија предизвикани од создавањето на отпад

Негативните влијанија од создавањето на отпад ќе бидат најизразени во фазата на изградба, заради тоа што во оваа фаза ќе има значителни количини на создаден отпад (отпад од градење и рушење, вклучително и ископана земја). Голем дел од ископаната земја ќе биде повторно искористен за затрупување, а вишокот кој нема да биде искористен, ќе се депонира на претходно дефинирани одлагалишта. Овие влијанија ќе бидат од времен карактер и локализирани во блоковите каде ќе се реализира одреден проект.

Во оперативната фаза се очекува создавање на комунален отпад (од домаќинствата), комерцијален отпад (од стопанските капацитети) и биоразградлив отпад од расчистување на околната вегетација при редовното одржување на изградената инфраструктура.

Една од поголемите заложби на општина Крива Паланка е да се приклучи кон регионалниот концепт на управување со отпад.

8.7. Влијанија врз биодиверзитетот и природното наследство

Во пределот кој се наоѓа во рамките на планскиот опфат (градот Крива Паланка) не се евидентирани карактеристични видови од флора и фауна и карактеристични живеалишта поради тоа што станува за урбано (градско) подрачје кое што во голем дел е изградено.

Мал дел од планскиот опфат за реализација на ГУП за град Крива Паланка навлегува во граници на заштитеното подрачје – заштитен предел „Осоговски Планини“ и во подрачјето “Герман - Пчиња” кое е предложено за заштита како Емералд Подрачје.

Со реализацијата на предвидените активности согласно Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка можни се негативни влијанија врз флората и фауната кои се наоѓаат на просторот на планскиот опфат, заради можното деградирање на живеалиштата (расчистување на терен, сечење на дрвја и грмушки и сл) и прекинување на патеките на движење (поради движење на градежна механизација, возила, бучава, емисии на прашина и издувни гасови).

Негативните влијанија ќе бидат во рамките на планскиот опфат, ќе бидат локализирани и краткотрајни. Детално влијанијата ќе бидат разработени за секој инфраструктурен проект посебно (елаборат или студија за оцена на влијанијата врз животната средина).

Предвидените категории на парковско и заштитно зеленило како засебни намани, но и хортикултурно уредување и точно дефиниран процент на озеленетост во рамки на секоја поединечна парцела исто така ќе има голем удел во ублажување на негативните влијанија.

8.8. Влијанија врз културно-историското наследство

Согласно „Заштитно-конзерваторски основи за подрачјето на опфат на ГУП за град Крива Паланка“ изработени од страна на Националниот Конзерваторски центар - Скопје во границите на планскиот опфат на предметниот ГУП има заштитени добра кои претставуваат културно наследство (споменици на културата) и незаштитено недвижно добро кое заслужува да биде ставено под заштита.

Согласно Археолошката карта на Р. С. Македонија која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје на катастарската општина евидентиран е исто така археолошки локалитет.

Поради степеност на оштетеност на дел од објектите кои се недвижно добро и кои заслужуваат да бидат ставени под заштита, а се наоѓаат во рамки на планскиот опфат при изведување на градежни активности треба да се превземат сите неопходни мерки и да се направи детална процена на влијанијата врз објектите за секој поединечно или групирани, во зависност од локацијата каде ќе се реализираат активностите.

8.9. Влијанија врз пределот и пејсажот

При реализација на планскиот документ ГУП за град Крива Паланка не се очекуваат значителни влијанија и промени врз пределските и пејзажните карактеристики, од причина што планскиот опфат е изграден 60%, а се предвидува во најголем дел доизградба на објекти кои спаѓаат под класа на намена А – домување, а помал дел отпаѓа на мали и комерцијални дејности, јавни институции и стопански капацитети од типот на загадувачка индустрија.

Предвидените категории на парковско и заштитно зеленило како засебни намани, но и хортикултурно уредување и точно дефинираните процент на озеленетост во рамки

на секоја поединечна парцела исто така ќе има голем удел во ублажување на негативните влијанија.

8.10. Влијанија од несреќи и хаварии

Несреќи и хаварии кои можат да настанат при имплементација на ГУП за град Крива Паланка или при било кој плански документ се: појава на пожар, метеоролошки појави со карактеристики на елементарни непогоди, поплави, како и инциденти и хаварии предизвикани од најразлични дефекти и технолошки непогоди.

Природни катастрофи можат да бидат земјотресите, кои може да имаат катастрофални последици врз човекот и природата. Предметниот плански опфат за градот Крива Паланка се наоѓа во подрачје со VIII степени по Меркалиевата скала на очекувани земјотреси.

Како природна непогода или катастрофа претставуваат и поплавите и надоаѓањето на големи води, а од останатите метеоролошки појави кои може да имаат карактер на природни непогоди и катастрофи се: појава на град, луњени ветрови и магли.

Техничко-технолошки катастрофи, односно хаварии и несреќи може да се јават за време на работата на комерцијалните објекти и објектите од класа на намена Г - Производство, дистрибуција и сервиси. Поради тоа се препорачува изработка на план за управување со хаварии и несреќи кој ќе биде составен дел во елаборатот, односно студијата за влијание на проектот врз животната средина и здравјето на човекот.

Исто така несреќи и хаварии може да бидат предизвикани од воени разурнувања и природни катастрофи. Доколку во фазата на изградба на објектите се применат мерките дефинирани во нормативно-правната регулатива за заштита од земјотреси, поплави, воени разурнувања, заштита од пожар овие влијанија значително би се намалиле.

Влијанијата кои потекнуваат од несреќи и хаварии се оценуваат како неодредени и непредвидливи влијанија, со неодреден интензитет и времетраење.

8.11. Прекугранични влијанија

Имплементацијата на ГУП за град Крива Паланка и оперативните активности на предвидените дејности, нема да предизвикаат негативни прекугранични влијанија од аспект на животната средина, пред се заради видот на предвидените активности, како и предвидениот начин за избегнување на влијанијата врз медиумите од животната средина.

Разгледувано од економски аспект прекуграничните влијанија може да бидат позитивни, како резултат на можноста за активирање на овој простор кој е во непосредна близина со границата на Р. Бугарија што ќе допринесе за развој на туризмот и стопанството во поширок размер.

9.0 ПРЕДВИДЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА, НАМАЛУВАЊЕ И НЕУТРАЛИЗАЦИЈА НА НЕГАТИВНИТЕ ВЛИЈАНИЈА

Анализата на влијанијата врз животната средина, како превентива, има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина.

Овој Извештај за стратегиска оцена на животната средина има за цел да предложи соодветни мерки за намалување или ублажување на негативните влијанија од реализација на Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка, плански период 2019-2029 г.

Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина ќе бидат спречени или намалени, доколку при имплементација на предложените активности во ГУП или активностите кои ќе произлезат дополнително како конкретни проекти, бидат земен предвид мерките дефинирани во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и мерките кои ќе бидат дадени во поединечните извештаи за СОЖС на ниво на пониска планска документација или на ниво на проекти, низ студиите за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина за секој проект посебно.

Условите за планирање на просторот за изработка на Генерален урбанистички план за град Крива Паланка, општина Крива Паланка кои произлегуваат од Просторниот План на Република Македонија, посветуваат големо внимание на мерките за заштита на животната средина при реализирање на планските документи.

Одредби за спроведување на Просторниот план на Република Македонија кои треба да се почитуваат при изработката на Генералниот урбанистички план за градот Крива Паланка, општина Крива Паланка се:

- Воспоставување и одржување на Катастар за животната средина;
- Интегрирано спречување и контрола на загадувањето во индустрискиот и енергетскиот сектор и зголемување на ефикасноста на системите за пречистување кај евидентираниите загадувачи преку издавање на интегрирани еколошки дозволи;
- Управување со загадувањето на воздухот предизвикано од сообраќајот;
- Подобрување на квалитетот на површинските води со задолжителна изградба на станици за предтретман на индустриските отпадни води;
- Заштита на извориштата, бунарите и подземните води како потенцијал за водоснабдување со утврдување на заштитни зони;
- Рекултивација на деградирани површини, депонии за комунален цврст отпад и “диви” депонии во општината;
- Заштита на шумите во подрачјата покрај урбаните зони.

При изработката на ГУП за град Крива Паланка, општина Крива Паланка потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.

Мерки за заштита на животната средина кои треба да се превземат со цел да се обезбеди одржлив развој на анализираното подрачје со минимално негативно влијание врз медиумите и областите во животната средина:

- Да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности;

- Да се следи и контролира присуството на загадувачки материји во воздухот со цел да се одржи квалитетот на воздухот во граници на дозволените нивоа на емисии;
- Да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена;
- Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот;
- Да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина;
- Организирано управување со отпадот со цел да се минимизира негативното влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- Создавачот и/или поседувачот на отпадни материји и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина;
- Да се изведуваат енергетски ефикасни објекти и да се применуваат најдобри достапни технологии во процесот на производство.

9.1. Мерки за намалување на влијанијата врз населението и човековото здравје

Со имплементација на планскиот документ се очекуваат позитивни долгорочни влијанија врз демографскиот развој на населението од околината што ќе резултира со зголемување на животниот стандард на населението и намалување на миграцијата, како и позитивни влијанија во смисла на отворање на работни места за време на фазата на изградба, подобрување на условите за странски инвестиции и на условите за развој на туризмот во општината.

Во текот на изведбата на поединечните инфраструктурни објекти, предвидени со овој урбанистички план, се очекуваат краткотрајни и локални, незначителни влијанија.

Поради тоа се препорачува да се направи план на отпочнување и завршување на работите, да се внимава на работните дневни часови поради можноста за вознемиреност од бучава, да се користат нови машини технички исправни и помалку бучни. Потребно е земјените работи да се изведуваат во несušни периоди или при тоа да се попрскува земјиштето/градилиштето со вода, со цел да не дојде до намалување на квалитетот на воздухот со емисија на прашина и цврсти честички.

По реализацијата на инфраструктурните проекти и ставање на објектите во функција не се очекува негативно влијание врз човековото здравје.

Природата на планираните содржини во ГУП за град Крива Паланка, објекти за домување, а помал дел производствени капацитети од загадувачка индустрија и комерцијални и деловни активности, доследното спроведување на планските решенија за сообраќајната инфраструктура (појаси заштитно зеленило и хортикултурно уредување) и комуналната инфраструктура (изведба на водоводни и

канализациони мрежи со третман на отпадните води, организирано управување со отпадот и сл.), ќе бидат доволна гаранција за директна и индиректна заштита на човековото здравје.

Голем дел од класата на намена на ГУП за град Крива Паланка е предвиден за парковско и заштитно зеленило кое што ќе влијае позитивно на квалитетот на воздухот, пределските карактеристики и квалитетот на живот на населението во околината.

Конкретните мерки за намалување и ублажување на негативните влијанија врз човековото здравје ќе бидат презентирани при изработка на соодветните елаборати за заштита на животната средина и/или студии за оцена на влијанието на проектите врз животната средина.

9.2. Мерки за намалување на влијанијата врз воздухот

При имплементацијата на содржините предвидени во ГУП за град Крива Паланка, не се очекуваат значителни нарушувања на квалитетот на воздухот заради видот, природата и компатибилноста на планираните дејности согласно класите на намена (објекти за домување, мали комерцијални дејности, инфраструктура, стопански капацитети). Тие не спаѓаат во групата на директни и големи загадувачи на животната средина и човековото здравје.

Краткотрајни, локализирани и незначителни негативни влијанија се очекуваат во фазата на изведба на инфраструктурните проекти (емисија на прашина и издувни гасови од градежната механизација, зголемено ниво на бучва, генерирање на градежен шум итн.).

Во текот на изведбата на поединечните инфраструктурни објекти, потребно е да се примени добра градежна пракса, земјените работи да се изведуваат во несусни периоди или при тоа да се попрскува земјиштето/градилиштето со вода, за да се спречи емисија на прашина и цврсти честички во воздухот, покривање на транспортните возила при евентуалното транспортирање на земја за минимизација на емисии на прашина итн.

Во текот на изведбата на поединечните инфраструктурни објекти се препорачува користење на еколошки горива за градежната механизација, транспортните возила и превозните средства.

Во текот на изведбата на поединечните инфраструктурни објекти треба да се води сметка за заштитата и обновувањето на постоечкото зеленило во изобилство, негова замена со ново на местата каде има потреба од тоа и засадување на нови зелени површини. Во самиот ГУП е предвиден процент на озеленетост во рамки на секоја парцела и блок согласно класата на намена, кој треба да се почитува во понатамошната разработка и реализација на урбанистичката документација и инфраструктурни проекти.

Најголем дел од предвидените содржи во овој ГУП се објекти за домување, комерцијални и деловни објекти, производствени и стопански капацитети од типот на лесна и незагадувачка индустрија, па поради тоа уште во фазата на нивно проектирање потребно е да се води сметка за заштита на животната средина и енергетската криза. Објектите треба да се проектираат како енергетски ефикасни и да користат обновливи извори на енергија (сончеви колектори, фотоволтаици и сл.).

Производствените и стопански капацитети од типот на лесна и незагадувачка индустрија покрај тоа што треба да бидат енергетски ефикасни и треба да применуваат најдобри достапни технологии во процесот на производство.

Согласно мерките кои се предвидени во Условите за планирање на просторот за изработка на ГУП за град Крива Паланка, се препорачува:

- Воспоставување и одржување на Катастар за животната средина (загадувачи на воздухот и другите медиуми на животната средина);*
- Интегрирано спречување и контрола на загадувањето во индустрискиот и енергетскиот сектор и зголемување на ефикасноста на системите за пречистување кај евидентирани загадувачи преку издавање на интегрирани еколошки дозволи и нивна контрола;*
- Управување со загадување на воздухот предизвикано од сообраќајот;*

Конкретните мерки за ублажување на влијанијата врз квалитетот на воздухот, ќе се дефинираат во студиите/елaborатите за влијанијата врз животната средина за секој објект/инфраструктурен проект поединечно.

9.3. Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

Планскиот опфат претставува градско, урбано подрачје, кое во најголем дел е изградено. Влијанијата врз почвата се однесуваат на активностите кои ќе бидат преземени во фазата на изградба, реализација на инфраструктурните проекти (расчистување на теренот, употреба на градежна механизација, евентуално несакано истекување на гориво и масла од градежната механизација итн.).

Во време на изведбата на инфраструктурните проекти потребно е контролирано и внимателно отстранување на површинскиот слој од почвата, да не се вршат поголеми ископи од планираните, како и вишокот на земја да се искористи или да се врати и искористи за други цели.

Градежниот шут треба да се одлага на привремени депонии предвидени за таа намена кои после треба да се дислоцираат.

Горивата за градежната механизација, мастите и маслата за подмачкување треба да се чуваат прописно и да не се допушти нивно излевање во околината.

Превземање на активности со цел побрзо затворање на нестандартната депонија “Горна Лука”, санација и рекултивација на земјиштето согласно техничката документација која е веќе изготвена.

Мапирање и санација на напуштени индустриски контаминирани локалитети.

Санација на дивите депонии и губришта, рекултивирање на загадената почва и превземање на соодветни мерки за спречување на нивно повторно создавање.

Со оглед на тоа што релативно добар дел од населението се занимава со земјоделски активности, а во контекст на подобрување на квалитетот на почвата, потребна е контролирана употреба на пестициди и други хемикалии и примена на агро-еколошки мерки.

Имплементација на мерки против ерозија на земјиштето, преку примена на мерки за уредување и заштита на речните корита.

Поединечните конкретни мерки за спречување и намалување на влијанијата врз почвата ќе бидат дефинирани во елаборатите/студијата за оценка на влијанието врз животната средина за секој објект/инфраструктурен проект поединечно.

9.4. Мерки за намалување на влијанијата врз водите

Во планскиот опфат се наоѓаат Крива Река и Дурачка Река. Влијанијата врз површинските води се можни од активностите кои ќе бидат преземени во текот на изградбата, односно реконструкцијата на патната мрежа, водоводната мрежа и канализационата мрежа и изградбата на пречистителната станица.

Градежниот шут кој се создава во фазата на изведба треба да се одлага на привремени депонии предвидени за таа намена кои после треба да се дислоцираат, а кои ќе бидат доволно оддалечени од реките во планскиот опфат.

Горивата за градежната механизација, мастите и маслата за подмачкување треба да се чуваат прописно, на доволна оддалеченост од реките во планскиот опфат, како и да не се допушти нивно излевање во околината.

Превземање на активности со цел итно затворање на нестандартната депонија “Горна Лука“, која е класифицирана како депонија со висок ризик врз животната средина и здравјето на човекот. Истата е лоцирана, надвисната над Крива Река и постои опасност од еколошка катастрофа.

Согласно мерките кои се предвидени во Условите за планирање на просторот за изработка на ГУП за град Крива Паланка, се препорачува:

- Подобрување на квалитетот на површинските води со задолжителна изградба на станици за третман на индустриските отпадни води;
- Заштита на извориштата, бунарите и подземните води како потенцијал за водоснабдување со утврдување на заштитни зони;

Во рамки на ГУП за град Крива Паланка предвидено е доградба на фекална канализациона мрежа и колектори на местата каде нема и изградба на атмосферска канализација на територијата на планскиот опфат. Исто така предвидена е и изградба на пречистителна станица за отпадни води. Овие содржини ќе имаат позитивно влијание врз квалитетот на површинските и подземните води. Во деталните урбанистички планови и урбанистички проекти треба да биде извршено соодветно димензионирање, посебно на системите за водоснабдување и одведување на отпадни води (вклучително и атмосферски води) со проценетите норми за големи води.

Во оперативната фаза, по соодветниот третман на отпадни води, потребно е да се контролира нивниот квалитет пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот.

Согласно законодавството за животна средина, Законот за води и Програмата за животна средина за 2022 година на општина Крива Паланка, потребно е да се воспостави мониторинг на квалитетот на површинските води.

Потребно е континуирано чистење и уредување на речните корита на водотеците во градот Крива Паланка (Крива Река и Дурачка Река) и пороите со цел спречување на нивно излевање и намалување на последиците при поројни дождови. Во ГУПот е утврдена ширината на крајбрежниот појас на водотеците во планскиот опфат кој треба да се запази и примени како во планирањето на пониско ниво, така и во фазата на имплементација на планските документи.

Поединечните конкретни мерки за спречување и намалување на влијанијата врз површинските и подземни води ќе бидат дефинирани во елаборатите/студијата за оценка на влијанието врз животната средина за секој објект/инфраструктурен проект поединечно.

9.5. Мерки за намалување на влијанијата предизвикани од зголемена бучава

Зголемено ниво на бучава се очекува во периодот на градежните активности за реализација на инфраструктурните проекти кои ќе бидат дополнително изработени во рамки на секој блок од ГУПот, а ќе потекнува од градежната механизацијата и опремата која ќе се користи. Овие влијанија се оценуваат како локални и временни.

Генерално се препорачува спроведување на добра градежна пракса, редовен сервис на механизацијата, користење на технички исправни и помалку бучни машини.

Се препорачува подготовка и објавување на план на отпочнување и завршување на градежните активности.

Се препорачува да се внимава на работните дневни часови поради можноста за вознемиреност од бучава на населението (од 07.00-17.00).

Бидејќи станува збор за поголем плански опфат и спроведување на активности во различни подрачја, потребно е следење на нивото на бучава во текот на изведбените активности во согласност со Правилникот за граничните вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина.

Поединечните конкретни мерки за спречување и намалување на нивоата на бучава ќе бидат дефинирани во елаборатите/студијата за оценка на влијанието врз животната средина за секој објект/инфраструктурен проект поединечно.

9.6. Мерки за намалување на влијанијата од создадениот отпад

Создавање на отпад се очекува во фазата на изведба на инфраструктурните проекти и објектите согласно предвидената класа на намена и истото ќе биде временски ограничено и локализирано. Се очекува создавање на отпад од градење и рушење, вклучително и ископана земја и камења, како и биоразградлив, зелен отпад (гранки, трева, грмушки и сл).

Вишокот на ископана земја, камења и останат отпад класифициран како градежен шут треба да биде одложуван само на претходно дефинирани одлагалишта, кои по завршување на фазата на изградба ќе бидат соодветно згрижени од страна на јавното комунално претпријатие „Комуналец“ од Крива Паланка.

Општина Крива Паланка во Програмата за животна средина за 2022 година меѓу другото има поставено за цел определување локација за одложување на инертен

отпад за да се воведи контролирано одлагање на инертниот отпад и спречување на создавање на диви депонии. Се препорачува воспоставување на локацијата пред почеток на градежните активности и изведба на планираните содржини во ГУПот.

Една од неопходните мерки и цели кои се предвидени и во Програмата за животна средина за 2022 година на општина Крива Паланка е што побрзо приклучување кон коцептот и регионалниот систем за собирање, транспортирање и депонирање на отпад, кој подразбира затварање на високо ризичната и нестандартна општинска депонија и затварање на дивите депонии и ѓубришта, односно санација и рекултивација на земјиштето.

Се препорачува во периодот на реализација на ГУПот да се воведи систем на селекција на разните видови на отпад (хартија, ПЕТ амбалажа, стакло, батерии и отпад од електронска и електрична опрема) согласно законодавството за животна средина и позитивните практики за управување со отпад. Оваа активност исто така е дел од Програмата за животна средина за 2022 година на општина Крива Паланка.

Со оглед на тоа што голем дел од предвидените содржини во ГУП за град Крива Паланка во оперативната фаза се потенцијални создавачи на биоразградлив отпад, а согласно позитивните практики за управување со отпад и Правилникот за количество на биоразградливи состојки во отпадот што смее да се депонира на депонија за комунален отпад (предвидено е намалување до 75% на овие количини) и Програмата за животна средина за 2022 година на општина Крива Паланка потребно е што побрзо воспоставување на локација за централизирано биокомпостирање и нејзино ставање во функција.

Сите видови и количини на отпад кои ќе се генерираат при изведба на планираните објекти и содржини, како и мерките за постапување ќе бидат дефинирани во елаборатите/студијата за оценка на влијанието врз животната средина за секој објект/инфраструктурен проект поединечно.

9.7. Мерки за намалување на влијанијата врз биодиверзитетот и природното наследство

На локацијата на планскиот опфат не е идентификувано постоење на карактеристични видови од флора и фауна, ендемични, загрозени или реликтни видови, ниту пак карактеристични живеалишта. Мал дел од планскиот опфат навлегува во граници на заштитеното подрачје – заштитен предел „Осоговски Планини“ и во подрачјето “Герман - Пчиња” кое е предложено за заштита како Емералд Подрачје.

При реализацијата на предвидените активности согласно Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка можни се негативни влијанија врз флората и фауната кои се наоѓаат на просторот на планскиот опфат, заради можното деградирање на живеалиштата (расчистување на терен, сечење на дрвја и грмушки и сл) и прекинување на патеките на движење (поради движење на градежна механизација, возила, бучава, емисии на прашина и издувни гасови).

Воспоставување на заштитните зелени зони со висока и ниска вегетација и хортикултурно уредување во рамки на блоковите и согласно класите на намена ќе има позитивно влијание врз биодиверзитетот на овој простор.

Се препорачува примена на предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води и отпадот, со што индиректно ќе се ублажат негативните влијанија врз флората и фауната.

При реализација на предвидените содржини се препорачува избегнување на периодите на репродукција на различните видови при градежните активности.

Генерални мерки кои се предвидуваат за намалување на влијанијата врз биодиверзитетот и природното наследство се:

- Погolem ангажман и превземање активности за прогласување на нови заштитени подрачја (почнувајќи од веќе предложените, но и спроведување анализи за потенцијални нови);
- Подготовка на планови и програми за управување со заштитените подрачја;
- Едукативни активности за зачувување, заштита и промоција на заштитените подрачја;
- Пошумување и заштита на шумите, забрана за бесправно сечење на шумите и засилена контрола на шумска полиција,
- Организирање кампањи за подигање на свеста кај населението за одржливо управување со природните ресурси;

Условите за планирање на просторот за изработка на ГУП за град Крива Паланка, потенцираат дека особено внимание при заштита на природата, треба да се посвети на начинот, видот и обемот на изградбата што се предвидува во заштитените простори, а со цел:

- Оптимална заштита на просторите со исклучителна вредност;
- Зачувување и обновување на постојната биолошка и пределска разновидност во состојба на природна рамнотежа;
- Обезбедување на одржливо користење на природното наследство во интерес на сегашниот и идниот развој, без значително нарушување на природната рамнотежа;
- Спречување на штетните активности на физички и правни лица и нарушувања во природата како последица на технолошкиот развој и извршување на дејности;
- Рационална изградба на планските решенија за инфраструктурата;

Доколку при изработката на Генералниот урбанистички план за градот Крива Паланка или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување на природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;

- *Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;*
- *Почитување на начелата за заштита на природата согласно Законот за заштита на природата.*

Поединечните конкретни мерки за спречување и намалување на влијанијата врз биодиверзитетот и природното наследство ќе бидат дефинирани во елаборатите/студијата за оценка на влијанието врз животната средина за секој објект/инфраструктурен проект поединечно.

9.8. Мерки за намалување на влијанијата врз културно-историското наследство

Согласно „Заштитно-конзерваторски основи за подрачјето на опфат на ГУП за град Крива Паланка“ во границите на планскиот опфат на предметниот ГУП има заштитени добра кои претставуваат културно наследство (споменици на културата) и незаштитено недвижно добро кое заслужува да биде ставено под заштита. Согласно Археолошката карта на Р. С. Македонија на анализираното подрачје на катастарската општина евидентиран е и археолошки локалитет.

За подрачјето на опфат на ГУП и ЗКО што припаѓа на определената зона на заштита, се утврдуваат следните параметри за заштита:

- *Почитување на историската локација на која се наоѓа културното добро и неговите карактеристики, задржување на конфигурацијата на теренот и постојната улична мрежа кон заштитените добра, партерно уредување и обработка на дворните простори со цел да се овозможи несметана комуникација и физички пристап до културните добра;*
- *При изработка и ревизија на проектна документација за градење, особено при изработка и стручна контрола на конзерваторските проекти, да се внимава на проектните решенија што се однесуваат на габаритот, катноста, односно висината, конструктивниот систем, типот на кровот и кровниот покривач, изгледот на фасадите со сите карактеристични архитектонски елементи, ликовните содржини, материјалите што треба да бидат употребени и техниката на изведба особено ако со нив може да се наруши автентичноста или интегритетот на доброто или амбиентот во заштитеното подрачје;*
- *Обезбедување на простор за слободни и квалитетни визури како кон силуетата на автентичните остатоци од Старата тврдина, така и за непречен пристап до нејзините видни остатоци;*
- *Задржување на градежниот фонд од постојните градби, дозволување градежни работи од аспект на санациони интервенции за подобрување на нивната физичка состојба, како и фасадни интервенции за финален третман на нивниот надворешен изглед;*
- *На празните локации во одредени контактни зони се дозволува изградба на нови објекти со висина и габарит кој би бил усогласен со висината на заштитените недвижни добра, да се почитува конфигурацијата на теренот за обезбедување непречени визури и усогласување на архитектонскиот израз на новите објекти со општиот амбиент на постојните/изградените;*
- *Во зоните каде се регистрирани последователни објекти во низа кои формираат амбиентални делови од уличната фасада, се наметнува обврска за почитување на параметрите од објектите со зачувана автентичност;*

- Катноста и височината на објектите, да се утврдат како резултат на сеопфатни анализи и прилагодување кон општиот амбиент и просторните репери дефинирани со регистрираните објекти со предложената валоризација и ревалоризација;
- Зачувување на урбаната матрица во одредени зони, особено на улицата Маршал Тито (Старата чаршија) и делови од подрачјето на преостанатите поединечни валоризирани и ревалоризирани објекти;
- Постоечките отворени површини кои се користат како паркинзи или парковски зони, треба да се задржат и во идните планови, заради обезбедување на непречени визури кон архитектонските репери;
- Пред издавањето на одобрение за градење според општите прописи за градење, за дејства на посегание со кои може да се наруши интегритетот на целина или на кој било нејзин составен дел (доградба, надградба, реконструкција, адаптација, пренамена и сл.), задолжително се обезбедува соодветно одобрение или согласност од органот на државната управа надлежен за заштита на недвижното културно наследство (УЗКН);
- Работите на непосредна заштита за кои не е потребно одобрение за градење, може да се изведуваат единствено врз основа на уредно конзерваторско одобрение, издадено според прописите за заштита на културното наследство;
- Работите на непосредна заштита на градба во контактната зона, која нема статус на поединечно заштитено добро, се вршат врз основа на конзерваторско мислење издадено од надлежната јавна установа за заштита (НУ Национален конзерваторски центар- Скопје).

Доколку при реализацијата на Генралниот урбанистички план и при неговото спроведување со Детални урбанистички планови и/или Урбанистички проекти се дојде до откривање на објекти, односно предмети (целосно зачувани фрагменти) од материјалната култура на Република Северна Македонија, треба да се постапи во согласност со одредбите според Член 65 од Законот за заштита на културното наследство, односно изведувачот е должен:

- Да го пријави откритието според Член 129 став 2 од Законот и да ги предаде откриените предмети при нивното пријавување, а до предавањето да преземе мерки кои се нужни за да не пропаднат и да не се оштетат или да се отуѓат, како и да ги даде сите релевантни податоци во врска со местото и положбата на предметите во времето на откривањето и за околностите под кои тоа е направено.
- Да ги запре градежните активности и да го обезбеди наоѓалиштето од евентуално оштетување и уништување, како и од неовластен пристап
- Да ги зачува откриените предмети на местото и во состојбата во која се најдени.

Поединечните конкретни мерки за спречување и намалување на влијанијата врз културно-историското наследство ќе бидат дефинирани во елаборатите/студијата за оценка на влијанието врз животната средина за секој објект/инфраструктурен проект поединечно.

9.9. Мерки за намалување на влијанијата врз пределот и пејсажот

При реализација на планскиот документ ГУП за град Крива Паланка не се очекуваат значителни влијанија и промени врз пределските и пејзажните карактеристики, од причина што планскиот опфат е изграден 60%, а се предвидува во најголем дел

доизградба на објекти кои спаѓаат под класа на намена А – домување, а помал дел отпаѓа на мали и комерцијални дејности, јавни институции и стопански капацитети од типот на загадувачка индустрија. Предвидените категории на парковско и заштитно зеленило како засебни намани, но и хортикултурно уредување и точно дефинираниот процент на озеленетост во рамки на секоја поединечна парцела исто така ќе има голем удел во ублажување на негативните влијанија.

Мерките за намалување на влијанијата од нарушување на пределот од фазата на изградба, главно вклучуваат мерки и постапки на добра градежна пракса.

Линиското зеленило долж примарната и секундарната сообраќајна мрежа, се препорачува да биде од следните видови кои се најзастапени во урбани средини и апсорбираат голем процент од загадувачките емисии:

- *Acer platanoides, Acer pseudoplatanus – Јавор,*
- *Betula penddula – Бреза,*
- *Fraxinus ornus, Fraxinus excelsior – Јасен,*
- *Platanus orientalis – Платан,*
- *Thuja smaragd – Туја,*
- *Magnolia grandiflora – Магнолија,*
- *Catalpa bignoniodes – Каталпа.*

Како дополнување на високото зеленило, ниското зеленило кое допринесува за градскиот амбиент, за урбани средини се препорачуваат следните видови:

- *Euonymus alatus, Euonymus europaea – Евонимус;*
- *Buxus sempervirens – Буксус;*
- *Forsythia suspensa, Forsythia intermedia – Форсиција;*
- *Taxus baccata – Туца.*

Поединечните конкретни мерки за спречување и намалување на влијанијата врз предлот и пејзажните карактеристики ќе бидат дефинирани во елаборатите/студијата за оценка на влијанието врз животната средина за секој објект/инфраструктурен проект поединечно.

9.10. Мерки за заштита и спасување

Мерките за заштита и спасување, вклучителни и заштита од несреќа и хаварији преставуваат урбанистички мерки за заштита на опфатот од неповолни фактори и нивното негативно влијание на животната и работната средина.

Согласно Законот за заштита и спасување, Законот за пожарникарство, Закон за одбрана, Закон за управување со кризи и другите релевантни закони и подзаконски акти, задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување.

Во планската документација за ГУП за град Крива Паланка опфатени се и треба да се почитуваат (и применуваат доколку има потреба) предвидените урбанистичко-технички и хуманитарни мерки за заштита и спасување:

Урбанистичко-технички мерки:

- засолнување
- заштита и спасување од поплави
- заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материји
- заштита од неексплодирани убојни и други експлозивни средства
- заштита и спасување од урнатини
- заштита и спасување од техничко-технолошки несреќи

- *спасување од сообраќајни несреќи*

Хуманитарни мерки:

- *евакуација*
- *згрижување на загрозеното и настраданото население*
- *радиолошка, хемиска и биолошка заштита*
- *прва медицинска помош*
- *заштита и спасување на животни и производи од животинско потекло*
- *заштита и спасување на растенија и производи од растително потекло*
- *асанација на теренот*

При понатамошната изработка на Планско-проектна документација од пониско ниво како и при изградба на градбите, мерките за заштита и спасување задолжително треба да се разработуваат детално и истите да се вградат, согласно Член 7 од Уредбата за начинот на применување на мерки за заштита и спасување, при планирањето и уредувањето на просторот и населбите, во проектите и при изградба на објектите, како и учество во технички прегледи.

Мерките за заштита и спасување се однесуваат и на заштита од природни непогоди и други несреќи, во мир и во војна и од воени дејствија.

Табела 10. Анализа на можните влијанија и мерки за нивно ублажување

Фактор/ СОЖС област	Директни влијанија	Индиректни Влијанија	Кумулативни Влијанија	Ефект	Времетраење	Мерки за ублажување на влијанијата
Население и здравјето на луѓето	<u>Фаза на изградба</u> Во фазата на изведба на инфраструктурните проекти можни се: - емисии на прашина, - емисија на издувни гасови од градежната механизација, - зголемено ниво на бучава,	Има	Изведба на планирани објекти и инфраструктура во планскиот опфат	Незначителни негативни влијанија кои ќе бидат подетално утврдени со студија за ОВЖС	Краткорочни	- Примена на мерките предвидени во планската документација и Условите за планирање на просторот - Примена на мерките предложени од експертскиот тим - План за почеток и крај на работите - Ограничување на работата во дневните часови - Употреба на технички исправна и помалку бучна опрема
	<u>Оперативна фаза</u> Не се очекуваат негативни влијанија поради карактерот на објектите. Евентуални негативни влијанија би биле: - намалување на квалитетот на воздухот поради загревање на домаќинствата со фосилни горива Позитивни социо-економки влијанија: - креирање на нови работни места - подобрен животен стандард - подобрен социјален и културен развој	Има	Загадувачки емисии од повеќе објекти	Незначителни негативни влијанија кои ќе бидат подетално утврдени со студија за ОВЖС Позитивни социо-економки влијанија:	Долгорочни Долгорочни	- Да не се гради во премногу сушни и ветровити периоди - Да се попрскува земјиштето/градилиштето со вода, за да не дојде до загадување на воздухот со прашина и цврсти честички - Ограничување на брзината и фреквенцијата на транспортните возила - Запазување на предвидениот % на озеленетост во рамки на блоковите и парцелите - Употреба на еколошки енергенси и енергија произведена од обновливи извори на енергија (соларни панели, фотоволтаици) - Проектирање и изградба на енергетски ефикасни објекти - Примена на мерките кои ќе бидат утврдени при изработка на студијата за ОВЖС
Воздух	<u>Фаза на изградба</u> - појава на прашина при изведувањето на земјени и градежни	Има	Изведба на планирани објекти и инфраструктура	Незначителни негативни влијанија кои ќе бидат	Краткорочни	- Примена на мерките предвидени во планската документација и Условите за планирање на просторот;

	<p>активности</p> <ul style="list-style-type: none"> - појава на издувни гасови од градежната механизација и транспортните возила 		во планскиот опфат	подетално утврдени со елаборати или Студија за ОВЖС		<ul style="list-style-type: none"> - Примена на мерките предложени од експертскиот тим; - План за управување со градежни активности и примена на добра градежна практика; - Користење на обновливи извори на енергија (пр. сончеви колектори, фотоволтаици); - Користење на еколошки горива (за транспортните средства и градежната механизација); - Заштита и обновување на постоечкото зеленило и почитување на планираниот % на озеленување; - Воспоставување и одржување на Катастар за животната средина (загадувачи на воздухот и другите медиуми на животната средина); - Следење на концентрациите на загадувачки супстанции согласно пропишаните гранични вредности за емисии во воздух во националното законодавство. - Управување со загадување од сообраќајот; - Примена на мерките кои ќе бидат утврдени при изработка на студијата за ОВЖС
	<p><u>Оперативна фаза</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - емисии од загревање на домаќинствата и јавните објекти - издувни гасови од производствени процеси на стопански и индустриски капацитети 	Има	Загадувачки емисии од повеќе објекти	Незначителни негативни влијанија	Догорочни	
Почва	<p><u>Фаза на изградба</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - нарушување на квалитетот на почвата при неправилно ракување и одлагање на цврст отпад (градежен шут) - нарушување на површинскиот слој и геолошките карактеристики на почвата 	Има	Изведба на планирани објекти и инфраструктура во планскиот опфат	Незначителни негативни влијанија кои ќе бидат подетално утврдени со елаборат или студија за ОВЖС	Долгорочни	<ul style="list-style-type: none"> - Примена на мерките предвидени во планската документација и Условите за планирање на просторот, - Примена на мерките предложени од експертскиот тим - Контролирано и внимателно отстранување на површинскиот слој од почвата - Вишокот на земја да се искористи доколку е можно за друга намена - Градежниот шут да се одлага на привремени депонии предвидени за таа намена кои после треба да се дислоцираат - Горивата за градежната механизација,
	<p><u>Оперативна фаза</u></p>	Нема	Нема	Незначителни	Долгорочни	

	<ul style="list-style-type: none"> - нарушување на квалитетот на почвата при неправилно ракување и одлагање на цврст комунален отпад - неконтролирана употреба на пестициди и други хемикалии 			негативни влијанија		<p>мастите и маслата за подмачкување треба да се чуваат прописно и да не се допушти нивно излевање во околината</p> <ul style="list-style-type: none"> - Санација на дивите депонии, рекултивирање на загадената почва и превземање на соодветни мерки за спречување на нивно повторно создавање - Контролирана употреба на пестициди и други хемикалии и примена на агро-еколошки мерки - Мерки за уредување и заштита на речните корита. - Почитување на утврдениот процент на озеленување во рамки на блоковите и парцелите - Заштита на постоечкото, обнова и поставување на ново заштитно зеленило - Примена на мерките кои ќе бидат утврдени при изработка на студијата за ОВЖС
Вода и водни ресурси	<p><u>Фаза на изградба</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - активности за чистење и уредување на речните корита (Крива Река, Дурачка Река и други водотеци и порои) - неправилно одлагање на градежниот шут во близина на водните тела - инцидентни истекувања на опасни материји (масла, горива) 	Има	Изведба на планирани објекти и инфраструктура во планскиот опфат	Негативни влијанија кои ќе бидат подетално утврдени со студија за ОВЖС	Краткорочни	<ul style="list-style-type: none"> - Примена на мерките предвидени во планската документација и Условите за планирање на просторот, - Примена на мерките предложени од експертскиот тим - Внимателно ракување со пакувањата со горива и масла - Рационално користење на водата за сите примени во рамки на планскиот опфат; - Редовна контрола на квалитетот на подземните води и пречистената вода; - Мониторинг на квалитетот на површинските води - Континуирано чистење и уредување на речните корита на водотеците согласно препораките во техничката документација - Примена на мерките кои ќе бидат утврдени
	<p><u>Оперативна фаза</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - неправилно ракување и управување со цврст отпад 	Има	Има	Незначителни негативни влијанија	Краткорочни	<ul style="list-style-type: none"> - Примена на мерките кои ќе бидат утврдени

	<ul style="list-style-type: none"> - испуштање на индустриски отпадни води без претходен третман во реципиентите - хаварији/дефекти на системите за одведување и третман на отпадни води 					при изработка на студијата за ОВЖС
Бучава	<u>Фаза на изградба</u> Појавата на зголемена бучава ќе биде од: <ul style="list-style-type: none"> - работата на градежната механизација и транспортните возила 	Нема	Нема	Незначителни негативни влијанија кои ќе бидат подетално утврдени со елаборат или студија за ОВЖС	Краткорочни	<ul style="list-style-type: none"> - Примена на мерките предвидени во планската документација и Условите за планирање на просторот, - Примена на мерките предложени од експертскиот тим - Подготовка и објавување на план на отпочнување и завршување на работите, во најголем дел градежните активности да бидат вон сезона;
	<u>Оперативна фаза</u> Не се очекуваат негативни влијанија	Нема	Нема	Нема	Нема	<ul style="list-style-type: none"> - Да се внимава на работните дневни часови поради можноста за вознемиреност од бучава (од 07.00-17.00); - Да се користат нови машини технички исправни и помалку бучни; - Постоечката и предвидената површина со заштитно зеленило во значителна мера може да придонесе за заштита и намалување на влијанијата од бучавата; - Примена на мерките кои ќе бидат утврдени при изработка на студијата за ОВЖС
Управување со отпад	<u>Фаза на изградба</u> <ul style="list-style-type: none"> - отпад (отпад од градење и рушење, вклучително и ископана земја) и гранки, грмушки и трева 	Нема	Нема	Незначителни негативни влијанија кои ќе бидат подетално утврдени со елаборат или студија за	Краткотрајни	<ul style="list-style-type: none"> - Примена на мерките предвидени во планската документација и Условите за планирање на просторот, - Примена на мерките предложени од експертскиот тим - Контролирано одлагање на градежен шут на приврени локации за таа намена

				ОВЖС		
	<u>Оперативна фаза</u> - комунален отпад (од домаќинствата), - комерцијален отпад (од стопанските капацитети) - биоразградлив отпад од расчистување на околната вегетација при редовното одржување на изградената инфраструктура	Нема	Нема	Незначителни негативни влијанија кои ќе бидат подетално утврдени со елаборат или студија за ОВЖС	Долготрајни	<ul style="list-style-type: none"> - Воспоставување на функционална локација за одложување на инертен отпад - Ископаниот материјал доколку е можно треба да биде повторно употребен - Склучување Договор со овластени компании за собирање, транспорт и третман на различни видови на отпад кои ќе се генерираат во фазата на изградба - Активности за поскоро воспоставување на регионален концепт на управување со отпад - Затварање на високо ризичната и нестандартна општинска депонија и затварање на дивите депонии и губришта, односно санација и рекултивација на земјиштето - Воспоставување функционален систем на селекција на разните видови на отпад (хартија, ПЕТ амбалажа, стакло, батерии и отпад од електронска и електрична опрема) - Воспоставување на локација за централизирано биокомпостирање и нејзино ставање во функција. - Примена на мерките кои ќе бидат утврдени при изработка на студијата за ОВЖС
Биодиверзитет и природно наследство	<u>Фаза на изградба</u> - деградирање на живеалиштата при расчистување на терен, сечење на дрвја и грмушки и сл - прекинување на патеките на движење поради градежна механизација, возила	Нема	Изведба на планирани објекти и инфраструктура во планскиот опфат	Незначителни негативни влијанија кои ќе бидат подетално утврдени со студија за ОВЖС	Краткорочни	<ul style="list-style-type: none"> - Примена на мерките предвидени во планската документација и Условите за планирање на просторот, - Примена на мерките предложени од експертскиот тим - Воспоставување на заштитни зелени зони со висока и ниска вегетација и хортикултурно уредување во рамки на блоковите и согласно класите на намена ќе има позитивно влијание врз биодиверзитетот на овој простор. - Избегнување на периодите на репродукција
	<u>Оперативна фаза</u> Во оперативната фаза од планираните содржини не	Нема	Нема	Нема	Нема	

	<p>се очекуваат негативни влијанија.</p> <p>Можни негативни антропогени влијанија може да бидат:</p> <ul style="list-style-type: none">- Неконтролирана сеча на шумите- Шумски пожари- Неконтролирано собирање на шумски плодови и лековити билки					<p>на различните видови при градежните активности</p> <ul style="list-style-type: none">- Прогласување на нови заштитени подрачја (почнувајќи од веќе предложените, но и спроведување анализи за потенцијални нови)- Подготовка на планови и програми за управување со заштитените подрачја;- Едукативни активности за зачувување, заштита и промоција на заштитените подрачја;- Пошумување и заштита на шумите,- Забрана за бесправно сечење на шумите и засилена контрола на шумска полиција,- Организирање кампањи за подигање на свеста кај населението за одржливо управување со природните ресурси;- Примена на мерките кои ќе бидат утврдени при изработка на студијата за ОВЖС
Културно-историско наследство	<p>Фаза на изградба</p> <p>Во рамки на планскиот опфат се евидентирани културно-историски споменици и археолошки локалитети.</p> <p>При изведување на градежни активности треба да се превземат сите неопходни мерки и да се направи детална процена на влијанијата врз објектите за секој поединечно или групирани, во зависност од локацијата каде ќе се реализираат активностите.</p>	Нема	Нема	Незначителни негативни влијанија	Долгорочни	<ul style="list-style-type: none">- Примена на мерките предвидени во планската документација и Условите за планирање на просторот доколку се најде на археолошки наоѓалишта- Примена на мерките предложени од експертскиот тим- Проектните решенија за сите плански содржини да се изработуваат во согласност со конзерваторските основи- Доколку при реализацијата на одредени содржини се дојде до откривање на објекти, треба да се стопираат градежните работи и да се постапи постапи во согласност со Законот за заштита на културното наследство,- Примена на мерките кои ќе бидат утврдени при изработка на студијата за ОВЖС

	<u>Оперативна фаза</u> Не се очекуваат влијанија	Нема	Нема	Нема	Нема	
Несреќи и хаварији	<u>Фаза на изградба</u> Негативни влијанија врз сите медиуми и области на животната средина	Не може да се предвидат	Не може да се предвидат	Не може да се предвидат	Не може да се предвидат	<ul style="list-style-type: none">- Примена на мерките предвидени во планската документација и Условите за планирање на просторот, а кои се во согласност со Законот за заштита и спасување- Мерки за заштита и спасување- Заштита и спасување од урнатини- Мерки за заштита од поплави- Мерки за заштита од пожар- Мерки за заштита од технолошки катастрофи- Во случај на дефект во некои од производствените капацитети операторот во најкраток можен рок треба да ги намали или прекине операциите веднаш да го извести надлежниот орган.- Операторите треба да изготват планови за вонредни состојби (внатрешни)
	<u>Оперативна фаза</u> Не може да се предвидат					

10.0 АЛТЕРНАТИВИ

При изработката на плански документи со кои се предвидува уредување на простори наменети за изведување на проекти се врши анализа на алтернативни решенија од аспект на избрана локација, нејзината намена, економската оправданост и финансиските можности со цел да се изнајде најдоброто решение кое ќе придонесе за максимална можна заштита на животната средина.

Врз основа на извршените анализи за степенот на реализација на претходниот Генерален урбанистички план за град Крива Паланка, плански период 2011–2021 година и покренување на иницијативата за изработка на нов Генерален урбанистички план на град Крива Паланка, плански период 2019–2029 година од страна на нарачателот на планот, дефинирани се неколку начелни определби преточени во Планската програма:

- усогласување на планските решенија и поставки со одредбите на Законот за просторно и урбанистичко планирање и други релевантни закони и подзаконски акти, кои беа донесени во изминатиот период после донесувањето на претходниот ГУП за град Крива Паланка;
- планско усогласување на основниот документ за просторниот развој на градот со промените во просторната матрица настанати во истиот период;
- преиспитување на актуелните развојни потреби на градот и вградување на современи урбанистички и планерски принципи;
- синхронизирање на просторниот развој на градот со развојниот концепт на системот на градските центри дефиниран со Просторен план на Република Македонија;
- поставување на стратешки цели на долгорочен развој во согласност со новата општествено економска конфигурација и потребите на пазарното стопанство, како одговор на реалните потреби на стопанските и социјални побарувања;

Со предложеното решение се задржува намената предвидената со стариот ГУП, при што особено е водена сметка за максимално почитување на можностите и ограничувањата што ги нуди топографијата на теренот.

Пристапот кон идниот урбан развој, кој подразбира еколошки, економски, социјални и културни аспекти на градовите е присутен во комплксот на целите и комплементарноста на стратегиите на развојот на градот.

Развојниот модел на град Крива Паланка во идниот период подразбира:

- економски, социјални и културни аспекти на развој;
- рамномерен развој на форми на содржини и функции;
- минимизирање на временско-трошковна дистанца во однос стан-работа и стан-задоволување на останатите потреби на градот;
- намалување на загадувањето;
- урбана обнова и реконструкција на градското подрачје;
- обнова и реконструкција на индустриската зона со воведување на еко-технологија;
- воведување на “зелени коридори” по ободот на градот

При изработката на новиот ГУП од страна на Изработувачот (Агенција за планирање на просторот) и Нарачателот (Општина Крива Паланка) на Планот разгледувани се повеќе алтернативни плански решенија за секоја од областите на Планот,

запазувајќи ги притоа генералните смерници насочени кон остварување на главните цели на овој Плански документ, а тоа се:

1. Цели поврзани со основните особености на идниот територијален развој и проширувањето на градот (граница на планскиот опфат која претставува граница на градот и граници на блоковите). Со ова ќе се контролира просторното ширење на градот и заштитата на природните ресурси во границите на планскиот опфат.
2. Цели поврзани со организација на просторните целини (граница на блоковите и граници на планските опфати на постоечката урбанистичка планска документација со кои се разработува и спроведува Генералниот урбанистички план).
3. Цели поврзани со лоцирањето и меѓусебната релација на наменските содржини (граница на зони според намената на земјиштето; дефиниција на наменска употреба на површините, како и на општите и посебните услови за просторен развој, режим на градење и користење на градбите; просторна диспозиција на земјиштето за изградба на градби од јавен интерес плански услови за детално планирање). Тоа значи да се вклопат и меѓусебно дополнат различните класи на намени со почитување на нивните особености, елиминирање на нивното меѓусебно негативно влијание и поттикнување на нивно комбинирање во мешани наменски зони кога станува збор за компатибилни намени.
4. Цели поврзани со организацијата на сообраќајната и комуналната инфраструктура (елементи за обликување на примарната сообраќајна мрежа со нивелманско решение; регулациски линии на примарната сообраќајна мрежа и површини за јавна употреба од градско значење и плански решенија на водовите и градбите на сите градски инфраструктури). Ова подразбира оформување на сообраќаен систем кој ќе обезбеди безбедно, рационално и ефикасно движење на луѓе и добра низ градот, како и оформување на рационален и ефикасен систем на комунална инфраструктура кој ќе го зголеми опфатот и ќе го подигне нивото на опслужување со системите на комуналната инфраструктура.
5. Цели поврзани со квалитетот на животната средина (стратешка проценка на влијанијата врз животната средина и мерки за заштита и спасување), т.е. создавање на квалитетна и безбедна животна средина преку контрола на процесите на деградација на природната и создадената средина како и поттикнување на нејзиното унапредување.
6. Цели поврзани со сочувување и афирмација на природните вредности и вредностите на недвижното културно наследство (услови и параметри за заштита на природните и културните наследени вредности како фактор на одржлив општествен развој). Во процесот на реализација на урбанистичките плански решенија на ГУП-от на град Крива Паланка, при изработката и донесувањето на урбанистичката планска документација на пониско ниво, се остава можност за разгледувањето на алтернативни решенија на ниво на класите на намена и компатибилните класи на намена, задржувајќи ги основните содржини планирани во опфатот, притоа, доследно придржувајќи се кон законската регулатива од областа на заштитата на животната средина. Исто така се предлага воведување на cost benefit анализи за оценка на ефикасноста и ефективноста на планските решенија што се предлагаат. Со тоа ќе се воспостави механизам за валоризација на секое урбанистичко решение пред донесувањето на одлуката на градската и општинска власт за негова реализација.

Пред донесување и почеток на имплементација на ГУП за град Крива Паланка, а во пресрет на целите на стратегиската оценка на животната средина, покрај мерките за намалување на значајните влијанија врз животната средина, од страна на експертскиот тим се препорачуваат неколку алтернативи кон веќе понудените решенија:

- Се предлага општината во рамки на овој ГУП, но и преку дополнителни урбанистички планови и проекти да го поттикне проектирањето на енергетски ефикасни објекти
- Се предлага општината во рамки на овој ГУП, но и преку дополнителни урбанистички планови и проекти да дефинира локации поставување на фотоволтаични (соларни) панели на земјишта кои се со пониска бонитетна класа (не треба да се поставуваат на земјоделски земјишта)
- Се предлага сите нестанбени единици поголеми од 1000 квадратни метри да вклучат опрема за производство на енергија од обновливи ресурси којшто ќе обезбеди најмалку 10% од предвидените енергетски потреби.
- Да се направат анализи и физибилити студии за користење и на други обновливи извори на енергија покрај сонцето (ветар, геотермални води и сл)
- Примена на одржливи технички решенија кои подразбираат намалена потрошувачка на вода, енергија и сировини (најдобри достапни техники согласно концептот на интегрирано спречување и контрола на загадувањето, за производните капацитети)
- Намалување на создавање на отпад и искористување на неговите корисни состојки во контекст на концептот “циркуларна економија“

11.0 ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Со реализација на Планот за мониторинг на животната средина ќе се приберат податоци кои можат да послужат за документирање на статусот на одреден медиум на животната средина (воздух, вода, почва) и нејзините области, како и следење на ефектите од применетите мерки за ублажување. Исто така, планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки.

Основните цели на Планот за мониторинг се:

- Да се потврди дека договорените услови при одобрувањето на планскиот документ се соодветно спроведени,
- Да се потврди дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности,
- Да се овозможи управување со непредвидените влијанија или промени и
- Да се потврди дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина.

Реализацијата на Планот за мониторинг подразбира следење на соодветни индикатори преку кои ќе се согледаат остварувањата на целите на планскиот документ, како и следење на промените на состојбата на медиумите и областите на животната средина како резултат на имплементацијата на планскиот документ, во согласност со законските обврски.

Табела 11. Мониторинг план

Предмет	Цели	Индикатори	Мониторинг	Извори на верификација
Население	Подобрување на квалитетот на живеенето и зголемување на животниот стандард	<ul style="list-style-type: none"> – Зголемен број на вработени; – Зголемени инвестиции од претприемачи; – Зголемена меѓународна соработка и европски фондови 	<ul style="list-style-type: none"> – Следење на стапка на вработеност на населението; – Следење на развојот на новите инвестиции од домашни и странски фондови; 	<ul style="list-style-type: none"> – Завод за статистика; – Агенција за вработување – Општина Крива Паланка
	Заштита на здравјето на населението	<ul style="list-style-type: none"> – Референтни мерења на воздух и бучава во фаза на планирање – Квалитет на воздух (прашина и издувни гасови) – Ниво на бучава (ископ, градба и транспорт) 	<ul style="list-style-type: none"> – Мерења на квалитет на воздух и ниво на бучава во фаза на изведба на проектите; – Мерења на квалитет на воздух и ниво на бучава во оперативна фаза на проектот 	<ul style="list-style-type: none"> – Надзор/Изведувач – Општина Крива Паланка – Извештаи од акредитирана лабораторија
Површински и подземни води	Заштита на квалитетот на површинските и подземните води	<ul style="list-style-type: none"> – Параметри за квалитет на површински и подземни води – Должина на систем за водоснабдување и систем за техничка вода – Должина на фекална и атмосферска канализација – Изградба на пречистителна станица – Намалување на потрошувачката на вода во производните капацитети 	<ul style="list-style-type: none"> – Следење на квалитетот на водите од акредитирана лабораторија – Изградба на водоводна мрежа – Изградба на канализациона мрежа – Квалитет на прочистени отпадни води 	<ul style="list-style-type: none"> – МЖСПП – Општина Крива Паланка – Извештаи од акредитирана лабораторија – Техничка документација
Воздух	Заштита на квалитет на воздухот	<ul style="list-style-type: none"> – Референтни мерења во фаза на проектирање и мерења во фаза на изведба на проектите – % на енергија добиена од обновливи извори од целата потрошувачка на енергија 	<ul style="list-style-type: none"> – Извршени мерења од акредитирана лабораторија – Број на издадени субвенции 	<ul style="list-style-type: none"> – МЖСПП – Општина Крива Паланка – Извештаи од акредитирана лабораторија – Годишен/ Енергетски биланс

		<ul style="list-style-type: none">– Субвенционирање за инвертери, соларни панели;		
Бучава	Ненадминување на бучавата над граничните вредности	<ul style="list-style-type: none">- Референтни мерења на ниво на бучава во фаза на проектирање и мерења во фаза на изведба на проектите;- Примена на мерки за намалување на бучава во фаза на изведба на проектите	<ul style="list-style-type: none">– Број на поплаки– Измерени вредности од акредитирана лабораторија	<ul style="list-style-type: none">– Општина Крива Паланка– Извештаи од акредитирана лабораторија
Отпад	<ul style="list-style-type: none">– Минимизирање на отпадот и повторна употреба во тековните активности	<ul style="list-style-type: none">– Количини отстранет вишок ископан земјан материјал– Количини на повторно искористена ископана земја– Претходно одобрени површини за одлагалишта за вишок ископан земјен материјал	<ul style="list-style-type: none">– Евиденција на количини на повторно искористен и одложен ископан материјал– Состојба со уредување на одлагалишта за вишок ископан земјен материјал	<ul style="list-style-type: none">– Надзор/Изведувач– Општина Крива Паланка– ЈКП Комуналец
Биодиверзитет и природно наследство	<ul style="list-style-type: none">– Состојба со флора, фауна и фрагментација на живеалишта	<ul style="list-style-type: none">– Процент на зачувани живеалишта– Процент на зачувани видови	<ul style="list-style-type: none">– Мониторинг на број на зачувани живеалишта– Мониторинг на број на зачувани видови	<ul style="list-style-type: none">– МЖСПП– Општина Крива Паланка– Надзор/Изведувач
Културно-историско наследство	<ul style="list-style-type: none">– Состојба на заштитени и предложени за заштита споменици културно и историско наследство– Состојба на познати археолошки локалитети	<ul style="list-style-type: none">– Процент на заштитени споменици на културно-историско наследство во периодот на имплементација на ГУПот– Степен на зачуваност, односно оштетеност на културно-историските споменици	<ul style="list-style-type: none">– Мониторинг на заштитени споменици на културно-историско наследство– Мониторинг на степенот на зачуваност и/или оштетеност на културно-историските споменици	<ul style="list-style-type: none">– Општина Крива Паланка– Надзор/Изведувач– Државен завод за заштита на културното и историско наследство– Завод за статистика
Несреќи и хаварии	<ul style="list-style-type: none">– Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии	<ul style="list-style-type: none">– Примена на препораките дадени во Планската документација	<ul style="list-style-type: none">– Степен на имплементација на препораките дадени во Планската документација	<ul style="list-style-type: none">– Општина Крива Паланка– Надзор/Изведувач

12.0 НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

Изработката на Генерален урбанистички план за град Крива Паланка, општина Крива Паланка за плански период 2019-2029 година е законска обврска и се изработува во согласност со Законот за просторно и урбанистичко планирање; Програмата за изработка на урбанистички планови и локална урбанистичка планска документација во општина Крива Паланка за 2019, 2022, 2021 и 2022 година. ГУП на град Крива Паланка е изработен во согласност со одредбите на Уставот на Република Македонија, Законот на новата територијална организација на Република Македонија, како и на постојната организација на просторот и неговото досегашно користење.

Нарачател на ГУП за град Крива Паланка, општина Крива Паланка, плански период 2019-2029 год. е Министерство за транспорт и врски, а изработувач е Агенцијата за планирање на просторот.

Основна цел на изработката на ГУП на град Крива Паланка е континуитет на урбаниот развој на општината, преку правилно насочување на развојот на градот, во смисла на негова социо-економска ревитализација, насоченост кон излезот од културната маргинализација, економската неатрактивност, стопанската и сообраќајна неефикасност и унапредување на квалитетот на животната средина.

Согласно Законот за животната средина ГУП за град Крива Паланка, плански период 2019 – 2029г., претставува плански документ за кој е потребно да се спроведе постапка за Стратегиска оценка на животната средина. Извештајот за Стратегиската оценка на животната средина е изработен од страна на Друштво за технолошки и лабораториски испитувања, проектирање и услуги „ТЕХНОЛАБ“ ДОО Скопје, во согласност со Уредбата за содржината на извештајот за стратегиска оценка на животната средина.

Целта на постапката за стратегиска оценка на животната средина е да осигура дека информациите за значајните влијанија врз животната средина од планскиот документ се вклучени и се достапни до донесувачите на одлуките, во текот на подготовката на планскиот документ и пред неговото донесување.

Стратегиската оценка треба да ги земе во предвид сите влијанија врз животната средина и притоа се стреми:

- Да овозможи вградување на аспектите на животната средина во процесот на урбанистичкото планирање;
- Да ја зголеми ефикасноста при донесување на одлуки во однос на заштита на животната средина;
- Да обезбеди интегриран приод кон животната средина;
- Да го овозможи учеството на јавноста и консултирање со јавноста во процесот на донесување на одлуки;
- Да ја поттикне меѓусекторската соработка;
- Да се вградат одредбите на одржливиот развој (економски, социјални и еколошки аспекти).

Општина Крива Паланка подготви Одлука и Формулар за неспроведување на стратегиска оценка за планскиот документ (со архивски број 29-2705/1 од 08.07.2022 год.) и ги достави до Министерство за животна средина и просторно планирање. Од страна на МЖСПП е добиено Решение (со архивски број УП1-15-1340/2022 од 15.07.2022 год.) со кое општина Крива Паланка се задолжува за спроведување на

постапка за стратегиска оцена на влијанието на животната средина од урбанистичкиот план за град Крива Паланка, општина Крива Паланка.

Планскиот опфат за ГУП за град Крива Паланка има површина од 659,061 ha. Границата на планскиот опфат се простира во повеќе катастарски општини и тоа: КО Крива Паланка, КО Дрење, КО Варовиште, КО Кошари, КО Дурачка Река, КО Мартиница, КО Конопица, КО Градец и КО Лозаново.

Границата на планскиот опфат на ГУП Крива Паланка е дефинирана како граница на урбаното подрачје на градот Крива Паланка: на север се граничи со КО Дрење и дел навлегува во КО Дрење, на северозапад се граничи со КО Лозаново и КО Градец и дел навлегува во КО Лозаново и КО Градец, на запад и југ граничи со КО Конопица и дел навлегува во КО Конопица, на југоисток граничи со КО Мартиница и дел навлегува во КО Мартиница и на исток граничи со КО Дурачка Река, КО Кошари и КО Варовиште а дел навлегува во КО Варовиште.

Врз основа на планските услови кои се посебни за Генерален урбанистички план, се издвојуваат и дефинираат следните посебни цели:

- Контролирано просторно ширење на градот и заштита на природните ресурси во и вон границите на планскиот опфат;
- Вклопување и меѓусебно дополнување на различните градски наменски зони со почитување на нивните особености, елиминирање на нивното меѓусебно негативно влијание и поттикнување на нивно комбинирање во мешани наменски зони кога станува збор за компатибилни намени;
- Оформување на сообраќаен систем кој ќе обезбеди безбедно, рационално и ефикасно движење на луѓе низ градот;
- Оформување на рационален и ефикасен систем на комунална инфраструктура кој ќе го зголеми опсегот и ќе го подигне нивото на опслужување со системите на комуналната инфраструктура;
- Создавање на квалитетна и безбедна животна средина преку контрола на процесите на деградација на природната и создадената животна средина, како и поттикнување на нејзиното унапредување и нејзина заштита;
- Валоризација на најзначајните природни и создадени потенцијални вредности, односно природното и недвижното културно наследство, заштита на просторот од некомплементарни активности, зачувување на основните ресурси и нивно одржливо користење за туристички цели.

Планскиот концепт е заснован на основна просторна распределба првенствено на реони, па понатаму на блокови во границите на планскиот опфат на градот, при што се дефинирани вкупно 42 (четириесет и два) блокови распределени во 4 (четири) реони: И (исток), З (запад), С (север) и Ј (југ). Во реон И се утврдени вкупно 13 блокови, во реон З се утврдени 9 блокови, во реон С се утврдени 8 блокови и во реон Ј се утврдени 12 блокови. Утврдените блокови со граници на опфат, површина, наменски зони, сообраќајна мрежа, нумерички показатели и дефинирани заштитни појаси се дефинирани урбанистички единици за понатамошна разработка на Генералниот урбанистички план со Детални урбанистички планови. Границите на блоковите ќе претставуваат граници на Деталните урбанистички планови.

Доминантна намена во рамки на предметниот опфат е индивидуалното домување А1 – Домување во станбени куќи со вкупно учество од 22% од вкупната површина на планскиот опфат.

Покрај доминантната намена во просторот А - Домување, предвидени се и други наменски зони:

- **A1** - Домување во станбени куќи,
- **A2** - Домување во станбени згради,
- **A3** - Групно домување
- **B1** - Мали комерцијални и деловни намени,
- **B2** - Големи трговски единици,
- **B4** - Деловни простори,
- **B5** - Хотелски комплекси,
- **B6** - Градби за собири,
- **V1** - Образование и наука,
- **V2** - Здравство и социјална заштита,
- **V3** - Култура,
- **V4** - Државни институции,
- **V5** - Верски институции,
- **G2** - Лесна и загадувачка индустрија,
- **G3** - Сервиси,
- **G4** - Стоваришта,
- **D1** - Парковско зеленило,
- **D3** - Спорт и рекреација,
- **D4** - Меморијални простори,
- **E2** - Комунална супраструктура
- **E3** - Некомпатибилна инфраструктура,
- Површина под постојна улична мрежа,
- Површина под реки и водотеци,
- Неизградено земјиште.

Во Извештајот за стратедиска оцена на животната средина е направен преглед на генералните влијанија врз животната средина кои може да се очекуваат при реализирање на планските содржини.

Во фаза на реализирање на дел од планираните содржини, ќе биде евидентна појава на влошување на квалитетот на воздухот поради емисија на загадувачки супстанции, во најголем дел честички на прашина, но и издувни гасови од градежната механизација и транспортните средства. Како резултат на изведуваче на градежните активности, ќе има појава и на зголемено ниво на бучава и генерирање на големи количини на отпад (неопасен во најголем дел). Мозни се нарушување на пределските карактеристики на околината и промена на пејсажните карактеристики, делумно уништување на одредени екосистеми, нарушување на квалитетот на почвата поради отстранување на површинските слоеви и нагмечување од страна на тешката градежна механизација и сл. Овие влијанија се краткотрајни, локализирани и незначителни наспроти бенефитите кои се однесуваат на квалитетот на површинските води и квалитетот на животот на граѓаните на Крива Паланка. Детално, влијанијата ќе бидат идентификувани и за нив ќе бидат предложени соодветни мерки за ублажување на влијанијата низ елаборати и/или студии за проценка на влијанијата врз животната средина од секој проект поединечно.

Доколку сите согледувања дадени во Извештајот за стратедиска оцена на животната средина бидат земени предвид и имплементирани во Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка за којшто се изготвува овој Извештај, ќе се избегнат сите несакани последици, што значи ќе се заштеди време и пари што е само дел од целите на стратедиската оцена на животната средина. Исто така, ќе се обезбеди заштита и одржлив развој на ресурсите, заштита на медиумите во животната средина и здравјето на луѓето.

Во рамките на Стратегиската оцена на влијанието на планскиот документ врз животната средина потребно е да се разгледаат алтернативите во поглед на неколку карактеристики на планскиот документ, но во најрана можна фаза.

Мониторингот дава можност за испитување и анализирање на фазата на имплементација по завршување на фазата на планирање. Како средство за мерење на успехот, се отвора можност за справување со неизвесности, превземање корективни мерки како и поддршка за ажурирање и адаптација на стратегијата.

По одобрување на Извештајот од страна на засегнатите страни на јавна расправа и нивните коментари и прифаќањето од страна на релевантната институција-МЖСПП, истиот треба да претставува рамка по која општина Крива Паланка треба да ги усогласуваат сите идни локални плански документи и да се раководат со цел одржливо управување со ресурсите и намалување на штетните влијанија врз животната средина.

13.0 ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Генералниот урбанистички план за град Крива Паланка се темели на воспоставување на одржливи системи за управување со животната средина, чии што мерки имаат за цел заштита и унапредување на одделните медиуми и области на животната средина.

Најголемиот дел од реализирањето на предвидените содржини во ГУПот нема да имаат значителни негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето бидејќи станува збор за класа на намена А - објекти за домување, а помал дел производствени капацитети од загадувачка индустрија (класа на намена Г) и комерцијални и деловни активности (класа на намена Б).

Голем дел од класата на намена на ГУП за град Крива Паланка е предвиден за парковско и заштитно зеленило кое што ќе влијае позитивно на квалитетот на воздухот, пределските карактеристики и квалитетот на живот на населението во околината.

Дел од предвидените содржини се од класа на намена Е – Инфраструктура, што предвидува изградба, доградба и реконструкција на сообраќајната инфраструктура, комуналната инфраструктура (изведба на водоводни и канализациони мрежи со третман на отпадните води) и реконструкција на електро-дистрибутивната мрежа.

Од овие проекти се очекуваат негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето. Во фаза на реализирање на планираните содржини, ќе биде евидентна појава на влошување на квалитетот на воздухот поради емисија на загадувачки супстанции, во најголем дел честички на прашина, но и издувни гасови од градежната механизација и транспортните средства. Како резултат на изведување на градежните активности, ќе има појава и на зголемено ниво на бучава и генерирање на големи количини на отпад (неопасен во најголем дел). Можни се нарушување на пределските карактеристики на околината и промена на пејсажните карактеристики, делумно уништување на одредени екосистеми, нарушување на квалитетот на почвата поради отстранување на површинските слоеви и нагмечување од страна на тешката градежна механизација и сл. Овие влијанија се краткотрајни, локализирани и незначителни наспроти бенефитите кои се однесуваат на квалитетот на површинските води и квалитетот на животот на граѓаните на Крива Паланка.

Потребно е да се нагласи дека овие влијанија иако се негативни, тие детално ќе бидат идентификувани и за нив ќе бидат предложени соодветни мерки за ублажување на влијанијата низ елаборати и/или студии за проценка на влијанијата врз животната средина од секој проект поединечно.

На општина Крива Паланка во процесот на донесување и реализирање на планскиот документ и се препорачува максимално почитување на одредбите и стандардите за квалитет на животната средина, и се предлага задолжителна примена на сите предвидени мерки во Извештајот за стратегиска оценка на животната средина, како и примена на постапка за оценка на влијанијата врз животната средина, од секој планиран проект поединечно.

14.0 РЕЗИМЕ ОД ЈАВНА РАСПРАВА

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Техничка документација поврзана со Генерален урбанистички план за град Крива Паланка, за плански период 2019-2029г.
- Документациска основа за ГУП за град Крива Паланка општина Крива Паланка, плански период 2019-2029г.
- Планска документација за ГУП за град Крива Паланка општина Крива Паланка, плански период 2019-2029г.
- Геодетски елаборат за посебни намени за ажурирање на геодетски работи за посебни намени за ажурирање на геодетска подлога (КО Крива Паланка, КО Дрење, КО Варовиште, КО Кошари, КО Дурачка Река, КО Мартиница, КО Конопница, КО Градец, КО Лозаново)
- Услови за планирање на просторот за изработка на ГУП за град Крива Паланка, општина Крива Паланка, Y 13111
- Изменување и дополнување на Услови за планирање на просторот за изработка на ГУП за град Крива Паланка, општина Крива Паланка, Y13111i
- Графички прилози за ГУП за град Крива Паланка (Документациона основа и планска документација)
- Кореспонденција – Агенција за планирање на просторот и релевантни институции – за изграден и предвиден градежен фонд во рамки на планскиот опфат
- МАКСТАТ, Државен завод за статистика
- MASIS, Македонски почвен информативен систем,
- Просторен План на Република Македонија, (2002 – 2020)
- Студија за валоризација за предлог подрачјето за заштита „Осоговски Планини“ во категорија „заштитен предел“
- Стратегија за регионален развој на Република Македонија (2012-2021)
- Национална стратегија за заштита на природата, 2017-2027
- Национална стратегија за биолошка разновидност со акциски план 2018-2023
- Стратегија за животна средина и климатски промени 2014-2020
- Национален еколошки акционен план на РМ, НЕАП 2
- Трет Национален План на Република Македонија кон Рамковната конвенција на ОН за климатски промени (2014)
- Национална стратегија за одржлив развој (2009-2030)
- Национална Стратегија за земјоделство и рурален развој (2014-2020)
- Стратегија за одржлив развој на шумарството во Република Македонија (2006)
- Национална Стратегија за развој на туризмот (2016-2021)
- Национална Стратегија за рурален туризам (2012-2017)
- Стратегија за управување со отпад (2008 – 2020)
- Национална стратегија за развој на културата за периодот, 2018-2022

- Национална транспортна стратегија (2018-2030)
- Национална Стратегија за води (2011-2041)
- Програма за развој на Североисточниот плански регион 2021-2026
- Регионалниот план за управување со отпад за Североисточниот плански регион
- Стратегија за управување на ризиците на општина Крива Паланка
- Социјален план на општина Крива Паланка 2021-2024
- Стратегија за развој на туризмот на општина Крива Паланка, 2020-2025
- Локален акциски план за родова рамноправност на општина Крива Паланка 2021-2023
- Стратегија за локален развој на општина Крива Паланка 2015-2020
- Стратегија за млади на општина Крива Паланка 2019-2024
- Програма за енергетска ефикасност на општина Крива Паланка 2012-2014
- Локална ИКТ Стратегија на општина Крива Паланка, 2011-2015
- План и програма за управување со отпад на општина Крива Паланка за периодот 2015 -2019

ПРИЛОГ 1. Законодавство за животна средина

Законодавство за животна средина

Законодавството за животна средина е составено од хоризонтално законодавство³ кое делува како рамковек и претставува основа на вкупната правна основа за животна средина. Останатото законодавство произлегува од оваа рамка и по вертикала ги покрива медиумите и области на животна средина: води, воздух, отпад, природа и бучава.

Со законот за животна средина се уредуваат правата и должностите на Република Северна Македонија, на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, како и правата и должностите на правните и на физичките лица, во обезбедувањето услови за заштита и за унапредување на животната средина, заради остварување на правото на граѓаните на здрава животна средина.

Законот за управување со отпад го уредува управувањето со отпадот; начелата и целите за управување со отпад; плановите и програмите за управување со отпадот; права и обврски на правни и физички лица во врска со управувањето со отпадот; собирање, транспортирање, третман, складирање, преработка и отстранување на отпадот итн.

Законот за квалитет на амбиентниот воздух ги уредува мерките за избегнување, спречување или намалување на штетните ефекти од загадувањето на амбиентниот воздух врз човековото здравје, како и за животната средина како целина, утврдување на гранични вредности за квалитет на амбиентниот воздух и прагови на алармирање, гранични вредности за емисии, следење и контрола на квалитетот на амбиентниот воздух и изворите на емисии итн.

Законот за природа ја уредува заштитата на природата преку заштита на биолошката и пределската разновидност и заштита на природното наследство, во заштитени подрачја и надвор од заштитени подрачја, како и заштитата на природни реткости.

Со законот за заштита од бучава во животната средина се уредуваат правата и обврските на Република Северна Македонија, на општината, на градот Скопје, на општините во градот Скопје, како и правата и должностите на правните и физичките лица во однос на управувањето со бучавата во животната средина и заштитата од бучавата во животната средина.

Аспектот климатски промени засега е само засегнат со законот за животна средина и неколку прифатени глобални иницијативи, а во иднина ќе биде регулира со посебен закон.

Покрај ова, Република Северна Македонија има ратификувани низа конвенции од различни области со што превзела обврски и цели. Листата на ратификувани конвенции е дадена во продолжение.

³ Закон за животната средина (Службен весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 39/16, 99/18)

Ратификувани конвенции

ХОРИЗОНТАЛНО ЗАКОНОДАВСТВО

- Конвенција за оценка на влијанијата врз животната средина во прекуграничен контекст (Еспо, февруари 1991)
- Протокол за стратешка оценка на животната средина
- Мултилатерален договор меѓу земјите на Југоисточна Европа за спроведување на конвенцијата за оценка на влијанијата врз животната средина во прекуграничен контекст
- Конвенција за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правдата за прашањата поврзани со животната средина (Архус)
- Протокол за Регистар на загадувачи и пренос на загадувачки материи

ПРИРОДА

- Конвенција за биолошка разновидност
- Картагенски Протокол за биосигурност кон Конвенцијата за биолошка разновидност
- Конвенција за заштита на водните живеалишта со меѓународно значење за заштита на водните птици (Рамсар)
- Конвенција за заштита на миграторни видови диви животни (Бон)
- Меморандум за разбирање за заштита на и управување со средно-европската популација на Големата дропља (*Otis tarda*)
- Конвенција за заштита на дивиот растителен и животински свет и природните живеалишта во Европа (Берн)
- Конвенција за заштита на светското културно и природно наследство
- Конвенција за меѓународна трговија за загроени диви животински и растителни видови (Вашингтон)
- Европската Конвенција за пределот (Фиренца, 2000)
- Договор за заштита на лилјациите во Европа (Лондон, 1991)
- Амандманот на Договорот за заштита на лилјациите во Европа
- Договор за заштита на Африканско-Евроазиските миграторни видови водни птици (Хаг)

АТМОСФЕРА

- Виенска Конвенција за заштита на Озонскиот слој (Виена, март 1985)
- Монреалски Протокол во врска со супстанциите кои го осиромашуваат озонскиот слој
- Амандман кон Монреалскиот Протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка – Лондон
- Амандман кон Монреалскиот Протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка – Копенхаген
- Амандман кон Монреалскиот Протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка
- Амандманот кон Монреалскиот протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка – Пекинг 1999 година
- Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот (Женева, ноември 1979)
- Протокол кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот (Женева, 1979) за долгорочно финансирање на Програмата за соработка за мониторинг и евалуација на далекусежниот пренос на загадувачите на воздухот во Европа (ЕМЕР) (Женева, септември 1984)

- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за намалување на емисиите на сулфур или на нивното прекугранично пренесување најмалку за 30 проценти (Хелсинки, јули 1985)
- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за контрола на испуштањето азотни оксиди или нивно прекугранично пренесување (Софија, октомври 1988)
- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за контрола на емисиите на испарливите органски соединенија или на нивното прекугранично пренесување (Женева, ноември 1991)
- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година во врска со понатамошното намалување на емисиите на сулфур (Осло, јуни 1994)
- Протокол кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 за перзистентни органски загадувачки супстанции Архус, јуни 1998
- Протокол кон Конвенцијата а за далекусежно прекугранично загадување на воздухот за тешки метали од 1979 година (Архус, јуни 1998)
- Протокол кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за намалување на закиселувањето, еутрофикацијата и приземниот озон (Гетеборг, ноември 1999)

КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ

- Рамковна Конвенција на Обединетите Нации за климатски промени (Њујорк, Мај)
- Протоколот од Кјото кон Рамковна Конвенција на Обединетите Нации за климатски промени

ХЕМИКАЛИИ

- Стокхолмска Конвенција за неразградливи органски загадувачи
- Ротердамска Конвенција за постапка за претходно добивање на согласност за одредени опасни хемикалии и пестициди во меѓународниот промет (Ротердам, 1998)
- Минамата Конвенција за жива

ОТПАД

- Базелска Конвенција во врска со контролата врз прекуграничните загадувачи со опасен отпад и неговото депонирање
- Амандман на Базелската Конвенција за контрола на прекуграничното пренесување на опасниот отпад и негово одлагање и Амандманот на Анекс I, Анекс VIII и Анекс IX (Кичен, Малезија, 23-27.02.1998 година)

ПОЧВА

- Конвенција на Обединети Нации за борба против опустинувањето во земјите што се соочуваат со сериозни суши или опустинување, особено во Африка

ИНДУСТРИСКИ НЕСРЕЌИ

- Конвенција за прекугранични последици од индустриски несреќи (хаварији)

ПРИЛОГ 2. Одлука за неспроведување на постапка за СОЖС, Формулар и Решение од МЖСПП.

Врз основа на член 65 став (6) од Законот за животната средина („Службен весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Службен весник на РСМ“, бр. 89/22), Градоначалникот на Општина Крива Паланка, на ден 08.07.2022 година, донесе

Одлука за неспроведување на стратешката оцена

1. За планскиот документ Генерален Урбанистички План за град Крива Паланка, плански период 2019 – 2029, кој се носи согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на РМ“ бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18) не е потребно да се спроведе стратешката оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животната средина.
2. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување односно неспроведување на стратешката оцена се објавува на веб-страницата на Општина Крива Паланка (www.krivapalanka.gov.mk).
3. Согласно критериумите за определување на тоа дали еден плански документ има влијание врз животната средина од член 65 став (4) од Законот за животна средина и врз основа на податоците од Прилог 2 од Правилникот за формата, содржината и образецот на одлуката за спроведување односно неспроведување на стратешката оцена и на формуларите за потребата од спроведување односно неспроведување на стратешката оцена донесувањето на планскиот документ Генерален Урбанистички План за град Крива Паланка, плански период 2019 – 2029 нема да има потреба од спроведување на стратешката оцена имајќи во предвид дека овој плански документ ги задржува класите на намени опфатени со постоечкиот ГУП за Крива Паланка донесен 2014 година, а за кој е спроведено стратешката оцена.
4. Против оваа одлука може да се поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на објавувањето на одлуката на веб-страницата до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Бр. 29-2705/1
Датум: 08.07.2022 година
Место: Крива Паланка

ОПШТИНА КРИВА ПАЛАНКА,
Градоначалник,
Сашко Митовски

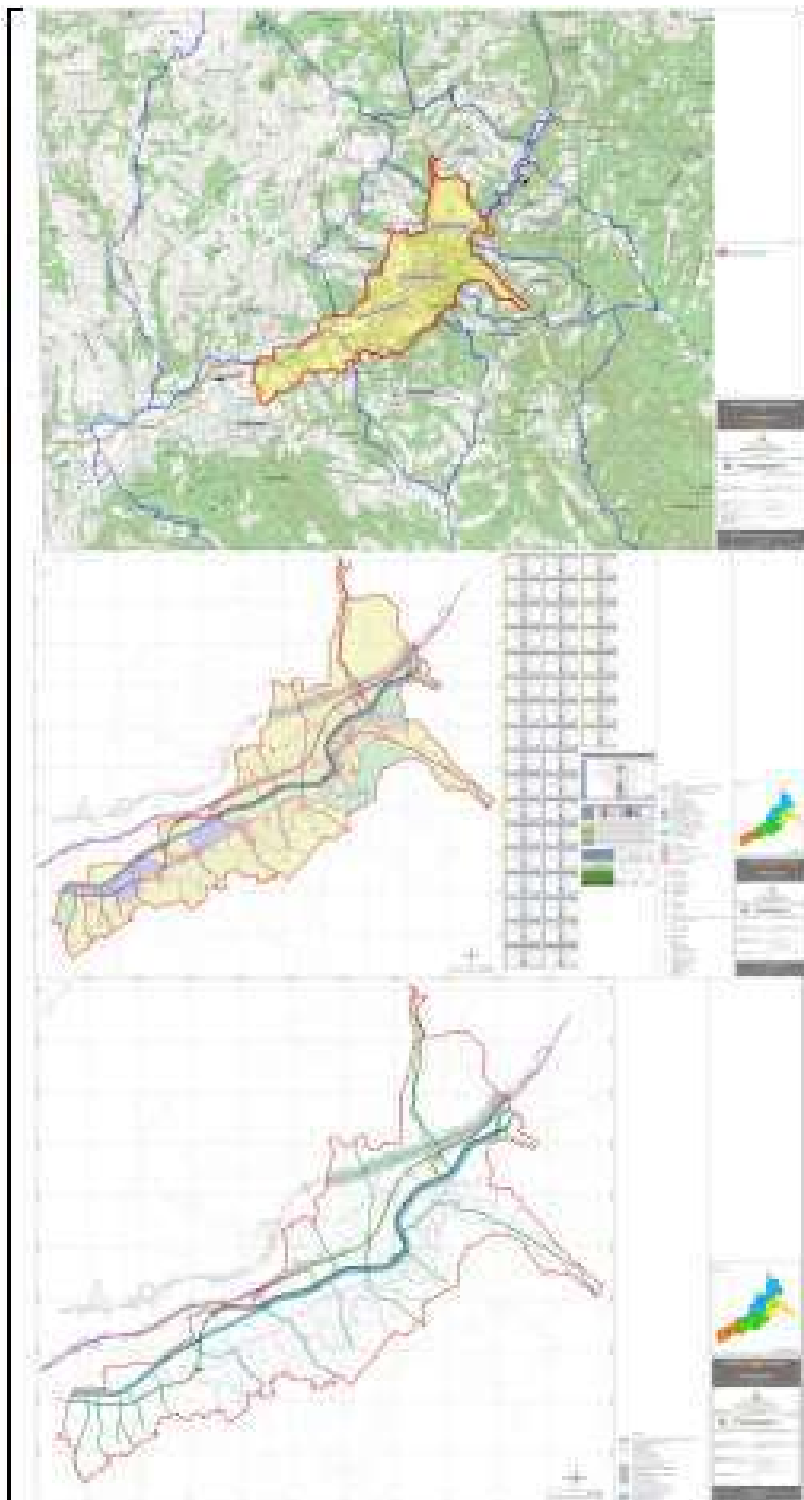

Податоци за органот кој го изработува планскиот документ	
Назив на планскиот документ	Генерален Урбанистички План за град Крива Паланка, општина Крива Паланка за плански период 2019-2029 година
Орган надлежен за изработка на планскиот документ	Агенција за планирање на просторот
Орган надлежен за донесување на планскиот документ	Совет на Општина Крива Паланка

Податоци за изработувачот планскиот документ	
Име на лицето овластено за подготвување на планскиот документ	М-р Андријана Андреева, д-р М-р Маја Доновски Лукаревска, д-р
Назив на работното место	Директор на Агенција за планирање на просторот Раководител на ГУП
Контакт податоци за лицето	075-474-393

Основни податоци за планскиот документ			
Од што произлегува донесувањето на планскиот документ? (пр. Законска обврска или друга одредба)			
Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на РМ“ бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18) Програма за изработка на урбанистички планови и локална урбанистичка планска документација во општината Крива Паланка за 2019, 2022, 2021 и 2022 година.			
Дали се донесува нов плански документ или се вршат измени на постојниот?			
Да (нов плански документ) Не			
Доколку се вршат измени на постојечки плански документ наведете го називот на стариот плански документ и причините на негово изменување?			
/			
Дали планскиот документ опфаќа област определена со член 65 став 2 од Законот за животна средина? Доколку одговорот е ДА наведете ја областа			
Да, просторно и урбанистичко планирање			
Дали планскиот документ е определен со Уредбата за стратегиите плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето. Доколку е определен наведете ја точката и алинејата под која е определен. (пр. Член 3, точка 1, алинеја5)			
Да Не	√		
Дали со планскиот документ се планира реализирање на проект што е предвиден со Уредбата за определување на проектите и критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапка за оцена на влијанието врз животната средина. Доколку одговорот е позитивен наведете за каков проект станува збор.			
Не			
Дали планскиот документ опфаќа користење на мала област од локално значење како што е определено со член 65 став 3 од Законот за животна средина. Доколку одговорот е ДА, наведете ја површинатана областа и нејзиното значење.			
Не			
Да се наведе целта на донесување на планскиот документ и да се опише клучната одлука која ќе се донесе.			
Изработката на планскиот документ Генерален Урбанистички План за град Крива Паланка, општина Крива Паланка за плански период 2019-2029 година, претставува континуитет на урбаниот развој на општината, преку добра организираност на просторот и создавање на можности за функционалност, комплементарност, атрактивност, комуникативност и флексибилност.			
Предмет на планскиот документ. (пр. Транспорт, планирање на просторот и сл.)			
Планирање на просторот			
Период за донесување на планскиот документ.			
2019-2029			
Предвидено ревидирање на планскиот документ. Доколку е предвидено ревидирање, на колку години?			
Предвидено ревидирање на планскиот документ е на 10 години.			
Простор или област опфатени со планскиот документ. (пр. географска област, добро е да се прикачи мапа)			
Планскиот опфат изнесува 659 ха.			

Целите или предлог целите што треба да се постигнат со реализирањето на планскиот документ и дали целите се содржани во акт или документ.
Да Не
Дали е приложена копија од целите?
Да Не

Резиме на алијанијата врз животната средина	
(Да се определат дали имплементацијата на планскиот документ ќе предизвика значително алијание врз животната средина, потребно е да ги пополниме прашањата кои следат поролу како водеч за определување на значителното алијание на ефектите врз животната средина, а кои се во согласност со Уредбата за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можале да имаат значително алијание врз животната средина и здравјето на луѓето.)	
Потенцијалните алијанија врз животната средина од планскиот документ.	
Како потенцијални алијанија врз животната средина со реализација на овој плански документ се очекуваат да бидат управувањето со отпад и отпадна вода, алијанија врз амбиентниот воздух, почвата и нивото на бучава.	
Веројатноста, времетраењето, фреквенцијата и повратноста на алијанијата;	Со реализација на планскиот документ ќе се постигне рационално искористување и уредување на просторот.
Кумулативната природа на алијанијата врз животната средина и животот и здравјето на луѓето;	Не се очекуваат кумулативни алијанија врз животот и здравјето на луѓето.
Прекугранична природа на алијанијата;	Нема прекугранично алијание
Ризиците по животот и здравјето на луѓето и животната средина (пр. како резултат на несреќи);	Опасност од ризици врз здравјето на луѓето или животната средина може да се јават како резултат на несреќи и кварови.
Обим и просторниот обем на алијанијата (географска област и поделбата на популацијата која ќе биде засегната);	Согласно Пописот на населението, домаќинствата и становање на Република Македонија од 2022 година, во општина Крива Паланка се регистрирани вкупно 20821 жители.
Потенцијалните економски и социјални алијанија кои биле предизвикан планскиот документ како што се:	
Позитивно алијание врз социо-економскиот развој на општината, отворање на нови работни места, зголемување на стапката на економски раст, стимулирање на развојот на останатите дејности, провистарањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата, начинот на живеење и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура и уреденост на просторот.	
Вредноста и ранливоста на областа која ќе биде засегната со донесување на планскиот документ.	
Донесувањето на планскиот документ нема да предизвика особени промени во областа, бидејќи се работи проширување на опфат на претходен плански документ ГУП донесен 2014 година со задржување на постоечките намери.	
Посебни природни карактеристики или културно наследство	Општина Крива Паланка според географската диспозиција е сместена во северисточниот дел на РС Македонија, просторајќи се на надморска висина од 450m до 2.252m и е со ридско – планинска структура на релјефот. Се одвојуваат три висински зони со различни климатски особености (нископланинска, среднопланинска и високопланинска зона). Во предвидениот опфат нема заштитени природни вредности. Културното наследство е дефинирано со претходниот плански документ ГУП за град Крива Паланка од 2014 година. Нема проширување на истото.

<p>Надминувањето на стандардите за квалитет на животната средина или граничните вредности</p>	<p>Нема гранични вредности.</p>
<p>Интензивна употреба на земјиштето</p>	<p>На предметниот опфат се предвидуваат следниве класа на намена:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Група класа на намена – А (Домување) • Група класа на намена – Б (Комерцијални и деловни намени) • Група на класа на намена – В (Јавни институции): <ul style="list-style-type: none"> - Основна класа на намена – В1 (Образование и наука) - Основна класа на намена – В2 (Здравство и социјална заштита) - Основна класа на намена – В3 (Култура) - Основна класа на намена – В4 (Државни институции) - Основна класа на намена – В5 (Верски институции) • Група на класа на намена – Г (Производство, дистрибуција и сервис) • Група на класа на намена – Д (Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори) <ul style="list-style-type: none"> - Основна класа на намена – Д1 (Парковско зеленило) - Основна класа на намена – Д2 (Заштитно зеленило) - Основна класа на намена – Д3 (Спорт и рекреација) - Основна класа на намена – Д4 (Меморијални простори) • Група на класа на намена – Д (Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори) <ul style="list-style-type: none"> - Основна класа на намена – Е2 (Комунална супраструктура) - Основна класа на намена – Е3 (Некомпатибилна инфраструктура)
<p>Влијанијата врз областите или пејсажите кои имаат признат статус на национални или меѓународни заштитени подрачја</p>	<p>Во областа нема заштитено подрачје .</p>
<p>Објаснете го степенот до кој планскиот документ поставува рамки за спроведување на проекти и други активности, во однос на локацијата, природата, големината и условите за работа или според одредувањето на ресурсите: Преку зголемување на опфатот за градба се создаваат предуслови за развој на локалната економија и зголемување на квалитетот на услуги кон населението.</p>	
<p>Објаснете ја околината во близина на проектот во близина на проектот односно активноста која се планира да се спроведе со планскиот документ од аспект на можни влијанија врз животната средина. (Пр. планот предвидува изградба на резиденцијални објекти во близина на индустриска зона, објаснете дали индустриската зона ќе има влијание врз животната средина на планираните резиденцијални проекти): Се врши проширување на опфат во населено место со постоечки класи на намена.</p>	
<p>Објаснете ја важноста на планскиот документ за вклучување на аспектот на заштита на животната средина особено во поглед на промовирањето на одржливиот развој: (Да се наведе дали објектот на планскиот документ придонесува кон одржливоста и намалувањето на еколошките проблеми. Пр. еден инфраструктурен план може да има поголеми влијанија врз животната средина отколку некој образовен план на наставните планови)</p>	

<p>Имплементацијата на планските содржини ќе допринесе за развој во општина Крива Паланка и подобрување на начинот на живеење што само по себе ќе значи и зголемен ризик од негативни алијанија врз медиумите од животната средина. Меѓутоа со контрола на вантуланиите негативни алијанија и правилна имплементацијата на важечките законски прописи од областа на животната средина алијанијата би биле сведени во рамки на пропишаните гранични вредности.</p>
<p>Кон еколошки проблеми се релевантни за планскиот документ. Општите зошто-истите се релевантни и општите ја нејната природа и сериозност.</p> <p>(Објаснете ги проблемите кои спроведувањето на планскиот документ може да ги предизвика или да доведе до нивно зголемување, проблемите кои може да го забават нивното спроведување, како и проблеми кои спроведувањето на планскиот документ може да ги реши или намали.)</p> <p>Еколошките проблеми кои би можеле да настанат како резултат на донесувањето на овој плански документ се следните:</p> <ul style="list-style-type: none">- Нарушување на квалитетот на воздухот;- Нарушување на квалитетот на почвата;- Неправилното управување со отпад;- Зголемена бучава во фаза на градба;- Влијание врз површинските и подземните води. <p>Со доследно почитување и спроведување на законската регулатива истите алијанија би биле минимизирани.</p>
<p>Објаснете како планскиот документ кој е предмет на разгледување е поврзан со други плански документи во хиерархијата на планирање. Наведете го називот на тој/тие плански документи наведете ги клучните алијанија на тие плански документи врз животната средина. Определете ги разликите во клучните одлуки што се носат со предметниот плански документ и другите плански документи кои биле или ќе бидат предмет на оценка.</p> <p>Просторен план на РС Македонија, Генерален урбанистички план за град Крива Паланка, Развој на бизнис климата, нови работувања, зголемување на доходот по глава на жител и стапката на економски раст се во директна врска со националната стратегија за одржливи развој, Програма за развој на Североисточниот регион и Стратегијата за Локален економски развој на Општина Крива Паланка. Медиумите на животната средина (воздух, вода, почва) кои би биле загрозени од донесувањето на планскиот документ се во корелација со целите Националниот план за заштита на животната средина, Националната стратегија за приближување кон ЕУ, Индикатори за животната средина, Националната стратегија за управување со отпад, Национална стратегија за управување со води, Национална стратегија за економски развој, Стратегија за демографски развој итн.</p>
<p>Доколку потенцијалните алијанија на клучните одлуки во планскиот документ веќе биле предмет на оценка или веќе биле разгледувани во други плански документи во некоја поранешна фаза, резимирајте ги главните заклучоци на таа оценка и како тие заклучоци се користени во процесот на одлучување. Општите дали претходно спроведената оценка е направена согласно најновите сознанија за алијанијата врз животната средина со цел да може истата да се користи во процесот на усвојување на постоечкиот плански документ.</p> <p>Спроведена е стратешка оценка за Генерален Урбанистички План на Крива Паланка од 2014 година.</p>
<p>Доколку потенцијалните алијанија од клучната одлука во овој плански документ ќе биде оценета во некоја подоцнежна фаза на планирање на пониско ниво, наведете како ќе обезбедите алијанијата што се утврдени во оваа фаза на донесување на планскиот документ да се земат во предвид при носењето на одлуката во подоцнежната фаза (пр. се спроведува стратешка оценка на урбанистички план во кој се предвидува изградба на објект кој подложни на постапка на оценка на алијанијето врз животната средина).</p> <p>Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оценка на алијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оценка на алијанијето на проектот врз животната средина. Потребата од оценка на алијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, правните или физичките лица кој вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оценка на алијанијето врз животната средина се должни да изготвят Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени алијанијето на дејностите или активностите врз животната средина, пред да</p>

Заложнат со спроведувањето на проектот и истиот да го достават до органот надлежан за одобрување на спроведувањето на проектот.	
ИЗЈАВА	Изјавувам дека податоците дадени во овој формулар се точни, вистинити и комплетни.
Функција, име и презиме и потпис на лицето кој го носи планскиот документ до мене на органот	Градоначалник, Сашко Митовски
Број: 29-2705/2 Датум: 08.07.2022 година Место: Крива Паланка	М.П.

